

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA MYSŁOWICE**

z dnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Mysłowicach na lata
2021 - 2030”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U.2020.713 z późn. zm.) w związku z art. 92 ust. 2 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.Dz.U.2020.920) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U.2020.1876)

**Rada Miasta Mysłowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Mysłowicach na lata 2021-2030”, stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Mysłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezydent Miasta Mysłowice

Dariusz Wójtowicz

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Mysłówice
z dnia 2020 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłówicach na lata 2021-2030

Mysłówice, grudzień 2020 r.

Spis treści

I. Wstęp.....	4
II. Procedura tworzenia strategii.....	4
II.1. Uwarunkowania prawno-systemowe.....	4
II.2. Metodyka prac nad strategią.....	5
III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii.....	7
IV. Diagnoza sytuacji społecznej.....	8
IV.1. Uwarunkowania i problemy demograficzne.....	11
Prognoza i rekomendacje:.....	15
ANALIZA SWOT SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ.....	15
IV.2. Starość.....	16
Prognoza i rekomendacje:.....	19
ANALIZA SWOT - SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	21
IV.3. Bezrobocie.....	22
Prognoza i rekomendacje:.....	27
ANALIZA SWOT – SYTUACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W MYSŁOWICACH.....	28
IV.4. Uzależnienia.....	29
Prognoza i rekomendacje:.....	38
ANALIZA SWOT – ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM.....	40
IV.5. Problemy dotyczące rodziny.....	41
Prognoza i rekomendacje.....	46
ANALIZA SWOT – POLITYKA SPOŁECZNA WOBEC RODZIN.....	47
IV.6. Przemoc w rodzinie.....	48
Prognoza i rekomendacje.....	52
ANALIZA SWOT - ZAPOBIEGANIE PRZEMOCY W RODZINIE.....	53
IV.7. Niepełnosprawność.....	54
Prognoza i rekomendacje:.....	61
ANALIZA SWOT- SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	62
IV.8. Bezdomność.....	63

Prognoza i rekomendacje.....	66
ANALIZA SWOT – SYTUACJA OSÓB BEZDOMNYCH.....	70
IV.9. Społeczeństwo obywatelskie - współpraca z organizacjami.....	71
Prognoza i rekomendacje:.....	72
ANALIZA SWOT - STAN SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO.....	73
V. Misja, cele strategiczne, kierunki działania oraz wskaźniki realizacji.....	74
VI. Ramy finansowe realizacji Strategii.....	93
VII. Monitoring Strategii.....	93
spis tabel.....	94
spis wykresów.....	96

I. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem programowym stanowiącym fundament realizacji polityki społecznej Miasta na najbliższe lata.

Strategia jest dokumentem o charakterze otwartym, który powinien być modyfikowany i dostosowywany do zmieniającej się sytuacji, potrzeb lokalnej społeczności, oraz zmieniających się aktów prawnych. Biorąc powyższe pod uwagę dokonano aktualizacji zapisów strategii.

Podejście strategiczne jest podstawową techniką planowania rozwoju lokalnego i regionalnego. Wymaga wieloletnich i konsekwentnych działań zmierzających do osiągnięcia wytyczonych celów, rozwiązywania problemów i podporządkowania ich priorytetom. Strategia jest jednym z podstawowych narzędzi realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym, jest dokumentem ogólnym, planistycznym. Uwzględnia przede wszystkim problemy mieszkańców miasta narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne. Niniejszy dokument jest oparty na danych statystycznych, analizach i opracowaniach własnych. Systematyzuje potrzeby w zakresie pomocy społecznej w mieście, w oparciu o diagnozę problemów społecznych określa cele, priorytety i przedstawia założenia lokalnej polityki społecznej do 2030 roku.

II. Procedura tworzenia strategii.

II.1. Uwarunkowania prawno-systemowe.

Opracowywanie oraz aktualizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy traktować jako wieloetapowy proces, który ze względu na zmienność uwarunkowań społeczno-gospodarczych gminy podlega systematycznym zmianom.

Przesłankę do aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach stanowi treść art. 16 b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w myśl którego do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych. W niniejszym dokumencie, poza wizytówką społeczności mieszkańców Mysłowic, która daje wgląd w charakter miasta i zakres jego potencjalnych problemów, zostały zamieszczone poniżej wymienione elementy:

- Diagnoza problemów społecznych miasta dokonana na podstawie analizy danych statystycznych,
- Priorytety polityki społecznej miasta wyznaczające strukturę celów: głównych, strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych,
- Kierunki działań, jakie należy przyjąć przy realizacji celów operacyjnych, wyznaczają obszary dla przyszłego naboru konkretnych projektów,
- Wyniki analizy SWOT w rozbiciu na każdy z priorytetów polityki społecznej,
- Zasady monitoringu i okresowej ewaluacji Strategii.

Strategia w swej treści uwzględnia założenia zawarte w obowiązujących dokumentach o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym t.j.:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030,
- Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim,
- Wojewódzki program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim,
- Program „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny”,
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim,
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju dla Miasta Mysłowice 2020+, której jednym z celów strategicznych jest tworzenie sprzyjających warunków rozwoju społecznego miasta i jego mieszkańców oraz eliminacja obszarów marginalizacji i wykluczenia społecznego,
oraz ustawach związanych z działalnością powiatu t.j.:
- Ustawa o samorządzie gminnym / powiatowym,
- Ustawa o pomocy społecznej,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

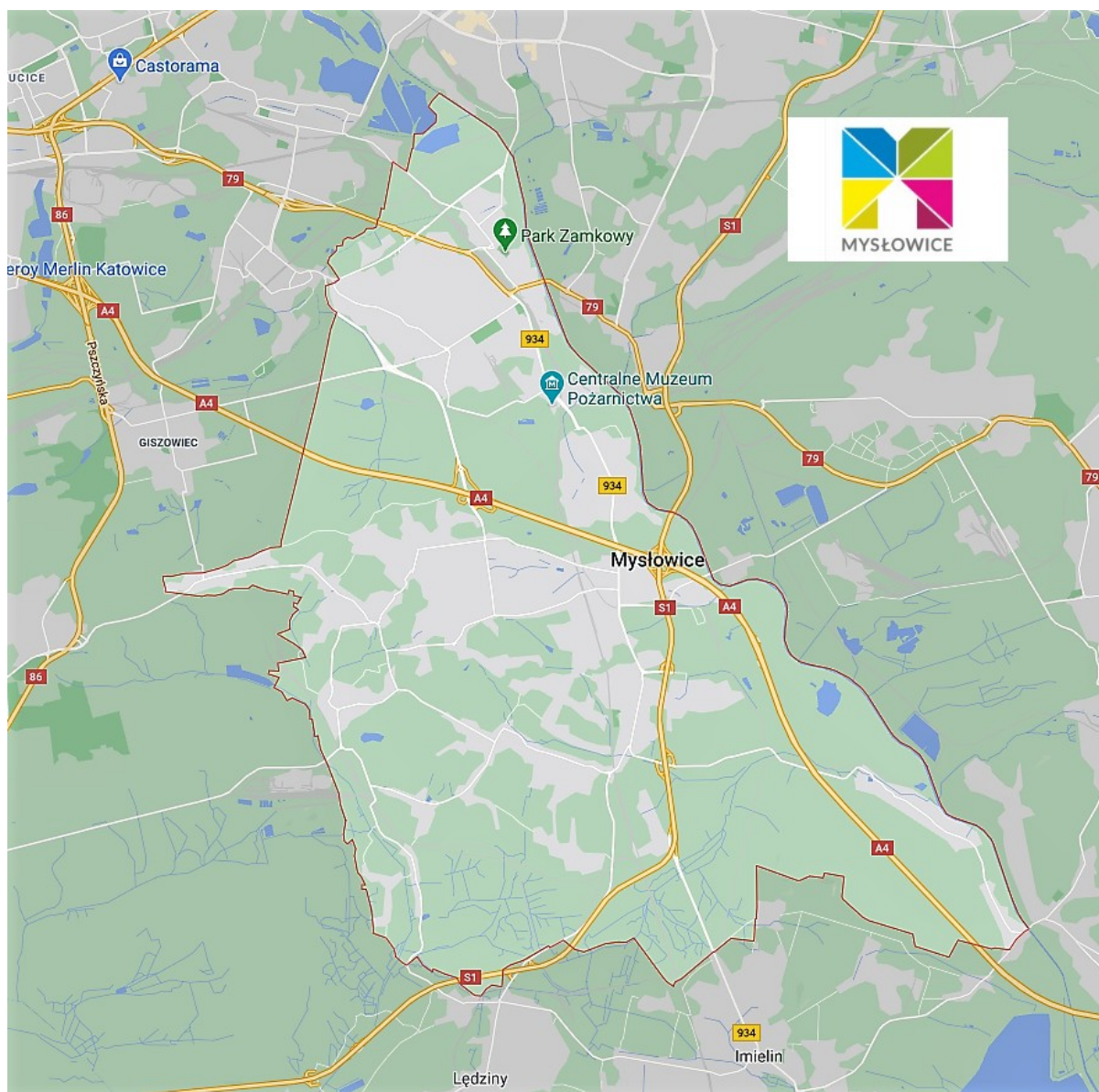
II.2. Metodyka prac nad strategią.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mysłowice powstała w wyniku prac zespołu powołanego przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Punktem wyjścia do tworzenia założeń Strategii była analiza wyników diagnozy problemów społecznych przeprowadzonej przez członków zespołu ds. utworzenia niniejszej Strategii. Na potrzeby przygotowania Strategii uzupełniono wyniki opracowanej diagnozy o dostępne dane za lata od 2015 do 2020 zaczerpnięte z różnych źródeł. Strategia przygotowywana była metodą partycypacyjną, z udziałem przedstawicieli miejskich instytucji oraz organizacji pozarządowych z obszaru wsparcia i integracji społecznej. W konsultacjach prowadzonych drogą elektroniczną oraz listowną wzięli udział reprezentanci instytucji miejskich i organizacji tj.:

- Urząd Miasta Mysłowice,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach,
- Mysłowicka Rada Seniorów,
- Powiatowy Urząd Pracy w Mysłowicach,
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mysłowicach,
- Caritas Archidiecezji Katowickiej – Ośrodek Błogosławiona Karolina,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Mysłowicach,
- Miejska Biblioteka Publiczna, Mysłowice ul. Strumieńskiego 4,
- Mysłowicki Ośrodek Kultury,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mysłowicach,
- Młodzieżowy Dom Kultury w Mysłowicach,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mysłowicach,
- Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach,
- Stowarzyszenie Amazonek „Tęcza”,
- Stowarzyszenie Nasza Nadzieja,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Radość” w Mysłowicach,
- Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „Skarbek” w Mysłowicach,
- MENSANA Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Mysłowicach,
- Służba więzienna, Areszt Śledczy w Mysłowicach,
- Straż Miejska w Mysłowicach,
- Dom Pomocy Społecznej w Mysłowicach,
- Komenda Miejska Policji w Mysłowicach,
- Dom Dziecka im. św. Ojca Pio w Mysłowicach,
- Izba Wytrzeźwień w Sosnowcu,
- Szpital miejski nr 2 w Mysłowicach,
- Miejskie placówki oświatowe,
- Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Górnik” w Mysłowicach,
- Mysłowickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ogniwo”,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowo – Abstynenckie „Wsparcie” w Mysłowicach.

Dane statystyczne przedstawione w niniejszym dokumencie zaczerpnięte zostały z różnych źródeł, zarówno z danych GUS, danych organizacji i instytucji, jak również danych własnych Urzędu Miasta i jednostek podległych. Ze względu na różną metodologię liczenia przez poszczególne instytucje, dane (wartości) z tego samego zakresu mogą różnić się między sobą w różnych opracowaniach i dokumentach wykorzystanych przy opracowaniu dokumentu.

III. Społeczno-gospodarcze uwarunkowania strategii.

Mysłowice to miasto na prawach powiatu obejmujące swoją powierzchnią ok. 66 km². Położone jest we wschodniej części województwa śląskiego, przy autostradzie A4. Według danych GUS, na koniec 2019 roku w mieście faktycznie zamieszkiwało 74618 Mysłowiczan. Mysłowice są jednym z miast tworzących Górnośląski Związek Metropolitalny (GZM) - związek międzygminny miast na prawach powiatu Aglomeracji Górnośląskiej. Od zachodu Mysłowice graniczą z Katowicami, od północy z Sosnowcem, od wschodu z Jaworzno, a od południa z Imielinem i Łędzinami. Połączone są siecią dróg, linii autobusowych, tramwajowych i kolejowych z największymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej. Autostrada A4 i droga ekspresowa S1 biegną przez Mysłowice ułatwiając i skracając czas przejazdu do Warszawy, Krakowa, Bielska, Cieszyna i wielu innych miast Polski.

Przez miasto przepływa Czarna Przemsza, która w pobliżu Mysłowic łączy się z Białą Przemszą, tworząc Przemszę. Przez miasto przepływa również rzeka Bolina. Mysłowice podzielone są na dzielnice: Bończyk, Brzęczkowice, Brzezinka, Ćmok, Dzieckowice, Janów, Kosztowy, Krasowy, Larysz, Ławki, Morgi, Wesoła, Piasek, Słupna, Stare Miasto. Mysłowice są miastem przemysłowym, około połowa pracujących jest zatrudnionych w przemyśle i budownictwie. Taka duża liczba zatrudnionych w tych działach gospodarki wynika przede wszystkim z faktu, iż w mieście działa kopalnia „Mysłowice – Wesoła”. Systematycznie zwiększa się liczba pracujących w mieście oraz maleje liczba bezrobotnych. Jest to skutkiem dynamicznie rozwijającej się gospodarki lokalnej, jak również rozwoju gospodarki

w miastach ościennych, gdzie mieszkańcy Mysłowic znajdują miejsce zatrudnienia. W ostatnich latach w Mysłowicach dynamicznie rozwija się działalność logistyczna, wykorzystując doskonale położenie Mysłowic na skrzyżowaniu międzynarodowych szlaków komunikacyjnych.

IV. Diagnoza sytuacji społecznej

Diagnoza stanowi punkt wyjścia i podstawę do planowania celów i kierunków działania. Część diagnostyczna obejmuje diagnozę stanu obecnego jak również pokazuje trendy oraz prognozuje stan przyszły.

Diagnoza zawiera informacje dotyczące zasobów finansowych, infrastrukturalnych oraz ludzkich.

Kluczowym elementem diagnozy jest prognoza stanu przyszłego, na podstawie której określono decyzje co do celów i planu działania.

Edukacja

Mysłowice jako miasto na prawach powiatu a zarazem gmina realizuje zarówno zadania gminne jak i powiatowe, określone w ustawie o systemie oświaty. Głównym zadaniem oświatowym jednostki samorządu terytorialnego jest zapewnienie kształcenia, wychowywania i opieki w prowadzonych przez siebie szkołach i placówkach.

W mieście Mysłowice funkcjonuje 19 przedszkoli publicznych (trzy w zespołach szkolno-przedszkolnych), w tym 3 przedszkola integracyjne (P1, P7 i P16). W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na miejsca przedszkolne utworzono dodatkowe oddziały od września 2012 roku w P12, P8, P13 i P18.

Kształcenie na poziomie szkolnictwa podstawowego realizowane jest w 19 szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto Mysłowice, w tym: - w 12 szkołach podstawowych ogólnodostępnych, funkcjonujących jako jednostki samodzielne, w tym w szkole z oddziałami integracyjnymi; - w szkole podstawowej ogólnodostępnej, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1, - w szkole podstawowej ogólnodostępnej, w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 2, - w szkole podstawowej ogólnodostępnej, w Zespole Szkolno-

Przedszkolnym Nr 3, - w szkole podstawowej sportowej w Zespole Szkół Sportowych, - w szkole podstawowej specjalnej, w Zespole Szkół Specjalnych.

Kształcenie na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego realizowane jest w 10 szkołach prowadzonych przez miasto Mysłowice, w tym:

- w 2 liceach ogólnokształcących,
- w 3 technikach,
- w 3 szkołach zawodowych,
- w 1 szkole zawodowej specjalnej,
- w 1 szkole przysposabiającej do pracy.

Miasto Mysłowice zapewnia odpowiednie warunki do kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wsparcie dla dzieci i młodzieży posiadających wskazanie do kształcenia specjalnego przejawia się głównie poprzez:

- umożliwienie nauki we wszystkich typach szkół zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej,
- opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi poprzez np. umożliwienie realizowania indywidualnego procesu kształcenia i zajęć rewalidacyjnych,
- dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości uczniów.

Wśród placówek prowadzących kształcenie specjalne są przedszkola integracyjne, szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi, szkoła specjalna i przysposabiająca do pracy oraz ogólnodostępne szkoły ponadpodstawowe.

Sport

Sport i rekreacja są jednym z fundamentów zdrowego trybu życia. Jednym z celów samorządu jest dążenie do rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej oraz rekreacji w społeczeństwie. Organizacja zajęć, dostęp do możliwości swobodnego uprawiania sportu, zarówno wyczynowego jak i rekreacyjnego, to zadania, które realizowane na odpowiednim poziomie, dadzą efekty widoczne w społeczeństwie.

Od 2015 roku Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji pełni pieczę nad działaniami sportowymi w mieście. MOSIR funkcjonuje jako jednostka budżetowa, która posiada w swoim zarządzie następujące obiekty:

- HALA WIDOWISKOWO SPORTOWA UL. KS. NORBERTA BOŃCZYKA, 41-400 MYSŁOWICE – hala mieści 1000 miejsc, dodatkowo w hali znajduje się m. in.: siłownia, sauna, pokój odnowy biologicznej, 6 szatni sportowych wraz z prysznicami, sala bankietowa, bufet z zapleczem, garderoby, sanitaria, pomieszczenia magazynowe,

- OBIEKT PRZY UL. POWSTAŃCÓW, 41-400 MYSŁOWICE - znajdują się tutaj pomieszczenia administracyjne, siłownia oraz niedawno wyremontowana sala sportowa o wymiarach 24 x 13 m,
- OBIEKT PRZY PROMENADZIE, 41-400 MYSŁOWICE - w skład obiektu przy ul. Powstańców 23 wchodzi kompleks boisk sportowych przy Promenadzie. Znajdują się tutaj: stadion piłkarski z bieżnią lekkoatletyczną, boisko treningowe do piłki nożnej. Na obiektach prowadzone są rozgrywki sportu szkolnego, korzystają z nich także sekcje MOSiR-u: piłki nożnej i lekkiej atletyki,
- OBIEKT PRZY UL. JASIŃSKIEGO, 41-400 MYSŁOWICE - w skład kompleksu wchodzi budynek z dwiema salami sportowymi oraz częścią administracyjno-gospodarczą, kawiarenka sportowa oraz boisko asfaltowe do piłki ręcznej,
- OBIEKTY PRZY ULICY STADIONOWEJ (PARK SŁUPNA) - kompleks boisk do siatkówki plażowej przy Kąpielisku Słupna. Boiska te zostały wykonane przez miasto i służą do organizacji zawodów najwyższej rangi.

Decyzją Prezydenta Miasta Mysłowice, w mieście działa Rada Sportu. Rada jest organem opiniodawczym i doradczym Prezydenta w zakresie kultury fizycznej i sportu. Składa się z 10-14 członków powoływanych przez Prezydenta Miasta spośród przedstawicieli organizacji i instytucji realizujących zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu na terenie Gminy Mysłowice.

Na terenie miasta działają stowarzyszenia i kluby sportowe, których celem jest promowanie aktywności fizycznej poprzez realizację zajęć sportowych różnych dyscyplin. Strategia rozwoju sportu na lata 2017-2022 w mieście Mysłowice opisuje działalność łącznie 27 stowarzyszeń.

Warto podkreślić, iż w miasto promuje w szczególności następujące dyscypliny sportowe: siatkówka, piłka ręczna, tenis stołowy i zapasy, co umotywowane jest wieloletnią tradycją oraz licznymi osiągnięciami zawodników niniejszych dyscyplin.

Zdrowie

Pomoc medyczną w Mysłowicach można uzyskać w postaci pomocy doraźnej (pogotowie ratunkowe), lecznictwa zamkniętego, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie, ośrodki zdrowia) i prywatnych gabinetów lekarskich.

Na terenie miasta funkcjonują 2 szpitale, w których znajduje się 199 łóżek (dane z Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą Rejestru). Chorzy otrzymają pomoc medyczną na następujących oddziałach szpitalnych: oddział wewnętrzny, oddział noworodków i wcześniaków, oddział położniczo-ginekologiczny, oddział okulistyczny, oddział chirurgii ogólnej, oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej, oddział rehabilitacyjny.

Pomoc w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej chorzy mogą uzyskać w 19 przychodniach, które swoją ofertę zdrowotną realizują na zasadach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Najczęstszą przyczyną zgonów mieszkańców Mysłowic są choroby układu krążenia, a następnie choroby nowotworowe, na które każdego roku choruje coraz więcej Mysłowiczów.

Kultura

W Mysłowicach funkcjonują m.in. takie instytucje kultury jak: Mysłowicki Ośrodek Kultury, Młodzieżowy Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna czy Muzeum Miasta Mysłowice. W mieście działają liczne zespoły muzyczne tworzące muzykę popularną, orkiestry oraz zespoły folklorystyczne. W 2016 r. w Mysłowicach otwarto wielosalowe komercyjne kino sieci „Oh Kino” (obecnie „Go Kino”). Mimo braku w ofercie kulturalnej teatru, czy instytucji kultury związanej z muzyką (takiej jak opera, operetka czy filharmonia), poprzez lokalizację miasta w centralnej części aglomeracji górnośląskiej, mieszkańcy Mysłowic mają zapewniony relatywnie dogodny dostęp do wielu instytucji kulturalnych zlokalizowanych w miastach ościennych.

W mieście znajduje się wielofunkcyjna hala widowiskowo-sportowa w dzielnicy Bończyk-Tuwima, w której odbywają się liczne imprezy sportowe oraz koncerty, targi i inne wydarzenia kulturalne. Sala widowiskowa znajduje się także w Mysłowickim Ośrodku Kultury. W Mysłowicach funkcjonują dwa muzea: Centralne Muzeum Pożarnictwa oraz Muzeum Miasta Mysłowice.

IV.1. Uwarunkowania i problemy demograficzne

Mysłowice to dziesiąte miasto w Górnośląskim Związku Metropolitalnym pod względem liczby ludności. Gmina Mysłowice liczyła w 2019 r. 74618 mieszkańców. Od 2010 r. w Mysłowicach odnotowuje się stopniowy spadek liczby ludności. Wyjątek stanowią dwa lata, odpowiednio w 2017 r. liczba mieszkańców wzrosła o 55 osób, zaś w ostatnim 2019 r. potencjał demograficzny miasta powiększył się o 32 osoby. Z kolei maksymalny ubytek odnotowano pomiędzy 2015 i 2016 rokiem, kiedy ubyło 259 mieszkańców. Pomimo przyrostu liczby ludności w 2017 r. i 2019 r. liczba mieszkańców w ciągu ostatnich 10 lat zmniejszyła się o prawie 900 osób. Przewiduje się, że ten trend będzie się utrzymywać, sięgając w 2030 r. ok. 70,1 tys. mieszkańców. Trend ten zaobserwować można w większości polskich miast. Rosną wskaźniki obciążenia demograficznego (iloraz liczb: osób młodych do osób w starszym wieku, oraz osób w wieku aktywności zawodowej do osób w wieku nieprodukcyjnym), wskaźnik liczby urodzeń i wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców, maleje liczba zawieranych małżeństw i wzrasta wskaźnik rozwodów. W obrębie GZM w grupie miast na prawach powiatu, ubytek ludności w Mysłowicach należy do najmniejszych.

Tabela 1. Liczba ludności miasta Mysłowice w latach 2010-2019

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	75 501	75 428	75 305	75 129	75 037	74 851	74 592	74 647	74 586	74 618

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Raport o stanie miasta za 2019 r

Tabela 2. Prognoza liczby mieszkańców Mysłowic

Rok	2019	2025	2030
Liczba ludności ogółem	74 618	72 000	70 110
Ubytek w stosunku do 2019r. w osobach	-----	-2618	-4508

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym czynnikiem zmniejszania się liczby ludności jest od kilku lat ujemne saldo migracji.

Dane Wydziału Spraw Obywatelskich UM Mysłowice rejestrujące pobyt stały, wskazują mniejsze liczby mieszkańców:

- w roku 2017 – 69.883 mieszkańców,
- w roku 2018 – 69.388 mieszkańców,
- w roku 2019 – 69.034 mieszkańców.

Według danych GUS od 2010 roku populacja miasta zmniejszyła się o 883 osoby, co oznacza znaczną dynamikę ujemnych wskaźników migracji i przyrostu naturalnego. Od 2010 roku liczba ludności Mysłowic, podobnie jak innych miast województwa śląskiego systematycznie maleje.

Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

Rok	2016	2017	2018
Saldo	-2,6	-0,6	-0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z problemów jest starzenie się populacji Mysłowic. Miary obciążenia demograficznego wskazują na wzrost liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na każde 100 osób w wieku produkcyjnym. Od 2014 roku wskaźnik ten z 54,6 wzrósł do 64,7 w 2019 roku, a do 2020 roku prognozuje się dalszy wzrost do 77. Jeszcze wyraźniej zmienia się liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na ludność w wieku produkcyjnym co oznacza wzrost udziału osób w wieku starszym w stosunku do odsetka ludzi młodych do 18 roku życia. Według danych GUS na koniec grudnia 2018 roku liczba dzieci i młodzieży w mieście wynosiła 13220 osób - tj. 17,90% mieszkańców miasta, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 21,38% populacji Mysłowic.

Tabela 4. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wskaźnik	54,6	56,3	58,1	60,6	62,5	64,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 5. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wskaźnik	27,9	29,1	30,5	32,1	33,4	34,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 6. Struktura demograficzna miasta Mysłowice wg kategorii płci i wieku.

L. P.	Wiek		0-18		19-60	19-65	> 60 lat	>65 lat	Razem
	Płeć		K	M	K	M	K	M	
	Dzielnica								
1	Centrum		731	785	2346	2642	1434	638	8576
2	Piasek		270	255	916	1038	464	218	3161
3	Stare miasto		383	421	920	1001	395	185	3305
4	Brzezinka		408	475	1283	1387	677	374	4604
5	Brzęczkowice		728	749	2629	3039	1243	546	8934
6	Wesoła		673	668	2043	2255	826	367	6862
7	Janów miejski		782	792	2471	2740	1351	721	8857
8	Larysz		243	239	530	519	168	76	1775
9	Morgi		257	302	696	725	276	149	2405
10	Kosztowy		422	424	1067	1131	544	302	3890
11	Krasowy		361	361	900	943	306	149	3020
12	Dzieńkowice		143	153	404	452	191	74	1417
13	Bończyk		510	500	1607	1829	841	422	5709
14	Ławki		111	125	311	353	126	50	1076
15	Wielka Skotnica		438	393	1433	1517	1090	481	5352
Razem			6460	6642	19556	21571	9932	4752	68943

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM Mysłowice na dzień 07-09-2020 r.

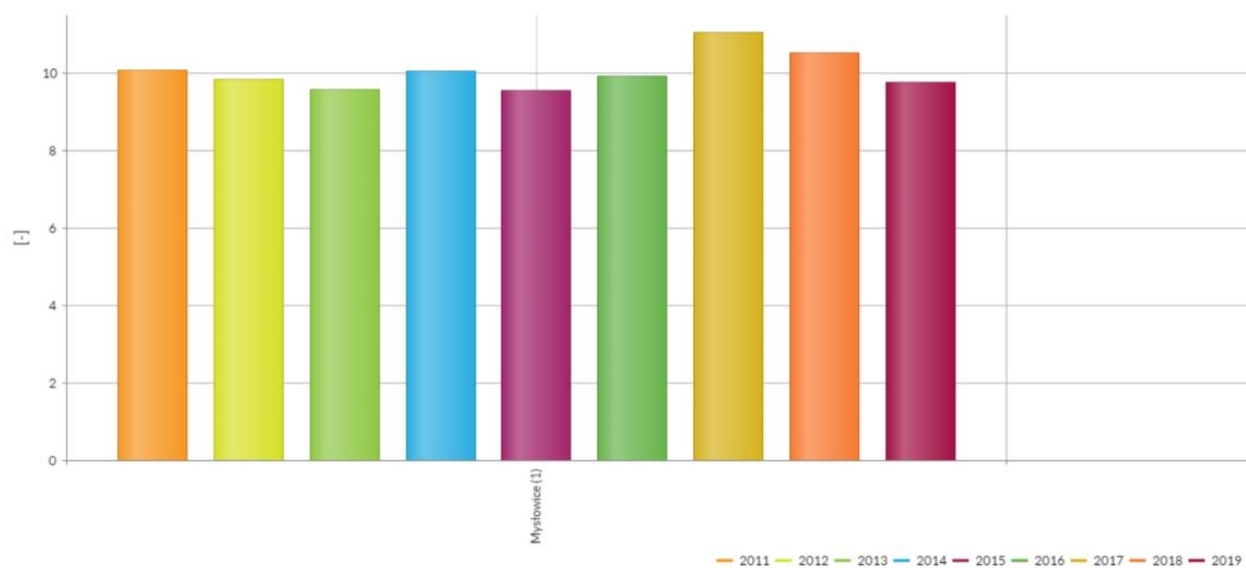
Tabela 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Rok	Udział ludności w wieku:		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2014	17,3	64,7	18,1
2015	17,4	64,0	18,6
2016	17,4	63,3	19,3
2017	17,7	62,3	20,0
2018	17,9	61,5	20,5
2019	18,1	60,7	21,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM Mysłowice na dzień 07-09-2020 r.

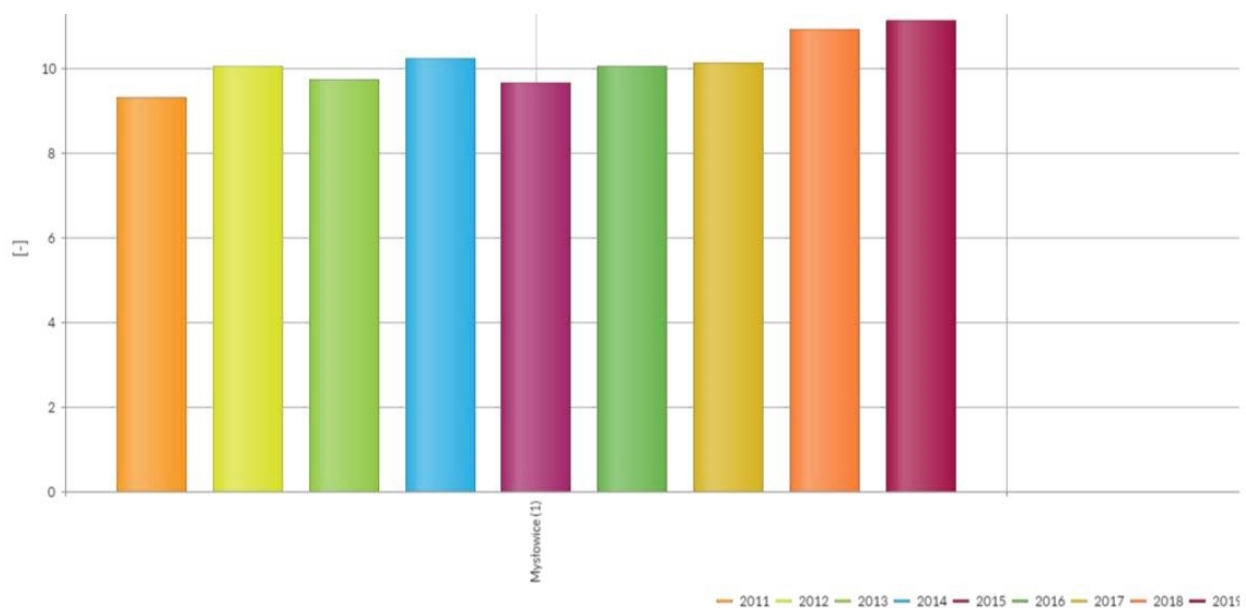
Dane dotyczące przyrostu naturalnego również wykazują ujemny przyrost naturalny. W Mysłowicach od kilku lat roczna liczba urodzeń oscyluje w przedziale pomiędzy 700 – 830 takich zdarzeń, rośnie za to liczba zgonów. Zaznaczyć jednak należy, iż wartość przyrostu naturalnego w Mysłowicach wypada lepiej niż w Polsce.

Wykres 1. Liczba urodzeń na 1000 mieszkańców w latach 2011-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Liczba zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2011-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza i rekomendacje:

Zasoby ludzkie stanowią podstawowy czynnik rozwoju danej społeczności, dlatego też bardzo ważne jest dostrzeżenie problemów związanych z obecną i prognozowaną sytuacją demograficzną miasta. Prognozy dotyczące demografii miasta Mysłowice jednoznacznie wskazują trend spadkowy liczby ludności w perspektywie wieloletniej. Zjawisko to związane jest z wieloma czynnikami między innymi procesem starzenia się społeczeństwa, ujemnym przyrostem naturalnym, coraz późniejszym wiekiem kobiet decydujących się na macierzyństwo oraz ujemnym saldem migracji. Nałożenie się tych zjawisk jednocześnie warunkuje trwały trend zmniejszania się liczby ludności miasta.

Sytuacja demograficzna miasta wymaga inwestowania w młode pokolenie, dzieci, młodzież oraz dostrzeżenia problemów rodzin, a następnie skierowania adekwatnych działań do różnych grup społecznych mających na celu zmianę trendów demograficznych w Mysłowicach.

ANALIZA SWOT SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none">1) Wzrost średniej długości życia mieszkańców;2) Stabilne wskaźniki wielkości urodzeń w mieście;3) działania na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia;4) Dobra dostępność do placówek ochrony zdrowia;5) Poprawa warunków życia mieszkańców.	<ol style="list-style-type: none">1) Pozyskiwanie środków unijnych w obszarze polityki społecznej;2) Wzrost świadomości procesów demograficznych;3) Promowanie zdrowego stylu życia i dbałości o zdrowie;4) Promowanie aktywności fizycznej;5) Programy profilaktyczne promujące zdrowy tryb życia w szkołach i przedszkolach.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none">1) Rosnący wskaźnik rozwodów;2) Malejący wskaźnik zawieranych małżeństw;3) Odływ migracyjny ludności miasta;4) Niewystarczająca liczba miejsc w publicznych placówkach opieki nad dzieckiem do lat 3;5) Malejąca liczba dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli;6) Wysokie koszty pobytu dziecka w prywatnych żłobkach, klubach dziecięcych i przedszkolach.	<ol style="list-style-type: none">1) Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym;2) Wzrost udziału w populacji miasta osób niesamodzielnych wynikający ze starzenia się populacji;3) Osłabienie więzi i współpracy międzypokoleniowej;4) Spadek urodzeń w związkach małżeńskich;5) Niewystarczające wsparcie dla rodzin pełniących funkcję opiekuńczą wobec osób starszych- niesamodzielnych w życiu codziennym.

IV.2. Starość

Starość jest wynikiem długotrwałego i nieodwracalnego procesu fizjologicznego oraz przemian związanych z wiekiem ludzkiego organizmu. Jednoznaczna definicja starości jednak nie istnieje. W świadomości społecznej starość jest okresem w życiu człowieka, w którym następuje obniżenie sił fizycznych i psychicznych co w konsekwencji prowadzi do chorób i niedołążności. Umowny początek starości w Polsce utożsamiany jest z osiągnięciem wieku emerytalnego, który u kobiet wynosi 60 lat, a u mężczyzn 65 lat. Jednak w ostatnich kilkudziesięciu latach intensywność tego zjawiska znacznie wzrosła, co – przy jednoczesnym spadku przyrostu naturalnego sprawia, że odsetek ludzi starszych w społeczeństwie szybko rośnie. Jest to skutek wydłużania się okresu trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Niepokój budzi nie sam fakt wzrostu ilościowego starszej populacji, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, spowodowany spadkiem udziału najmłodszych grup wiekowych w strukturze demograficznej społeczeństwa. Podstawą do prognozowania sytuacji demograficznej miasta jest analiza wskaźników udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności w wieku przedprodukcyjnym mieszkańców Mysłowic dla różnych dzielnic.

Tabela 8. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym dla poszczególnych dzielnic.

L. P.	Wiek		0-18		Razem	> 60 lat	>65 lat	Razem
	Płeć		K	M		K	M	
	Dzielnica							
1	Centrum		731	785	1516	1434	638	2072
2	Piasek		270	255	525	464	218	682
3	Stare miasto		383	421	804	395	185	580
4	Brzezinka		408	475	883	677	374	1051
5	Brzęczkowice		728	749	1477	1243	546	1789
6	Wesoła		673	668	1341	826	367	1193
7	Janów miejski		782	792	1574	1351	721	2072
8	Larysz		243	239	482	168	76	244
9	Morgi		257	302	559	276	149	425
10	Kosztowy		422	424	846	544	302	846
11	Krasowy		361	361	722	306	149	455
12	Dzieńkowice		143	153	296	191	74	265
13	Bończyk		510	500	1010	841	422	1263
14	Ławki		111	125	236	126	50	176
15	Wielka Skotnica		438	393	831	1090	481	1571
	Razem		6460	6642	13102	9932	4752	14684

Źródło: opracowanie własne na podstawie UM Mysłowice

Najbardziej regresywne dzielnice Mysłowic to: Wielka Skotnica – 189 seniorów na każde 100 dzieci i młodzieży do 18 roku życia, Janów Miejski - 132 i Centrum -137. Natomiast progresywnymi dzielnicami pozostają: Stare Miasto, Wesoła, Larysz, Morgi, Krasowy, Bończyk i Ławki.

Wzrost osób starszych w populacji mieszkańców miasta wymusza na władzach miasta podejmowanie szeregu działań i inicjatyw będących odpowiedzią na potrzeby społeczności senioralnej Mysłowic. Szeroka oferta stara się zaspokajać zarówno potrzeby zdrowotne, kulturalno-rozrywkowe oraz społeczne.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Na terenie Mysłowic funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez samorząd i zapewnia opiekę dla 50 pensjonariuszy.

Tabela 9. Liczba osób przebywających w DPS-ach w latach 2016-2020 (poza powiatem)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób przebywających w DPS	85	89	94	104	99

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Warto jednak zwrócić uwagę, iż opieka nad osobami starszymi tradycyjnie należy do rodziny, pobyt w domach pomocy społecznej osób starszych dalej jest rzadkością. Poparcie dla umieszczania rodziców w instytucjach opieki stacjonarnej jest mało wykorzystywaną formą opieki, co może być skutkiem trudnego dostępu do instytucji opieki stacjonarnej i wysokich kosztów związanych z jej realizacją.

W sytuacji rosnącego popytu na usługi opiekuńcze połączonego z narastającą deinstytucjonalizacją rodziny oznaczającą ograniczenie jej tradycyjnych funkcji opiekuńczych coraz większego znaczenia nabiera opieka świadczona przez instytucje publiczne. W ramach usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmuje pomocą seniorów niepełnosprawnych, niezaradnych życiowo, pozbawionych opieki i wsparcia ze strony rodziny, przede wszystkim poprzez organizację usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze są niepieniężnymi świadczeniami z zakresu pomocy społecznej, które są adresowane do osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są takiej pomocy pozbawione, np. ze względu na brak możliwości zapewnienia odpowiedniej opieki przez rodzinę. Obejmują one pomoc świadczeniobiorcy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza, a także zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze od „zwykłych” odróżniają się tym, że są adresowane do klientów posiadających szczególnie potrzeby wynikające z ich choroby lub niepełnosprawności i mogą być realizowane tylko przez osoby legitymujące się określonymi kompetencjami. Są one udzielane tylko w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy lub w ośrodku wsparcia. Zakres i miejsce świadczenia tych usług określa ośrodek pomocy społecznej, wydając decyzję administracyjną. Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy, która określa zasady dofinansowania i dopłaca do usług z własnego budżetu według kryterium dochodowego.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze specjalistyczne	160	185	188	208	218
Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	17	15	16	14	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Polityka prozdrowotna miasta skierowana dla osób starszych obejmuje między innymi: szczepienia profilaktyczne przeciwko grypie osób po 60 roku życia, badania profilaktyczne w kierunku rozpoznania boreliozy oraz edukacja zdrowotna z zakresu chorób odkleszczowych „Poznaj boreliozę”.

Wśród działań samorządu na rzecz społeczności senioralnej warto podkreślić udział w programie Senior+. Celem strategicznym programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym przez rozbudowę ośrodków wsparcia i zwiększenie liczby miejsc w tych placówkach. W ramach programu obecnie funkcjonują dwa dzienne domy przeznaczone łącznie dla 45 osób. Program jest adresowany do Seniorów po 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo i zapewnia wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej i ruchowej, a także w zakresie wsparcia psychologicznego. W placówkach zapewniona jest opieka, zajęcia aktywizujące, zdrowotne i uspołeczniające osoby starsze.

Miasto przystąpiło również do projektu ŚLĄSKA KARTA SENIORA. Jest to oferta specjalnych usług, ulg oraz szczególnych uprawnień pozwalających na udostępnienie zasobów instytucji kultury, rekreacji i edukacji na terenie Województwa Śląskiego w celu dodatkowego wsparcia i wzbogacenia życia osób, które ukończyły 60 roku życia.

Przywileje w ramach projektu Śląska Karta Seniora oferują między innymi następujące jednostki;

- Muzeum Miasta Mysłowice, ul. Stadionowa 7A,
- Miejska Biblioteka Publiczna, Biblioteka Centralna, Mysłowice, ul. Strumieńskiego 4,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mysłowicach, Hala Widowiskowo – Sportowa, ul. Bończyka 32Z,
- Mysłowicki Ośrodek Kultury, ul. Grunwaldzka 7.

W Mysłowicach działa również Mysłowicka Rada Seniorów, której członkowie wybrani zostali w głosowaniu bezpośrednim przez mieszkańców. Członkowie Rady pełnią swoją pracę społecznie przez cztery lata. Założenia Rada Seniorów ma charakter opiniotwórczo – doradczy. Dokonano podziału na tematyczne zespoły robocze, które zajmują się:

- mieszkalnictwem dla seniorów i bezpieczeństwem,
- profilaktyką i promocją zdrowia dla seniorów,
- rozwojem form wypoczynku dla seniorów,
- zapobieganiem i przełamaniem marginalizacji seniorów.

W celu zwiększenia dostępu do informacji miasto Mysłowice wydało Informator "Seniorzy w Mysłowicach". Publikacja zawiera najważniejsze informacje z różnych dziedzin życia społecznego, szczegółowo przedstawiając ofertę miasta skierowaną dla seniorów.

Liczne stowarzyszenia i kluby organizujące środowiska senioralne są wspierane przez samorząd i miasto. W ramach realizacji programu Integracja i aktywizacja osób starszych w środowisku lokalnym ok. trzydziestu seniorów z dzielnic południowych w ramach grupy wsparcia organizuje dla siebie i środowiska lokalnego spotkania. Celem działalności grupy jest wsparcie osób i rodzin opiekujących się członkami swoich rodzin w wieku senioralnym lub z niepełnosprawnością, co przyczynia się do pozostania tychże osób w środowisku rodzinnym. Osoby starsze niepełnosprawne mogą również korzystać ze wsparcia w ramach realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach zadań dofinansowanych ze środków PFRON: sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Pomimo podejmowania wielu działań na rzecz społeczności senioralnej wiele problemów wciąż pozostaje nierozwiązanych.

Prognoza i rekomendacje:

Proces starzenia się populacji miasta, a dalej regionu, jest nierozzerwalnie związany z procesami demograficznymi w skali kraju. Analizując prognozy depopulacji i obciążenia demograficznego w skali kraju można przenieść skale zjawiska z makro na skale mikro.

Wyniki prognozy ludności na lata 2020 - 2050 wskazują na pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa. Mimo przewidywanego spadku liczby ludności ogółem, spodziewany jest systematyczny wzrost liczby ludności w wieku 60 lat i więcej. Populacja osób w tym wieku wzrośnie w końcu horyzontu prognozy i będzie stanowiła ponad 40% ogółu ludności. W 2050 r. aż 42% mieszkańców miast i 38% mieszkańców wsi będzie miało co najmniej 60 lat.

Tabela 11. Prognoza ludności kraju

Rok prognozy	Grupa wieku	Ogółem w %
2020	Ogółem	100
	60 lat i więcej	25,9
2030	Ogółem	100
	60 lat i więcej	29
2040	Ogółem	100
	60 lat i więcej	34,4
2050	Ogółem	100
	60 lat i więcej	40,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowując, działania jednostek samorządu terytorialnego wobec osób starszych w ostatnich kilku latach obejmowały między innymi uwzględnianie seniorów w strategiach rozwiązywania problemów społecznych oraz tworzenie odrębnych programów działania dla poprawy jakości ich życia. Coraz częściej w ramach polityk szczegółowych, takich jak polityka mieszkaniowa czy przestrzenna, są także dostrzegane specyficzne potrzeby seniorów. Instytucjami lokalnej polityki senioralnej są placówki samorządowej pomocy społecznej, edukacji, kultury i ochrony zdrowia, ale także Mysłowicka Rada Seniorów.

W związku z dynamicznymi zmianami w strukturze demograficznej miasta należy prowadzić politykę mającą na celu wspieranie zdrowia i jakości życia ludzi starszych. Opisane procesy już w najbliższych latach będą znacząco zwiększać zapotrzebowanie osób starszych i samotnych na usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne oraz pomoc środowiskową świadczona w miejscu zamieszkania. Wraz z wzrostem liczby osób starszych w społeczeństwie wzrośnie również liczba osób niepełnosprawnych i chorych wymagających specjalistycznej opieki, co będzie wiązało się z zwiększonym zapotrzebowaniem na miejsca w Domach Pomocy Społecznej.

Ze względu na opisane procesy konieczna jest mobilizacja instytucji samorządowych, organizacji oraz mieszkańców miasta do podejmowania inicjatyw i aktywności wzmacniających zasoby społeczne, kulturalne społeczności senioralnej.

ANALIZA SWOT - SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Zainteresowanie nowymi technologiami (komputery, telefony komórkowe, karty płatnicze); 2) Istnienie instytucji i organizacji świadczących usługi na rzecz osób starszych; 3) Samopomoc osób starszych w ramach klubów seniora; 4) Dużo wolnego czasu i dyspozycyjność; 5) Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania; 6) Istnienie na terenie miasta pielęgniarskiej opieki długoterminowej świadczonej w domu chorego, finansowanej przez NFZ; 7) Możliwość uzyskania przez osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności dofinansowania ze środków PFRON do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się oraz do udziału w turnusach rehabilitacyjnych; 8) Funkcjonowanie w mieście Domu Pomocy Społecznej z 50 miejscami; 9) Działalność ośrodków wsparcia w postaci dziennych domów Senior +. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizacja programów i projektów socjalnych na rzecz osób starszych; 2) Wyższa świadomość społeczna dotycząca problemów zdrowotnych związanych ze starością; 3) Zwiększanie nakładów na ochronę zdrowia; 4) Przygotowanie do starości poprzez propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Niewystarczająca współpraca organizacji pozarządowych i samorządowych oraz szkół, szpitali i pomocy społecznej w zakresie świadczenia usług na rzecz osób starszych; 2) Brak systemu całodobowego wsparcia osób starszych w miejscu zamieszkania; 3) Niedostateczna wiedza osób starszych na temat organizacji i instytucji świadczących wsparcie; 4) Brak opieki geriatrycznej z miejscami stacjonarnymi, pobytem dziennym i poradnią ambulatoryjną; 5) Niedostateczna ilość klubów seniora, grup samopomocowych oraz innych form aktywizujących osoby starsze. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niskie dochody osób starszych w stosunku do niezbędnych potrzeb i realiów rynku; 2) Za niskie kryterium dochodowe do udzielania bezpłatnej pomocy w ustawie o pomocy społecznej; 3) Zmniejszanie się roli rodziny w zakresie opieki nad osobami starszymi, przekazywanie tejże opieki instytucjom służby zdrowia i pomocy społecznej; 4) Zmniejszenie się poczucia odpowiedzialności za starszych członków rodziny.

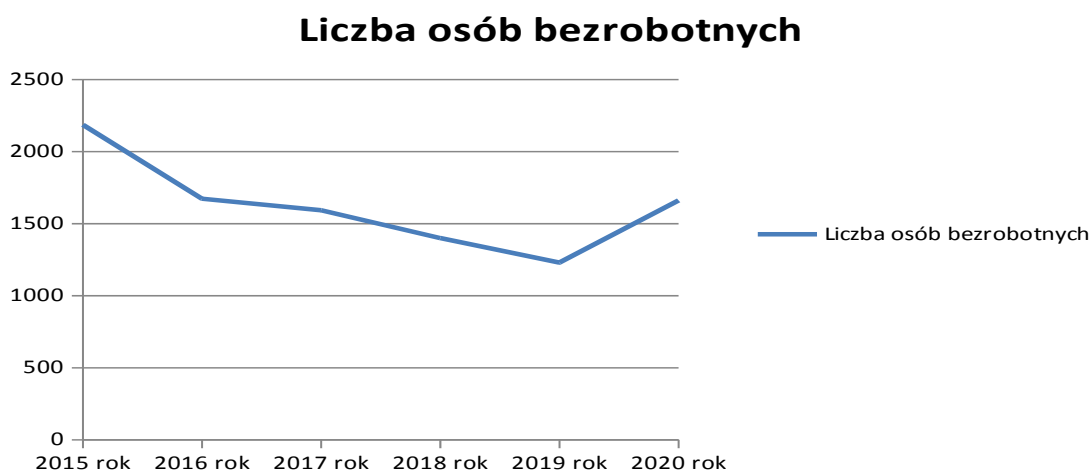
IV.3. Bezrobocie

Diagnoza problemu bezrobocia w Mysłowicach zawiera analizę funkcjonowania rynku pracy w Mysłowicach na przełomie lat 2015- 2020 (w przypadku lat 2015-2019 stan na 31.12.; w roku 2020 stan na 30.06.). Dokonano także analizy porównawczej z danymi ogólnopolskimi oraz danymi dla województwa śląskiego. Źródłem danych statystycznych są

informacje uzyskane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mysłowicach oraz sprawozdawczość Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach.

Dane o liczbie bezrobotnych obejmują osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia w Mysłowicach

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Rynek pracy w Mysłowicach w latach 2015- 2019 charakteryzował się stałą tendencją spadkową (od 2186 osób zarejestrowanych w 2015 do 1230 osób zarejestrowanych w 2019 roku). W roku 2020 niekorzystną zmianę na rynku pracy spowodowała epidemia koronawirusa SARS-CoV-2.

Tabela 12. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2020

Rok	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020**
Stopa bezrobocia	7,9	6,1	5,9	5,3	4,7	6,2
Liczba osób bezrobotnych	2186	1673	1593	1400	1230	1662
w tym kobiety:	1305	975	982	863	743	956

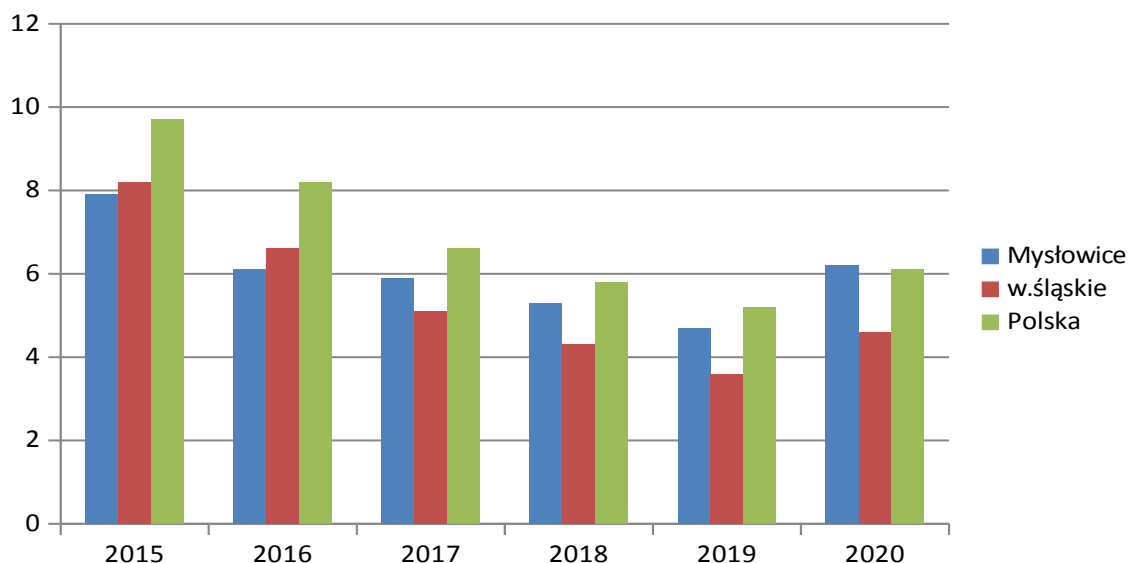
*stan na 31.12.

**stan na 30.06.

Źródło: Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Na dzień 30 czerwca 2020 r. w Mysłowicach było zarejestrowanych ogółem 1662 osoby, w tym 956 kobiet, które stanowiły 57,5% ogółu zarejestrowanych. W pozostałych latach kobiety również zawsze stanowiły większość ogólnej liczby osób bezrobotnych. Wśród czynników wpływających na sytuację zatrudnieniową kobiet zaliczyć można przede wszystkim górniczy charakter regionu, jak również wciąż istniejący model tradycyjnych wzorców, gdzie jedynym żywicielem rodziny jest mężczyzna, natomiast kobieta zajmuje się opieką nad dziećmi oraz prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Wykres 4. Porównanie stopy bezrobocia w Mysłowicach, województwie śląskim oraz Polsce.

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy

Zarówno w Mysłowicach, jak w województwie śląskim oraz kraju, w latach 2015-2019 poziom bezrobocia wykazywał stałą tendencją spadkową. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Mysłowicach w latach 2015-2016 była niższa zarówno od województwa śląskiego jak i kraju. W latach 2017- 2019 była wyższa od województwa ale niższa od krajowej. Na dzień 30 czerwca 2020 r. stopa bezrobocia w Mysłowicach wynosiła 6,2% i jest wyższa zarówno od średniej województwa śląskiego, jak i średniej krajowej (odpowiednio 4,6% i 6,1%).

Tabela 13. Osoby bezrobotne w PUP wg. kryterium wieku (dane na 30.06.2020r.)

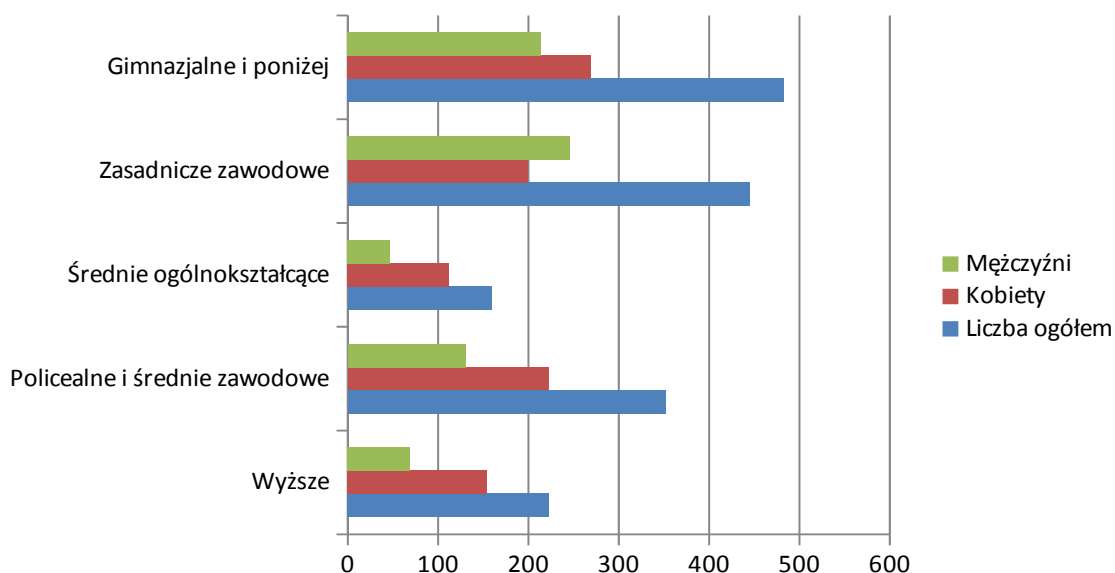
Wiek	Liczba bezrobotnych Ogółem	Liczba bezrobotnych Kobiet	Liczba bezrobotnych Mężczyzn
18-24	172	108	64
25-34	460	314	146
35-44	457	281	176
45-54	304	158	146
55-59	179	95	84
60 lat i więcej	90	-	90
Suma	1662	956	706

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Według stanu na 30.06.2020 r. najwyższy udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25 - 34 lata (460 osób) oraz 35-44 lata (457 osób). Osoby w wieku 25-44 stanowiły 55,2% ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mysłowicach. W tych kategoriach

wiekowych można również zauważyć największą feminizację bezrobotnych (68,3% oraz 61,5%).

Wykres 5. Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg kryterium wykształcenia na dzień 30.06.2020 r.

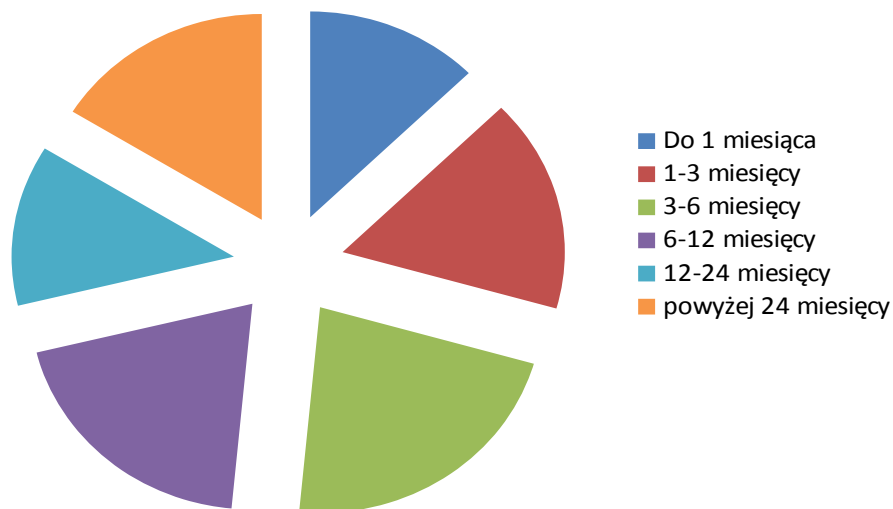

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Według stanu na dzień 30.06.2020 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (483 osoby) oraz wykształceniem zasadniczym zawodowym (445 osób). Łączny udział tych dwóch grup z najniższym wykształceniem w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (tj. 1662 osoby), kształtował się na poziomie 55,8%. Stosunkowo duży udział na poziomie 21,2 % stanowiły również osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Wykres 6. Bezrobotni zarejestrowani wg kryterium czasu pozostawania bez pracy (stan na 30.06.2020 r.).

Czas pozostawania bez pracy (na 30.06.2020)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r. w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych najwyższy odsetek na poziomie 22,1 % (367 osób) stanowiły osoby pozostające bez pracy od 3 do 6 miesięcy. Na również wysokim poziomie, tj. 19,7% (tj. 327 osób) stanowili bezrobotni pozostający bez pracy od 6 do 12 miesięcy.

Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2020 ze względu na szczególną sytuację na rynku pracy.

Sytuacja	Rok					
	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020**
Do 25 roku życia	259	187	172	140	109	172
Do 30 roku życia	589	410	351	299	251	368
Powyżej 50 roku życia	644	472	489	408	329	425
Długotrwale bezrobotni	1094	813	797	710	556	660
Niepełnosprawni	159	143	139	119	106	132
Korzystający z pomocy społecznej	0	22	3	9	136	84
Posiadający co najmniej 1 dziecko w wieku do 6 roku życia	377	373	352	337	280	334
Posiadający co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż.	3	5	6	4	2	3

*stan na 31.12.

**stan na 30.06.

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Spośród wymienionych kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą w Mysłowicach stanowili długotrwale bezrobotni oraz bezrobotni powyżej 50 r.ż. Na kolejnych miejscach plasują się osoby do 30 roku życia oraz posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia.

Tabela 15. Liczba osób wyłączonych z ewidencji osób bezrobotnych ze względu na przyczyny wyłączenia.

Przyczyny wyrejestrowania:	Rok					
	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020**
Podjęcie pracy	226	222	151	129	103	103
Rozpoczęcie szkolenia lub stażu	2	5	8	1	5	4
Odmowa przyjęcia propozycji pracy	8	16	6	8	2	1
Dobrowolna rezygnacja	14	12	10	16	14	8
Niepotwierdzenie gotowości	128	84	69	63	40	0
Podjęcie nauki	0	0	0	1	1	1
Osiągnięcie wieku emerytalnego	2	1	4	1	1	2
Nabycie praw emerytalnych lub rentowych	0	3	3	1	1	2
Nabycie praw do świadczeń przedemerytalnych	7	2	6	5	3	1
Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	0	40	0	0	0	0
Inne	9	9	9	4	7	12
Razem	396	394	266	229	177	134

*stan na 31.12.

**stan na 30.06

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach

Wśród przyczyn wyłączeń osób bezrobotnych z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Mysłowicach najczęstsze to podjęcie zatrudnienia bądź niepotwierdzenie gotowości. W drugim przypadku są to zazwyczaj osoby, które są zarejestrowane w PUP, lecz nie są zainteresowane podjęciem legalnej pracy. Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż spowodowane jest to najczęściej lękiem przed utratą świadczeń socjalnych, bądź podejmowaniem zatrudnienia bez umowy.

Prognoza i rekomendacje:

Przedstawiona diagnoza rynku pracy w Mysłowicach pokazuje, że do 2019 r. utrzymywał się tutaj stały trend spadkowy, zarówno pod kątem liczby osób bezrobotnych jak i stopy bezrobocia rejestrowanego. Do tego czasu sytuacja w Mysłowicach wyglądała korzystnie w porównaniu do średniej krajowej (w latach 2015-2016 stopa bezrobocia była także niższa od średniej wojewódzkiej). Wynikało to z różnorodnej oferty pomocowej kierowanej do osób bezrobotnych, aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego (wieloletnie projekty realizowane na rzecz osób bezrobotnych realizowane m.in. przez Powiatowy Urząd Pracy oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach) oraz krajowe środki publiczne z przeznaczeniem na aktywizację zawodową.

Niekorzystne skutki w sferze zatrudnienia w mieście przyniosła epidemia wirusa COVID-19 i spowodowany nią kryzys gospodarczy. Znacząco wzrosła (o ponad 35% w porównaniu z rokiem 2019), liczba osób bezrobotnych oraz (o 32%) stopa bezrobocia rejestrowanego. W obu przypadkach są to wartości większe zarówno od średniej wojewódzkiej, jak i średniej krajowej.

Pomimo spadku procentowego (w porównaniu z rokiem 2014), w Mysłowicach wciąż dużą grupą są osoby długotrwale bezrobotne. Są to w dużej części osoby, które nie mogą podjąć pracy, gdyż sprawują opiekę nad osobą zależną (dzieckiem) bądź mają przeciwwskazania zdrowotne do podjęcia pracy. Z informacji MOPS w Mysłowicach wynika jednakże, że w dużej części są to osoby, które nie chcą podejmować aktywności zawodowej z obawy przed utratą świadczeń socjalnych, bądź groźbą egzekucji komorniczych, w związku z posiadanymi zadłużeniami. Spora część tych osób jest więc zarejestrowana lecz nie jest zainteresowana podjęciem legalnego zatrudnienia (w większości pracuje nielegalnie). Wymaga to skupienia dalszych działań na aktywizacji osób trwale wykluczonych z rynku pracy.

Bezrobotnymi pozostającymi w trudnej sytuacji na rynku pracy w Mysłowicach są również osoby pow. 50 roku życia oraz do 30 roku życia. Znaczną część stanowią również osoby posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia. Tłumaczy to wysoki wskaźnik (wyższy niż w kraju) bezrobotnych kobiet. Do innych czynników wpływających również na ich sytuację jest przemysłowy (górnictwo) charakter miasta oraz preferowany model rodziny, gdzie kobieta zajmuje się wychowaniem dzieci oraz prowadzeniem gospodarstwa domowego. Analizując natomiast strukturę wykształcenia osób bezrobotnych należy zauważyć, że najwyższy udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych, stanowiły osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym. Łączny udział tych dwóch grup stanowi na dzień 30.06.2020 r. 55,8% ogółu bezrobotnych.

W kolejnych latach na niekorzystną sytuację na rynku pracy w Mysłowicach istotny wpływ może mieć również sytuacja ekonomiczna kraju, zwłaszcza w obliczu zagrożenia kryzysem gospodarczym spowodowanym pandemią wirusa SARS-Cov-2. Pozytywnie oddziaływać może tutaj dostępność do środków Unii Europejskiej.

Wszystkie dane wynikające z powyższej diagnozy pokazują, że w dalszym ciągu wskazana jest różnorodna oferta pomocowa dla osób bezrobotnych w Mysłowicach. Kluczowe tutaj będzie dalsze aplikowanie o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, które umożliwiają skierowanie zindywidualizowanego wsparcia dla osób bezrobotnych, a także prowadzona w tym celu współpraca jednostek miejskich (m.in. Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej). Wewnętrzny czynnikami mającymi wpływ na rozwój lokalnego rynku pracy jest dobre położenie miasta oraz dobra infrastruktura komunikacyjna.

ANALIZA SWOT – SYTUACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W MYSŁOWICACH

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowana oferta pomocowa adresowana do osób bezrobotnych; 2) Ukierunkowanie instytucji na pozyskiwanie środków na aktywizację zawodową; 3) Rosnąca liczba osób z wykształceniem wyższym; 4) Korzystne położenie komunikacyjne miasta, umożliwiające szybkie przemieszczanie się pomiędzy miastami aglomeracji Śląskiej; 5) Szeroka oferta kształcenia zawodowego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Powstawanie nowych miejsc pracy; 2) Pozyskiwanie środków Unii Europejskiej; 3) Otwarte rynki pracy umożliwiające zatrudnienie w różnych krajach Unii Europejskiej; 4) Dostosowanie programów kształcenia do potrzeb pracodawców i rynku; 5) Rozbudowa oferty instytucji publicznych organizacji i podmiotów komercyjnych nakierowana na wspieranie osób na rynku pracy; 6) Podnoszenie rangi kształcenia zawodowego i rzemieślniczego; 7) Wykorzystanie w większym stopniu zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy umożliwiające kobietom godzenie życia zawodowego z opieką nad rodziną; 8) Dalszy rozwój podmiotów ekonomii społecznej.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Kwalifikacje części osób bezrobotnych niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku prac; 2) Ograniczenia zdrowotne utrudniające podejmowanie zatrudnienia; 3) Uzależnienie od systemu świadczeń z pomocy społecznej osób długotrwale bezrobotnych; 4) Problem tzw. dziedziczenia bezrobocia, wyuczona bezradność oraz niska motywacja do podejmowania legalnej pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pogorszenie się sytuacji gospodarczej na skutek wybuchu pandemii wirusa SARS-Cov-2 skutkująca zamykaniem przedsiębiorstw, likwidacją miejsc pracy, wzrostem stopy bezrobocia, itp.; 2) Zmniejszenie się zasobów siły roboczej wynikające ze starzenia się społeczeństwa; 3) Emigracja młodych i wykształconych pracowników; 4) Rozwój „szarej strefy”; 5) Wypieranie z rynku polskich pracowników o niskich kwalifikacjach przez pracowników spoza UE.

IV.4. Uzależnienia

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działań na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

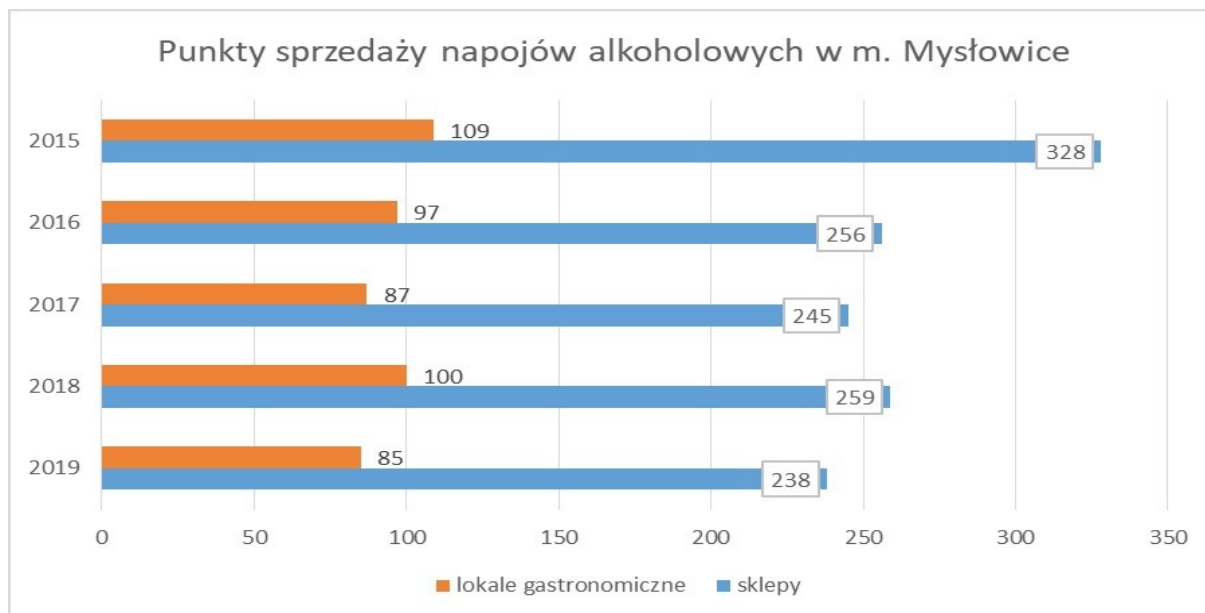
Realizacja tych zadań w Mysłowicach jest prowadzona w oparciu o Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach oraz z Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ). Dokumentem określającym zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi jest także Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach NPZ.

Zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie miasta Mysłowice realizują m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Ośrodek Pomocy Psychologicznej, Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Mens-Sana, Komenda Miejska Policji w Mysłowicach, Straż Miejska, Areszt Śledczy w Mysłowicach, trzy stowarzyszenia abstynenckie (Stowarzyszenie Trzeźwościowo-Abstynenckie „Wsparcie”, Stowarzyszenie Klub Abstynentów „GÓRNIK”, Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „OGNIWO”), organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (raport z 31.08.2020 r. - Dostawy na rynek krajowy oraz spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca w 2019 r.) w 2019 r. nastąpił w porównaniu do lat poprzednich spadek ilości spożywanego przez Polaków piwa (ok. 97,1 litra/osobę), jednak poziom spożycia alkoholi wysokoprocentowych w okresie od 2015 – 2019 roku wykazywał tendencję wzrostową (w 2019 r. wyniósł 3,7 litra/osobę). Spożycie wina i miodów pitnych w Polsce w latach 2015 – 2019 utrzymywało się na względnie stałym poziomie (ok. 6,2 litra w przeliczeniu na jednego mieszkańca).

Za wysokość spożycia alkoholu odpowiada m.in. jego dostępność fizyczna. Poniższy wykres przedstawia zestawienie ilościowe punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Mysłówice na przestrzeni pięciu ostatnich lat (od 2015 r. -2019 r.).

Wykres 7. Liczba punktów sprzedających napoje alkoholowe w Mysłówicach.

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Urząd Miasta Mysłówice

Dane wskazują na systematyczne zmniejszanie się ilości punktów dystrybucji alkoholu (dostępności fizycznej), co jest istotne z punktu widzenia ograniczania zakresu problemów alkoholowych, jednak należy pamiętać, że za wysokość spożycia alkoholu odpowiada również jego dostępność ekonomiczna (liczba butelek poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, które można zakupić za średnie miesięczne wynagrodzenie). Badania naukowe dowodzą, że im większa jest dostępność ekonomiczna alkoholu, tym większe jest jego spożycie. Z uwagi m.in. na wzrost płacy minimalnej w Polsce (na przestrzeni ostatnich pięciu lat z 1750 zł do 2600 zł) oraz programy rządowe zapewniające finansowe wsparcie rodzinom m.in. Rodzina 500+, „Dobry start”, zwiększa się wskaźnik dostępności ekonomicznej napojów alkoholowych, co pozwala wnioskować, że nadużywanie i uzależnienie od alkoholu wśród mieszkańców Mysłówic będzie wciąż istotnym problemem społecznym. W badaniach ankietowych alkoholizm za bardzo poważny lub poważny problem społeczny uznało aż 74% mieszkańców Mysłówic.

Alkohol stanowi istotny czynnik ryzyka w powstawaniu wielu chorób somatycznych. Działa szkodliwie niemal na wszystkie tkanki i narządy, osłabia układ odpornościowy. Wykazuje także negatywny wpływ na psychiczne funkcjonowanie człowieka, powodując m.in. bezsenność, prowadząc do depresji, prób samobójczych, zmian osobowości, wywołując psychozę i halucynozę alkoholową etc.

Picie szkodliwe, nadużywanie i uzależnienie od alkoholu niosą za sobą także społeczne konsekwencje, co może prowadzić do marginalizacji i wykluczenia społecznego rozumianego jako „sytuacja uniemożliwiająca lub też znacznie utrudniająca jednostce lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób zgodnie z obowiązującym prawem (L. Frąckiewicz (red.), *Wykluczenie społeczne*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice 2005).

Nadużywanie i uzależnienie od alkoholu skutkuje często rozpadem relacji rodzinnych, problemami ekonomicznymi w rodzinach (utrata pracy, wzrost zadłużenia), niejednokrotnie prowadzącymi do ubóstwa i bezdomności. Badanie liczby osób bezdomnych z 2019 r. przeprowadzone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wykazało, że uzależnienie (głównie od alkoholu, rzadziej od narkotyków lub hazardu) było postrzegane jako przyczyna bezdomności przez 28% badanych. Problemy finansowe ograniczają możliwości rozwoju dzieci wychowujących się w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym (dostęp do kultury, nauki).

Uzależnienie od alkoholu jest nie tylko przyczyną wspomnianych problemów społecznych, ale także może stanowić ich konsekwencję. Ubóstwo, bezrobocie, bezdomność wpływają negatywnie na postrzeganie samego siebie, w tym poczucie godności i własnej wartości, prowadzą do izolacji społecznej, zwiększają poziom frustracji, co może prowadzić do uruchamiania niekonstruktywnych strategii radzenia sobie m.in. sięgania po alkohol, a w konsekwencji prowadzić do uzależnienia.

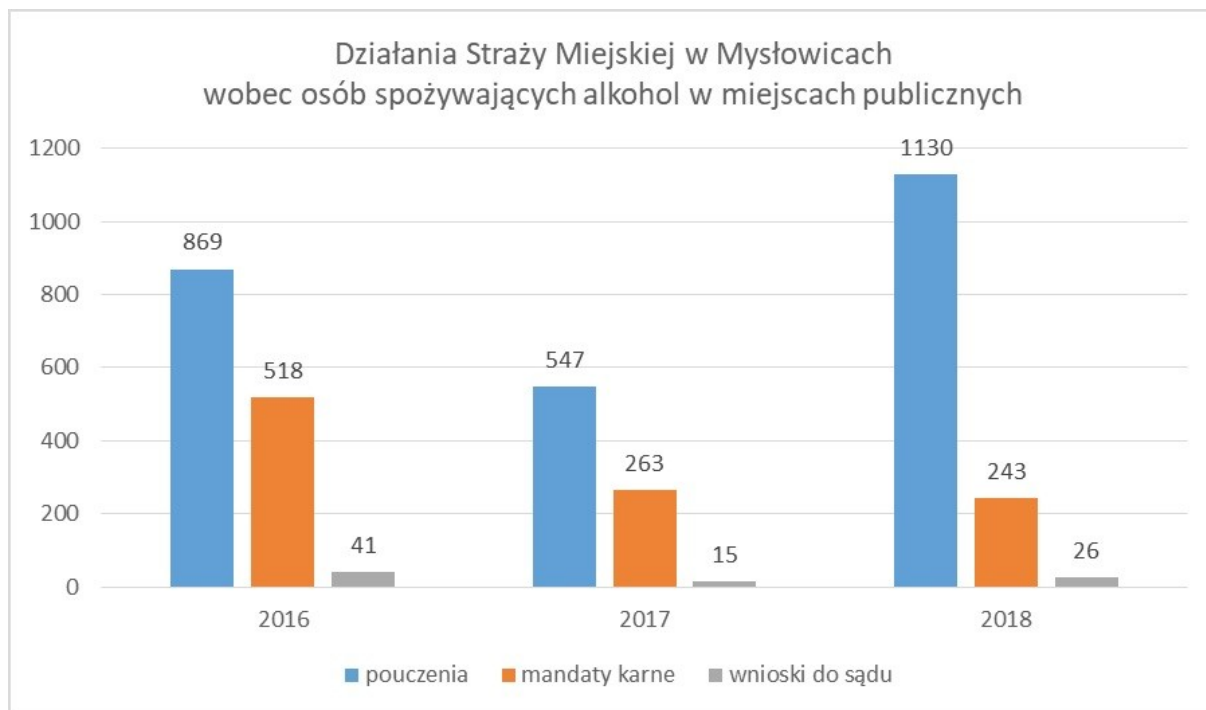
Analizując skutki spożywania alkoholu w perspektywie indywidualnej i społecznej, nie należy zapominać o konsekwencjach ekonomicznych, związanych z leczeniem osób uzależnionych oraz ich rodzin (współuzależnienie), zaangażowaniem wymiaru sprawiedliwości, następstwami drogowych wypadków, wsparciem dla dzieci dotkniętych skutkami spożywania alkoholu w rodzinie, także przez matki w czasie ciąży (m.in. FAS, FASD). Wg danych Światowej Organizacji Zdrowia z 2016 r. nadużywanie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15-21 lat. Szacowane koszty, jakie co roku ponosi budżet państwa w związku z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu Polaków to ok. 45 mld złotych (dane z raportu *Ekonomiczne aspekty skutków picia alkoholu w Europie i Polsce - Instytut Organizacji Ochrony Zdrowia Uczelni Łazarzkiego, Warszawa 2013*).

Komenda Miejska Policji w Mysłowicach podaje, że w latach 2015 – 2019 zatrzymano 1251 osób prowadzących pojazd pod wpływem alkoholu, 530 osób popełniło przestępstwo, kierując w stanie nietrzeźwości; doszło do 89 wypadków popełnionych pod wpływem alkoholu.

Statystyki z działań podejmowanych przez służby mundurowe na terenie miasta Mysłowice potwierdzają, że spożywanie alkoholu stanowi istotny problem społeczny. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat Straż Miejska doprowadziła do miejsca zamieszkania łącznie 280 osób, pouczyła 3231 osób spożywających alkohol w miejscu publicznym (Policja 1194 osoby),

ukarała mandatami 1580 osób (Policja – 4839 osób), skierowała 153 wnioski o ukaranie do Sądu (Policja – 242 wnioski). Poniższy wykres przedstawia zestawienie danych w ujęciu rocznym z lata 2016 – 2018.

Wykres 8. Działania Straży Miejskiej w Mysłowicach wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych.

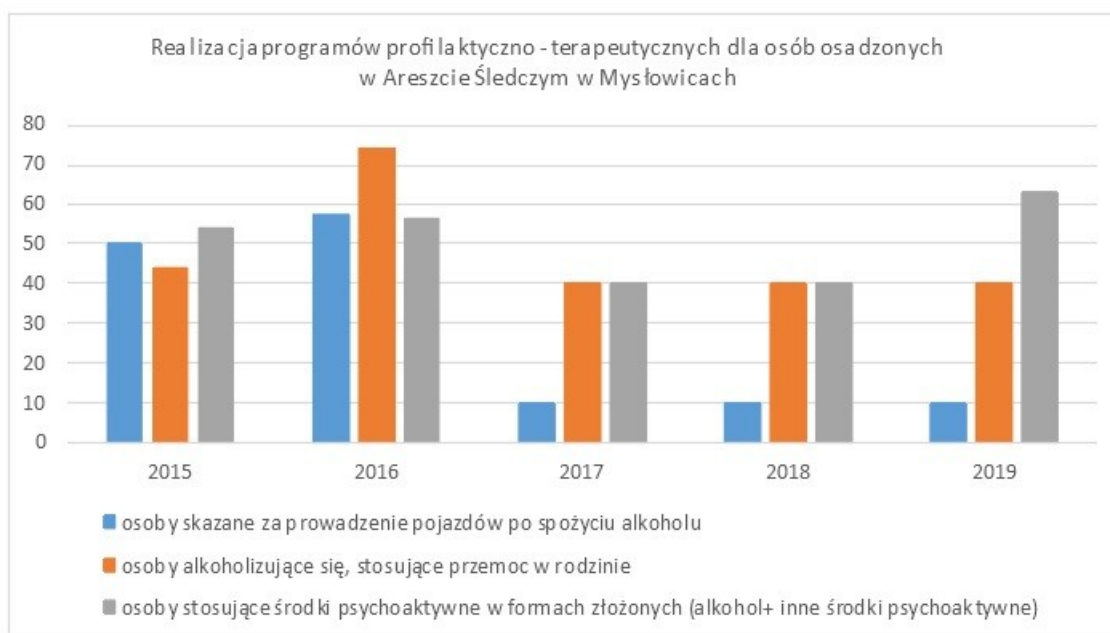
Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane ze Straży Miejskiej Mysłowice

W latach 2015 – 2019 do Izby Wyrzeźwien w Sosnowcu doprowadzono z terenu Mysłowice przez Straż Miejską 298 osób, a przez Policję aż 3278 osób.

Alkohol może być przyczyną zarówno bezpośrednią jak i pośrednią przestępstw, osłabia bowiem kontrolę zachowań racjonalnych, a zwiększa skłonność do podejmowania zachowań ryzykownych. Alkohol może prowadzić do niewłaściwej oceny sygnałów społecznych, a przez to do nadmiernej reakcji na postrzegane zagrożenie.

Poniższy wykres przedstawia dane liczbowe dotyczące liczby osób mających problem alkoholowy, które weszły z konflikt z prawem, objętych wsparciem w postaci programów profilaktyczno - terapeutycznych na terenie Aresztu Śledczego w Mysłowicach. Uwzględniono w nim jedynie wybrane oddziaływania, by uwidocznic współwystępowanie problemów alkoholowych z innymi istotnymi problemami społecznymi (narkomania, przemoc w rodzinie, prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu).

Wykres 9. Realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych dla osób osadzonych w Areszcie Śledczym w Mysłowicach

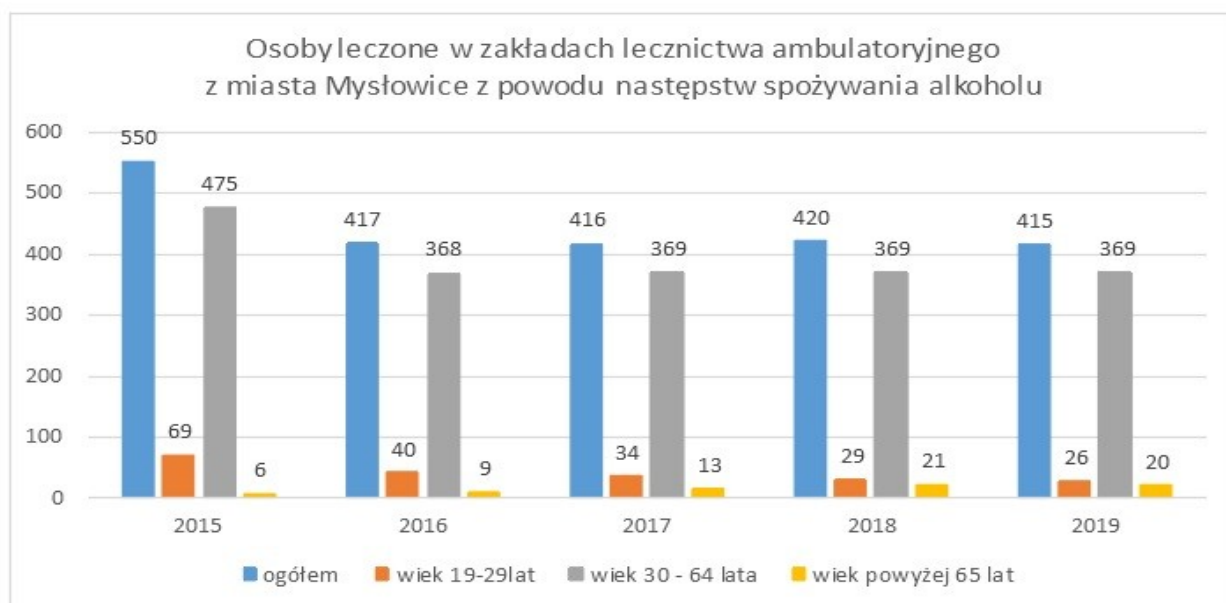
Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Aresztu Śledczego w Mysłowicach

Wyraźnie zaznacza się w ostatnim roku zwiększenie ilości osób objętych oddziaływaniami terapeutycznymi, które, obok alkoholu, stosują leki psychotropowe i inne środki odurzające. Coraz większy problem społeczny, jakim są uzależnienia mieszane, potwierdzają dane dotyczące działalności leczniczej podmiotów udzielających ambulatoryjnych, specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego, uzyskane z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Uzależnienia mieszane stanowiąc będą w przyszłości istotne wyzwanie diagnostyczne dla terapeutów.

Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Mens-Sana z Mysłowic, zajmujący się udzielaniem specjalistycznej pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej oraz psychiatrycznej w latach 2017 – 2019 objął leczeniem i wsparciem 1796 pacjentów - osób uzależnionych i ich rodzin.

Dane dotyczące działalności leczniczej podmiotów udzielających ambulatoryjnych, specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego, uzyskane z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego wskazują, że najczęściej osób leczonych z powodu następstw spożywania alkoholu na przestrzeni ostatnich pięciu lat było wśród osób w wieku 30-64, czyli głównie osoby w wieku produkcyjnym. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 10. Osoby leczone w zakładach leczenia ambulatoryjnego z miasta Mysłowice z powodu następstw spożycia alkoholu

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Najwięcej osób leczonych było z powodu zespołu uzależnienia od alkoholu, następną w kolejności przyczyną podejmowania leczenia było: używanie szkodliwe oraz, coraz częściej na przestrzeni ostatnich lat, zespół abstynencyjny bez majaczenia. Zauważalne jest także, że coraz częściej diagnozuje się u osób nadużywających alkohol - mieszkańców Mysłowic, inne zaburzenia psychiczne (w 2015 roku były to 4 osoby, w 2018 i 2019 już odpowiednio 20 i 17).

Wspomniane zestawienia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego wskazują, że wśród mieszkańców Mysłowic, którzy trafiają do placówek leczenia ambulatoryjnego po raz pierwszy coraz mniejsza jest liczba mężczyzn, podczas gdy liczba kobiet utrzymuje się na względnie stałym poziomie (co obrazuje poniższy wykres). Może to być sygnałem, że w ciągu ostatnich lat kobiety coraz częściej nadużywają alkoholu. Zważywszy na to, że wpadają one w nałóg alkoholowy szybciej i z gorszymi konsekwencjami zdrowotnymi niż mężczyźni, problem alkoholizmu wśród kobiet wymaga szczególnej uwagi.

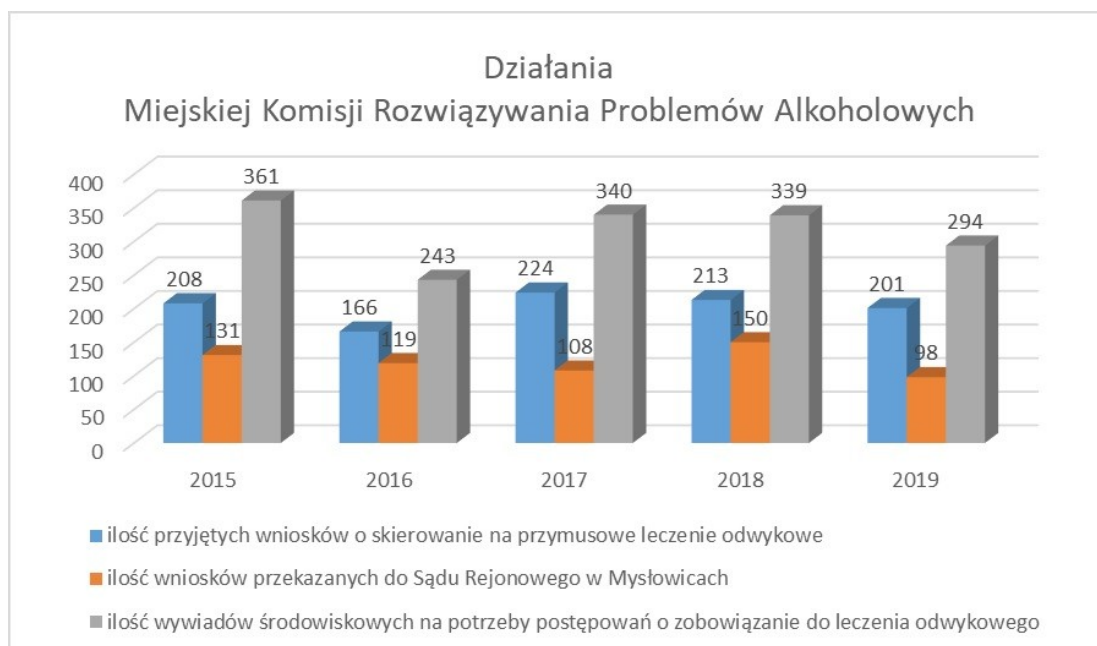
Wykres 11. Mieszkańcy Mysłowic trafiający do placówek leczenia ambulatoryjnego po raz pierwszy

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie miasta Mysłowice podejmuje także Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na poniższym zestawieniu zobrazowano statystyki z realizacji zadań Komisji na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Wykres 12. Działania Miejskiej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mysłowicach

Analizując rozpowszechnienie spożycia alkoholu i jego konsekwencje na terenie miasta Mysłowice, należy wskazać na istotny obszar, tj. sięganie po alkohol przez małoletnich mieszkańców miasta.

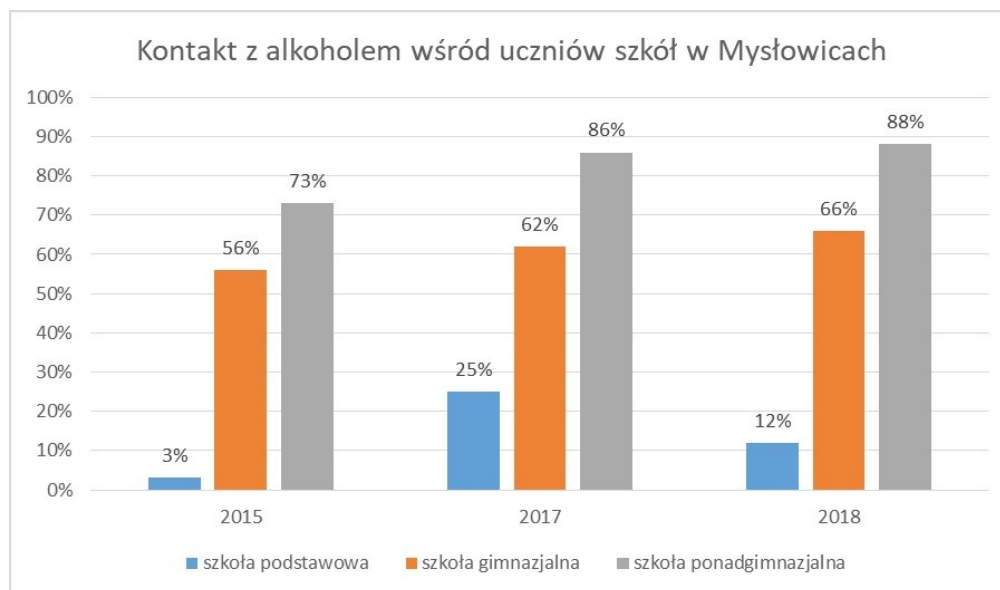
Spożywanie alkoholu w wieku adolescencji niesie za sobą poważne konsekwencje zdrowotne, upośledza funkcjonowanie poznawcze – koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, zaburza rozwój sfery emocjonalnej. Spożywanie alkoholu wiąże się często z podejmowaniem zachowań ryzykownych, z wczesnym podejmowaniem aktywności seksualnej, zwiększa ryzyko wystąpienia niechcianej ciąży oraz chorób.

Według raportu z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. pn. „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” w ramach Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD, chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło alkohol 80,0% uczniów z grupy 15-16 latków (w 2015 r. w badaniu ESPAD liczba ta wynosiła 92,8%) i 92,8% uczniów z grupy 17-18 latków (w 2015r. było to 96,6% uczniów). Z deklaracji młodzieży w czasie 30 dni przed badaniem chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy badawczej (w 2015r. było to aż 61,3 % uczniów) i 18,8% ze starszej grupy wiekowej (w 2015r. aż 83,5%).

W badaniach ankietowych zleconych przez Urząd Miasta Mysłowice w 2015 r. 56% uczniów szkół gimnazjalnych i 73% uczniów szkół ponadgimnazjalnych przyznało się do chociaż jednorazowego spożywania alkoholu. W kolejnych latach aż do 2018 roku wskaźniki te na terenie Mysłowic w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych rosły, co przedstawia poniższy wykres. Wyniki badań ESPAD z 2019 r. w zakresie spożywania alkoholu przez młodzież wykazują tendencję spadkową (w porównaniu z badaniami z poprzednich lat).

Wykres 13. Kontakt z alkoholem wśród uczniów szkół w Mysłowicach

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Urzędu Miasta Mysłowice

Badania ankietowe wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przeprowadzone przez Uniwersytet Śląski w 2018 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Mysłowicach, wskazują na wysoką dostępność alkoholu dla dzieci i młodzieży.

Aż 56% uczniów szkół podstawowych (kl.IV-VI) udzieliło odpowiedzi, że alkoholem częstują ich rodzice, a 25%, że starsi koledzy, 17 % osób wyniosło alkohol z domu, 1% kupiło alkohol samodzielnie.

Spośród uczniów starszych klas szkół podstawowych (kl. VII,VIII) 48% wskazywało na starszych kolegów jako źródło dostępu do alkoholu, 45 % na rodziców, a 21% twierdziło, że sami zaopatrują się w alkohol w sklepach (18% ankietowanych deklarowało, że nie ma problemu z nabyciem napojów alkoholowych (3% przyznało, że spotkało się z odmową sprzedaży alkoholu).

Spośród uczniów klas ponadpodstawowych 87% kupuje alkohol samodzielnie w sklepie (w większości taką odpowiedź wskazali uczniowie klas II, płci męskiej), 22% odpowiedziało, że kupuje alkohol w pubie/dyskotece, 14% jest częstowana przez koleżanki i kolegów, 13 % przez rodziców. 63 % ankietowanych deklarowało, że nie ma problemów z nabyciem alkoholu (15% przyznaje, że czasami spotyka się z odmową).

Obok nadużywania/uzależnienia od alkoholu i wynikających z tego konsekwencji zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych istotnym problemem społecznym jest zjawisko narkomanii.

*Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Na terenie gminy Mysłowice przyjęto *Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii*, który określa zadania poszczególnych instytucji w tym zakresie.*

Zgodnie z wynikami badań CBOS i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (*Badania: Substancje psychoaktywne – postawy i zachowania, w: Raport Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii pt. Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych, Warszawa 2015; Raport o stanie narkomanii w Polsce, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2018*), przeprowadzonymi na populacji w wieku 15-64 lata z 2015 roku do używania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,4% badanych. Najbardziej popularnymi substancjami były marihuana i haszysz, 22,6% mężczyzn używało marihuany lub haszyszu, podczas gdy odsetek wśród kobiet wynosił 10,5%. Po narkotyki częściej sięgały osoby samotne (12,4%) niż pozostające w związkach małżeńskich (4,8%), a także częściej wychowane w mieście (6,7%) niż na wsi (2,7%). Najwyższe odsetki aktualnych użytkowników odnotowano wśród uczniów i studentów (11,5%).

Badania ESPAD z 2019 r. przeprowadzane wśród polskiej młodzieży wskazują, że młodzież coraz częściej sięga nie tylko po alkohol, ale także po inne środki zmieniające świadomość. Po leki uspokajające i nasenne chociaż raz w życiu sięgało 15,1% uczniów z grupy badanych 15-16 latków oraz 18,3% młodzieży w wieku 17-18 lat.

Chociaż raz w ciągu całego życia po marihuanę lub haszysz sięgało 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów uczestniczących w badaniu. Spośród uczniów szkół ponadpodstawowych 4,2% zażywało kiedykolwiek amfetaminę, a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,1%). Około 5% uczniów zarówno ze szkół podstawowych jak i ponadpodstawowych sięgało w swoim życiu po inne substancje psychoaktywne (tzw. „dopalacze”), jednak zauważalna jest w tym obszarze tendencja spadkowa i większa świadomość ryzyka.

Niepokojące są dane wskazujące na postawy bardziej akceptujące i niedoszacowanie ryzyka związanego z używaniem przetworów konopi.

Narkomania stanowi istotny problem społeczny. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, powołując się na dane z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, podaje, że w 2009 r. z pomocy społecznej z powodu narkomanii korzystały 454 osoby (z 247 rodzin), natomiast w 2019 roku było to już 605 osób (412 rodzin). Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w 2015 roku, gdzie liczba rodzin wyniosła 475, zaś liczba osób w rodzinach 871.

Dane dotyczące działalności leczniczej podmiotów udzielających ambulatoryjnych, specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego z ostatnich 5 lat, uzyskane z Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, wskazują, że na terenie Mysłowic z powodu zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych leczonych było łącznie 320 osób, najwięcej w 2015 roku - 105 osób.

Z powodu ostrego zatrucia i używania szkodliwego oraz zespołu uzależnienia i zespołu abstynencyjnego, w związku z używaniem leków uspokajających i nasennych, najczęściej poddawani leczeniu byli mieszkańcy Mysłowic w wieku 30-64 lata oraz osoby po 65 roku życia, częściej kobiety niż mężczyźni.

Z powodu ostrego zatrucia i używania szkodliwego oraz zespołu uzależnienia i zespołu abstynencyjnego w związku z używaniem kilku substancji psychoaktywnych lub „innych substancji” (w tym tzw. „dopalaczy”) leczono najczęściej myśłowiczanie z grupy wiekowej 19-29 lat oraz 30 -64 lata. Od 2016 roku rokrocznie zdarzają się przypadki leczenia zaburzeń psychotycznych z powodu używania powyższych substancji (również wśród osób poniżej 18 roku życia – 2 przypadki). W obliczu niepokojących danych dotyczących używania tych środków psychoaktywnych warto zauważyć, że liczba mieszkańców Mysłowic, którzy pierwszy raz trafiają do zakładów lecznictwa ambulatoryjnego z tego powodu sukcesywnie spada (od 22 osób w 2015 roku do 13 osób w 2019 roku).

Zastanawiający jest fakt, że z powodu współuzależnienia w związku z zażywaniem środków psychoaktywnych przez członka rodziny wsparciem nie została objęta żadna osoba z terenu Mysłowic.

Prognoza i rekomendacje:

W obliczu przytaczanych powyżej danych i informacji przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii staje się jednym z najbardziej wymagających, ale też niezbędnych kierunków lokalnej polityki społecznej.

Szczególną uwagę należałoby zwrócić nie tylko na leczenie, reintegrację i wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin, ale także działania edukacyjno - profilaktyczne wobec osób zagrożonych uzależnieniem (m.in. osób eksperymentujących, używających ryzykownie i szkodliwie substancji psychoaktywnych).

Konieczne są w szczególności działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka, w tym pochodzących z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

Na wzrost spożycia alkoholu i zwiększenie ryzyka ewentualnego uzależnienia wpływa m.in. społeczne przyzwolenie i źle pojmowane normy picia, co wymagałoby zwiększania świadomości społecznej w omawianym obszarze, także w związku z obserwowanym zwiększaniem ilości kobiet nadużywających alkoholu. Istotna jest także edukacja rodziców/opiekunów, z uwagi na ich modelujący wpływ na postawy młodych ludzi wobec stosowania używek.

Szczegóły działań samorządu ukierunkowane na profilaktykę uzależnień określone zostały w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii.

ANALIZA SWOT – ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostęp do informacji w zakresie problematyki uzależnień; 2) Oferta szkoleń zawodowych dla osób działających w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień; 3) Promocja zdrowego stylu życia, działania profilaktyczne zapobiegające używaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież; 4) Zaangażowanie różnych podmiotów, w tym organizacji społecznych, środowisk abstynenckich i samopomocowych w działania na rzecz promocji zdrowego stylu życia oraz zapobiegania uzależnieniom; 5) Wzrost świadomości społecznej na temat choroby alkoholowej i jej leczenia; 6) Tendencje spadkowe oraz stabilizacyjne picia alkoholu przez młodzież; 7) Tendencja spadkowa i większa świadomość ryzyka dot. stosowania innych substancji psychoaktywnych (tzw. „dopalaczy”) wśród młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Korzystne regulacje prawne – ustawowy obowiązek gminy w zakresie opracowania i realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz obowiązek realizacji szkolnych programów profilaktycznych; 2) Możliwości finansowe realizacji miejskich programów rozwiązywania problemów uzależnień; 3) Współpraca między instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom na terenie miasta; 4) Zwiększająca się świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami; 5) Rosnąca aktywność społeczna środowisk lokalnych oraz organizacji pozarządowych; 6) Poprawa sytuacji finansowej mieszkańców ; 7) Prowadzenie różnorodnych działań pomocowych na rzecz wsparcia dzieci i młodzieży oraz rodziny; 8) Aktywizacja rodzin w zakresie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, modelowanie właściwych zachowań i postaw wobec alkoholu w rodzinach.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Brak wystarczającej wiedzy dot. skutków stosowania środków psychoaktywnych wśród mieszkańców miasta; 2) Niewystarczająca wiedza o problemach uzależnień i ich konsekwencjach wśród służb społecznych, niechęć do podnoszenia kwalifikacji; 3) Rozpowszechnione w społeczeństwie stereotypy w postrzeganiu osób uzależnionych i ich rodzin, w tym kobiet nadużywających alkoholu, utrudniające uzyskanie wsparcia; 4) Niewłaściwe pokoleniowe wzorce spożywania alkoholu w rodzinach, szczególnie nasilone w kilku dzielnicach miasta; 5) Pogłębianie się innych problemów społecznych prowadzące do sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne; 6) Łatwy dostęp do używek wśród młodzieży; 7) Nasilający się problem uzależnień u osób po 65 r.ż. i brak odpowiedniego wsparcia; 8) Niewystarczająca liczba lekarzy psychiatrów i psychiatrów dziecięcych w województwie śląskim. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niewłaściwe wzory spożywania alkoholu w rodzinach; 2) Społeczne przyzwolenie na nadużywanie napojów alkoholowych; 3) Rosnąca w ostatnich latach konsumpcja napojów alkoholowych, głównie wyrobów spirytusowych; 4) Duża liczba uzależnionych w wieku produkcyjnym; 5) Zwiększająca się liczba osób z rozpoznaniem uzależnień mieszanych (od alkoholu i substancji psychoaktywnych) oraz wynikające z tego trudności diagnostyczne; 6) Większa dostępność ekonomiczna alkoholu; 7) Wykluczenie społeczne osób uzależnionych oraz członków ich rodzin; 8) Szkody społeczne i ekonomiczne spowodowane używaniem narkotyków i alkoholu; 9) Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych i do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych; 10) Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.

IV.5. Problemy dotyczące rodziny

Małżeństwo, według słownika Witolda Doroszewskiego, to „związek prawny mężczyzny i kobiety, mający na celu założenie rodziny”. W roku 2019 zawarto w Mysłowicach 383 związki małżeńskie. Daje to wskaźnik 5,14 małżeństw na tysiąc mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym roku orzeczono 194 rozwody, co daje 2,1 rozwodów na tysiąc mieszkańców Mysłowic, jest to znacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego.

W latach 2015-2017 zauważalny był spadek ilości zawieranych małżeństw z 378 do 370, natomiast w roku 2018 nastąpił wzrost liczby małżeństw do 402, by w roku następnym spaść do 383. Na przełomie lat 2015-2016 liczba rozwodów w Mysłowicach utrzymywała się na tym samym poziomie, natomiast od 2017 roku zauważalny jest znaczny wzrost rozwodów.

Tabela 16. Liczba zawieranych małżeństw i rozwodów w latach 2015-2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Małżeństwa	378	369	370	402	383
Rozwody	147	147	164	179	194

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/Myslowice>

Rodzina, według Zbigniewa Tyszki, to „zbiorowość ludzi powiązanych ze sobą więzią małżeństwa, pokrewieństwa, powinowactwa lub adopcji”. Rodzina to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, które powinno wzbogacać jego życie, zaspokajając podstawowe potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać poczucie bezpieczeństwa, zadowolenie i psychiczne oparcie.

Za rodzinę w prawie pomocy społecznej uznaje się osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące (art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej).

W latach 2015-2019 liczba osób korzystających z pomocy MOPS stopniowo obniżała się, by w 2019 roku osiągnąć 5,8% w stosunku do ogółu mieszkańców miasta, co przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17. Udział osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta Mysłowice w latach 2016-2019

Rok	Liczba mieszkańców (w tys.)	Liczba klientów MOPS (w tys.)		Udział mieszkańców Mysłowic korzystających z pomocy MOPS w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców (w %)
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	
2016	74 592	1 386	3 143	4,2
2017	76 647	1 262	2 709	3,6
2018	74 586	1 182	2 318	3,0
2019	74 618	1 056	2 031	2,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania dla MPiPS 2016-2019

W ostatnich latach, według danych GUS, poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych. W 2019 roku gospodarstwa domowe osiągnęły wyższe dochody i w porównaniu z rokiem poprzednim również więcej wydały. Lepsza sytuacja materialna rodzin przekłada się na ilość gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, których liczba w ostatnich latach znacząco zmalała.

W strukturze wydatków na pomoc rodzinie w latach 2015-2019 dominowały wydatki na świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne i świadczenia alimentacyjne. Można zauważyć, że w 2019 r., od kiedy rodzice w ramach Programu „Rodzina 500 +” mogą otrzymywać świadczenie wychowawcze na każde dziecko, niezależnie od dochodu, do ukończenia przez nie 18 roku życia, liczba rodzin pobierających zasiłek wychowawczy oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego znacznie zmalała w stosunku do poprzednich lat.

Tabela 18. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2015-2019

Liczba rodzin	2015	2016	2017	2018	2019
pobierających świadczenia wychowawcze (500+)	-	4386	5 247	4 993	6214
pobierających zasiłek rodzinny	1322	1356	1 413	1 370	940
pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	561	506	450	415	367

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Mysłowicach 2015-2019

Główną przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną klientów MOPS w latach 2015 -2019 była długotrwała lub ciężka choroba, zaś kolejnymi: niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (tabela poniżej).

Tabela 19. Liczba rodzin ze względu na przyczyny przyznawania pomocy społecznej w latach 2015 -2019

Przyczyny przyznania pomocy	Liczba rodzin				
	2015	2016	2017	2018	2019
Bezrobocie	774	599	525	406	406
Niepełnosprawność	628	599	579	512	512
Długotrwała lub ciężka choroba	663	626	607	567	567
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	396	319	276	247	247
Ubóstwo	357	583	518	377	377

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania dla MPiPS 2015-2019

Wraz z malejącą liczbą ludności w Mysłowicach maleje również procent osób korzystających z pomocy społecznej, jak również odsetek rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Aby wspomóc rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015-2019 udzielano wsparcia nie tylko materialnego, ale podejmowano działania wspierające, nakierowane na pomoc poszczególnym rodzinom.

W latach 2015-2019 udzielono poradnictwa specjalistycznego 261 rodzinom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej oraz rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Rodziny miały możliwość udziału w szkoleniu „Ja i moje dziecko” organizowanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Mysłowicach. W latach 2015-2019 z tej formy pomocy skorzystało 29 rodzin, najwięcej, bo aż 8 w 2018 roku, najmniej w 2016 roku, tylko 5 rodzin. Dzieci z rodzin przejawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze mogły uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego. W latach 2015-2016 zajęcia dla dzieci organizowały 3 placówki prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Mysłowice, Parafię Rzymskokatolicką św. Krzyża i Caritas Archidiecezji Katowickiej. Natomiast w 2017 - 4 placówki - dodatkowo Fundacja 2xKochaj. W latach 2018-2019 zajęcia organizowały 3 placówki, tj. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Mysłowice, Parafia Rzymskokatolicka św. Krzyża i Fundacja 2xKochaj. Liczba dzieci korzystających ze wsparcia w 2015 roku wynosiła 65, a w następnym roku wzrosła do 70. Tyle samo dzieci skorzystało z tej formy pomocy w 2018 r., a w następnym roku – 80 dzieci. Najwięcej dzieci objętych zajęciami świetlicowymi było w 2017, bo aż 122. W 2015 roku 76 rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielało wsparcia 5 asystentów rodziny, od 2016 roku liczba asystentów wzrosła do 6. Wsparciem asystentów rodziny w 2017 r. objętych było aż 85 rodzin, a w 2019 roku 79 rodzin, z czego 20 rodzin zostało zobowiązanych przez sąd do współpracy.

Na terenie Miasta działają organizacje pozarządowe wspierające rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji m.in.

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział Mysłowice,
- Fundacja „Daj dziecku siłę”,
- Stowarzyszenie Ognisk Edukacyjno-Artystycznych Amadeusz,
- Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych Mysłowice,
- Fundusz Pomocy Dzieciom i Młodzieży in. Matki Bożej z La Salette,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Radość”,
- Polskie Towarzystwo Logopedyczne Oddział Śląski,
- Fundacja „Start w dorosłość”,
- Fundacja ESPA oddział Mysłowice,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Uczniom i Szkole "Nasze Dzieci" przy Zespole Szkół Specjalnych im. J. Korczaka,
- Stowarzyszenie Rodziców Na Rzecz Pomocy Szkołom "Przyjazna Szkoła".

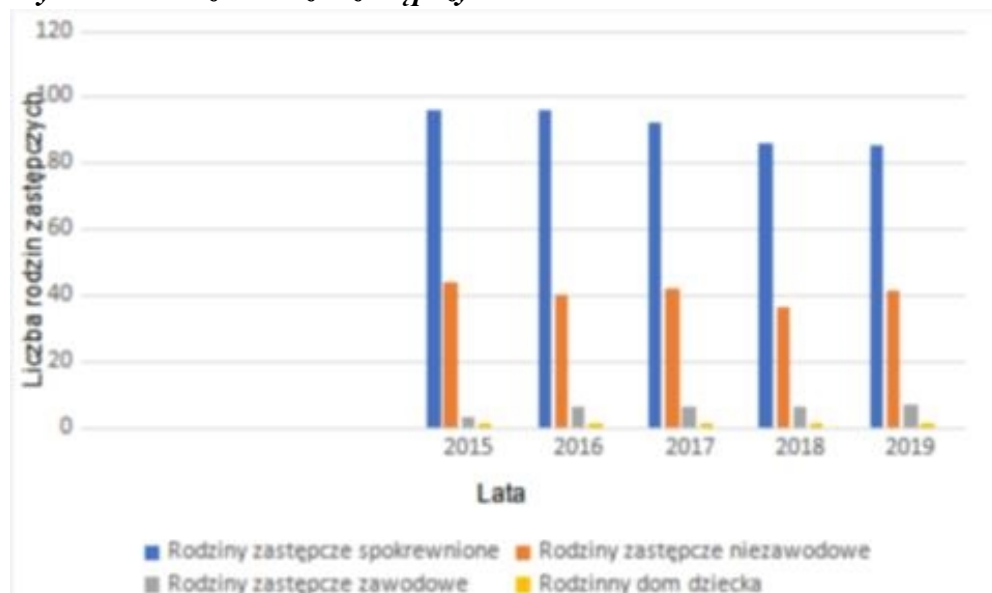
Na terenie Mysłowic funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która wspiera rodziny w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

W 2019 r. rozpoczęło swoją działalność Centrum dla Rodzin, którego głównym zadaniem jest zwiększenie dostępności usług wsparcia rodziny.

Rodzina biologiczna jest optymalnym środowiskiem do opieki i wychowania dziecka. Zdarzają się jednak rodziny dysfunkcyjne, które, pomimo udzielonego wsparcia, nie są

w stanie pełnić funkcji opiekuńczo -wychowawczych względem dzieci. W takich przypadkach może pojawić się konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną. Ważne jest, aby w przypadku odebrania dziecka rodzicom umieszczono go w rodzinnej pieczy zastępczej, która jest środowiskiem najbardziej zbliżonym do rodziny naturalnej. Wśród form rodzinnej pieczy zastępczej wyróżniamy: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. Największą liczbę rodzin zastępczych stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, a najmniejszą zawodowe. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych w 2015 i 2016 roku wynosiła 96, natomiast od 2017 roku liczba ta nieznacznie z roku na rok maleje. W 2019 roku w porównaniu z rokiem 2015 funkcjonowało tych rodzin o 11 mniej. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w roku 2015 wynosiła 44. W następnym roku spadła o 4, by w kolejnym roku osiągnąć liczbę 42. W 2018 roku zanotowano nieznaczny spadek, by w kolejnym roku zaobserwować wzrost o 4 w stosunku do roku poprzedniego (wykres poniżej).

Wykres 14. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Mysłowicach 2015-2019 .

W 2015 roku liczba rodzin zastępczych zawodowych wynosiła 3. W 2016 nastąpił wzrost liczby rodzin zastępczych do 6 . Liczba ta utrzymywała się do 2018, natomiast w 2019 roku kolejna rodzina przekształciła się z rodziny zastępczej niezawodowej na zawodową.

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2015 roku wynosiła 195. W roku 2016 liczba ta wzrosła i osiągnęła wartość 202. W kolejnych latach liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych malała, by w 2019 roku osiągnąć 192 (tabela poniżej).

Tabela 20. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	195	202	201	194	192

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania dla MPiPS 2015-2019

W badanych latach najwięcej, bo 28 nowych rodzin, zostało ustanowionych przez sąd w roku 2017. Liczba umieszczanych w rodzinach dzieci od 2015 r. co roku się zwiększała. W 2018 roku wyniosła 35 dzieci. Natomiast w 2019 roku nastąpił znaczny spadek dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych.

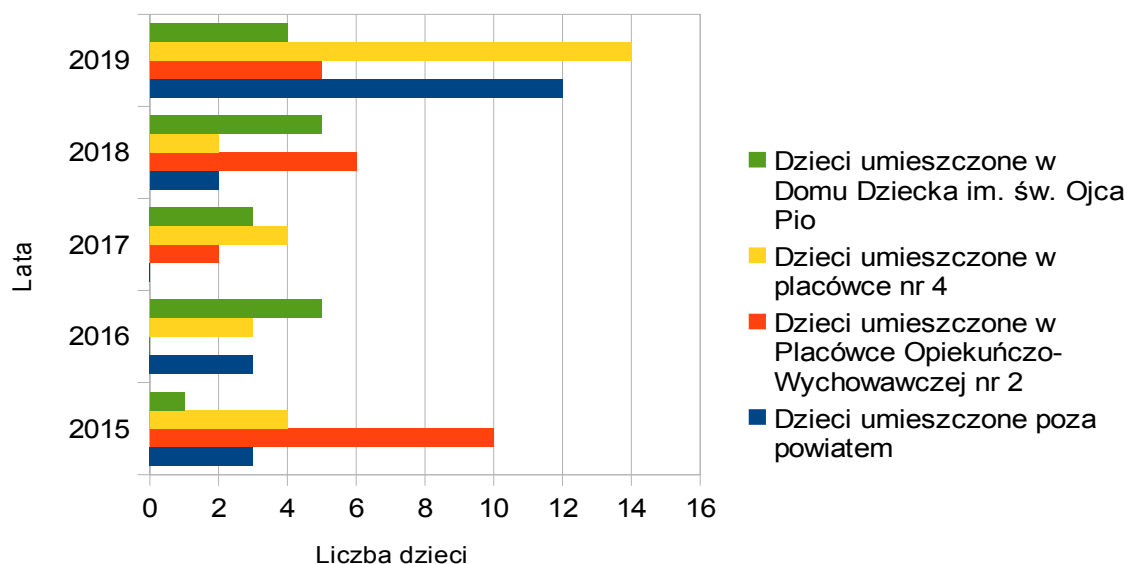
Wykres 15. Liczba ustanowionych przez sąd rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Mysłowic w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Mysłowicach 2015-2019

W przypadku braku możliwości umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych dzieci kierowane są do placówek opiekuńczo-wychowawczych. Na terenie Mysłowic funkcjonują trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, tj. Dom Dziecka im. Św. Ojca Pio oraz od 2015 r. dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone przez Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze „Nadzieja”. W 2015 roku umieszczono na terenie naszego powiatu 15 dzieci, w kolejnym roku liczba ta spadła do 11, by w latach 2017-2018 utrzymywać się na poziomie 9. W 2019 r. nastąpił znaczny wzrost liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie poza naszym powiatem (wykres poniżej).

Wykres 16. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania dla MPiPS 2015-2019

W systemie pomocy społecznej widać systematyczny spadek rodzin, których głównym powodem korzystania z pomocy materialnej lub niematerialnej są problemy opiekuńczo-wychowawcze. Jednakże w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną konieczne jest podejmowanie działań prewencyjnych i profilaktycznych, w celu wspierania rodzin objętych pomocą społeczną.

Prognoza i rekomendacje

W związku z przytoczonymi powyżej danymi związanymi z problemami dotyczącymi rodziny, szczególną uwagę należałoby zwrócić na pracę z rodziną w przypadku pojawienia się problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie, a tym samym pozyskiwaniem rodzin pomocowych oraz zwiększeniem liczby asystentów rodziny.

Konieczne jest prowadzenie działań prewencyjnych oraz profilaktycznych w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczym, w celu zapobieganiu umieszczeniom w rodzinach zastępczych.

Należy podejmować działania mające na celu zwiększanie liczby rodzinnej pieczy zastępczej. Konieczne jest współpraca międzysektorowa na rzecz wspierania rodziny.

Szczegółowe działania podejmowane przez samorząd na rzecz rodzin opisane zostały w Gminnym Programie Wspierania Rodziny oraz Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie miasta Mysłowice.

ANALIZA SWOT – POLITYKA SPOŁECZNA WOBEC RODZIN

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Duża liczba podmiotów pracujących na rzecz wsparcia rodziny; 2) Większe doświadczenie w pozyskiwaniu środków UE; 3) Chęć mieszkańców do zrzeszania się (budowanie społeczeństwa obywatelskiego); 4) Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego dla rodzin poprzez utworzenie Centrum Dla Rodzin; 5) Rozwój infrastruktury Miasta (plac zabaw, siłownie plenerowe); 6) Wsparcie asystenta w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi; 7) Poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych; 8) Wsparcie rodzin zastępczych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Możliwość pozyskania środków UE; 2) Wzrost liczby osób w organizacjach pozarządowych widzących potrzebę zmian i zaangażowania się w procesy wspierania rodziny; 3) Zwiększenie współpracy pomiędzy instytucjami a organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny; 4) Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym, zawodowym i społecznym mające na celu pomoc w życiowym usamodzielnieniu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Wielopokoleniowe korzystanie rodzin z pomocy społecznej; 2) Niechęć rodzin do poprawy swojej sytuacji; 3) Mała wymiana informacji między instytucjami współpracującymi z rodziną; 4) Niewystarczająca liczba kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe; 5) Duża liczba ofert komercyjnych w zakresie sportu, kultury, edukacji niedostępna dla rodzin najuboższych; 6) Brak rodzin pomocowych; 7) Słabo rozwinięty wolontariat; 8) Brak Miejskiej Karty Rodziny Zastępczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pogłębiający się kryzys rodziny (spadek wartości instytucji małżeństwa, zanikające więzi rodzinne, zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny - rozpad rodziny, rodziny "patchworkowe" emigracja zarobkowa); 2) Brak wystarczającej liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych.

IV.6. Przemoc w rodzinie

Rodzina jako podstawowe, naturalne, pierwotne środowisko wychowawcze ma największy wpływ na rozwój człowieka. U części osób, które doznają przemocy dokonują się ważne, niekorzystne i niestety czasem trwale zmiany w sposobie i treści myślenia, które utrudniają przeciwstawienie się i przeciwdziałanie przemocy. Takie zmiany utrwalają przemoc, a tym samym utrudniają radzenie sobie z nią. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podejmowania interdyscyplinarnych oddziaływań wobec wszystkich członków rodziny. Problem przemocy w rodzinie dotyka osób bez względu na płeć, wiek czy warstwę społeczną.

W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przyjęto rozumienie przemocy jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażający te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art.2 ust 2).

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w środowisku rodzinnym a także wobec jej sprawców określa Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r., Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na terenie miasta Mysłowice utworzono zintegrowany system przeciwdziałania przemocy w rodzinie, mający na celu powstrzymanie przemocy i interweniowanie na rzecz ofiar przemocy w rodzinie. Powyższe działania realizują następujące podmioty:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Mysłowice, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Oświata, Służba Zdrowia, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Areszt Śledczy.

Przedmiotowy rozdział prezentuje m.in. statystyki Ośrodka Interwencji Kryzysowej, dane dot. Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz realizacji procedury "Niebieskiej Karty", jak również realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w latach 2015-2020.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy MOPS udziela kompleksowej pomocy socjalnej, prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej osobom i rodzinom z istniejącym zagrożeniem dla ich życia oraz bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w środowisku domowym. Dominujące są zgłoszenia krzywdzonych kobiet, jednakże ze wsparcia i poradnictwa w kryzysie korzystają także mężczyźni doświadczający przemocy. W związku z systematyczną realizacją Programu Korekcyjno – Edukacyjnego i Programu Psychologiczno - Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie, obejmowani są pomocą w OIK także sprawcy oraz osoby podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie, którzy dobrowolnie bądź poprzez zobowiązanie sądowe czy instytucjonalne, podejmują działania na rzecz wyeliminowania w swoim życiu zachowań agresywnych i przemocowych wobec członków rodziny.

W latach 2015-2020 objęto w OIK wsparciem łącznie 1 454 osoby - w tym, z uwagi na przemoc domową 750 (2015 r.- 129, 2016 r.- 122, 2017 r.- 158, 2018 r.- 150, 2019 r.- 137, do 06.2020r.- 54 oraz inny kryzys 704.

W tutejszym OIK prowadzone są dwie podstawowe formy organizacyjne interwencji kryzysowej: stacjonarna i ambulatoryjna.

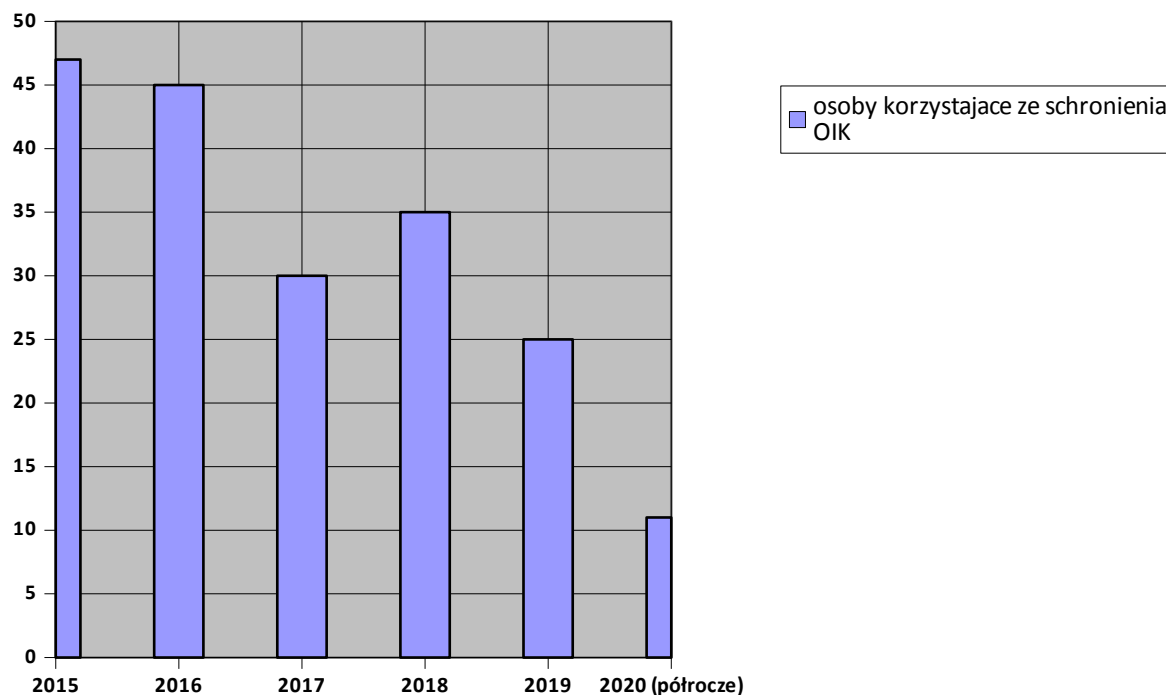
W trybie stacjonarnym udzielane jest poradnictwo specjalistyczne łącznie ze schronieniem w Hostelu OIK dla kobiet samotnych i matek z dziećmi.

Ze schronienia w latach 2015 -2020 korzystało łącznie 193 osoby , w tym 83 kobiety i 110 dzieci.

W 2015 r. - 47, 2016 r. - 45, 2017 r.- 30 , 2018 r. - 35, 2019 r. - 25, 2020 r. do VI – 11.

Dane prezentuje wykres poniżej.

Wykres 17. Osoby korzystające ze schronienia OIK w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

W latach 2015-2020 w trybie ambulatoryjnym objęto pomocą specjalistyczną 1289 osób (w tym ich rodziny).

Na przestrzeni sześciu lat (2015-2020) Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielił łącznie 14281 porad dotyczących psychospołecznych następstw przemocy domowej, jej powstrzymywania i zapobiegania oraz dotyczących innego typu kryzysów. Wśród nich wyodrębniono następujące rodzaje porad i konsultacji w samym Ośrodku:

- 5285 porad indywidualnych, w tym porady psychologiczne, pedagogiczne i socjalne uwzględniające sytuację wychowawczą dziecka w rodzinie z kryzysem,
- 306 porad w ramach grupowych spotkań psychoedukacyjnych dla mieszkanki Hostel OIK,
- 800 wizyt środowiskowych, przeprowadzane przez pracowników OIK w środowiskach domowych klientów oraz w urzędach i instytucjach, m.in. w Sądzie, Prokuraturze, KMP i MKRPA),
- 2711 porad prawnych,
- 1758 porad w ramach spotkań grupowych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, („Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie”,

"Program Psychologiczno – Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie"),

- 3459 porad specjalistycznych w związku z uczestnictwem pracowników OIK w spotkaniach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na terenie gminy Mysłówice Ośrodek Interwencji Kryzysowej w latach 2015-2020 zrealizował 14 Programów Korekcyjno – Edukacyjnych (Areszt Śledczy i OIK) i w 2019 r. rozpoczął realizację Programu Psychologiczno-Terapeutycznego, w którym uczestniczyło 5 osób.

Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mają na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym jej stosowaniem, naukę umiejętności samokontroli i budowania relacji rodzinnych bez używania przemocy. Rozszerzeniem oferty pomocowej dla osób stosujących przemoc są programy psychologiczno-terapeutyczne, podczas których osoby wyrażają gotowość do osobistej i pogłębionej pracy psychologicznej w zakresie zmiany postaw i zachowań przemocowych. Łącznie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych w latach 2015-2020 uczestniczyły 143 osoby.

W mieście Mysłówice powołano Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego zadaniem jest integrowanie oraz koordynowanie działań podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze zajmujące się indywidualnymi przypadkami występowania przemocy domowej w ramach procedury "Niebieskiej Karty". Głównym celem procedury jest rozpoznawanie i diagnozowanie przemocy oraz opracowywanie indywidualnych planów pomocy. Dzięki danym statystycznym zgromadzonym przez Zespół ds. Procedury „Niebieskie Karty”, działający w strukturach OIK, można dokonać analizy działań podejmowanych w ramach "Niebieskiej Karty". W latach 2015-2020 sporządzono 1400 formularzy „Niebieska Karta - A”, wszczynających nową procedurę w danej rodzinie. Uprawnione podmioty wszczęły następującą liczbę procedur: funkcjonariusze Policji (1253), MOPS (107), Oświata (29), Ochrona zdrowia (11), MKRPA (0).

Zespół ds. Procedury „Niebieskie Karty” w latach 2015-2020 prowadził łącznie 1633 sprawy. Grupa osób krzywdzonych w środowisku rodzinnym liczyła 2162 osoby, w tym 1412 kobiet, 265 mężczyzn i 485 dzieci.

Przemoc domowa współwystępowała z następującymi problemami: alkoholizm (942 rodziny), uzależnienie od środków psychoaktywnych (75 rodzin), problemy opiekuńczo – wychowawcze (78 rodzin), choroba psychiczna (49 rodzin), niepełnosprawność (57 rodzin).

Dominującą formą przemocy, będącą przyczyną założenia „Niebieskiej Karty” była przemoc fizyczna (1077), uszkodzenia ciała (85) oraz przemoc psychiczna (1033). Ponadto, rozpoznano przemoc ekonomiczną (15), przemoc seksualną (27), zaniedbanie (11) i inne formy przemocy zgłaszane przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie (295).

W latach 2015-2020 zakończono 884 Procedury „Niebieskiej Karty”.

Prowadzone działania w ramach grupy roboczej chronią ofiary oraz mają spowodować zmianę zachowań i postaw sprawców przemocy tak, aby powstrzymać ich agresywne zachowania w relacjach rodzinnych. Członkowie grup roboczych opracowują indywidualne plany pomocy osobom krzywdzonym. Ilość wypełnionych formularzy "Niebieska Karta"-C: w latach: 2015 r - **170**, 2016 r. - **118**, 2017 r.- **180**, 2018 r.- **184**, 2019 r.- **216**.

Działając na rzecz rodzin dotkniętych przemocą szczególną ochroną należy otaczać dzieci. Zgodnie z zapisem ustawy z dn. 25 lipca 2005r. o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, w związku z przemocą w rodzinie, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko

z rodziny i umieścić je u innej, nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zgodnie z treścią Ustawy decyzję o odebraniu dziecka podejmują wspólnie: pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji i pracownik ochrony zdrowia (lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny). Z danych MOPS wynika, iż w latach 2015-2019 odebrano w trybie art.12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy, następującą liczbę dzieci z rodzin doświadczających przemocy: 2015 r.- **3**, 2016 r.- **25**, 2017 r.- **16**, 2018 r.- **14**, 2019 r.-**20**.

W ramach realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie miasta Mysłowice podjęły szereg działań mających na celu pomoc osobom doświadczającym i zagrożonym przemocą domową.

Tabela 21. Statystyczne ujęcie działań podjętych przez instytucje w latach styczeń 2015 – czerwiec 2020.

Lp.	Jednostka	Nazwa zadania	2015	2016	2017	2018	2019	do VI 2020
1.	KMP	Ogólna ilość interwencji policji w środowisku zamieszkania	3123	1732	3018	2610	2409	b/d
2.	Prokuratura Rejonowa	Ilość zastosowanych zakazów kontaktowania się sprawcy z osobą pokrzywdzoną w rodzinie	7	9	4	7	9	8
3.	Sąd Rejonowy	Ilość wydanych postanowień Sądu dot. obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakazu kontaktowania się w określonymi osobami (ofiarami przemocy domowej) oraz zakazu zbliżania się do określonych osób (ofiary przemocy w rodzinie)	0	4	4	0	0	0
		Ilość wydanych postanowień dot. nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w razie skazania za umyślne przestępstwo	0	2	5	9	4	0
4.	MKRPA	Liczba osób stosujących przemoc skierowanych do MKRPA przez miejskie instytucje celem objęcia leczeniem odwykowym	55	166	203	213	201	b/d
5.	PPP	Liczba dzieci korzystających z pomocy PPP w związku następstwami przemocy domowej	12	21	28	11	3	2
6.	MOPS	Liczba skierowań do Poradni Zdrowia Psychicznego	15	18	23	48	59	58
		Liczba skierowań do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	11	22	24	51	87	34
		Liczba skierowań do Poradni Terapii Uzależnień Mens Sana	12	37	26	86	180	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Na terenie miasta Mysłowice zorganizowano pięć konferencji pod tytułem "Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy" mających na celu zintegrowanie osób i instytucji podejmujących określone działania wobec osób doświadczających i stosujących przemoc.

W roku 2015 konferencja dotyczyła tematu "Cyberprzemocy", w 2016 r.- "Odpowiedzialność za przemoc", w 2017 r.- "Rozpoznawanie przemocy - identyfikacja problemu", w 2018 r.- "Wiedza i odpowiedzialność początkiem zmiany w rodzinie dotkniętej przemocą", w 2019 r.- "Złamane dzieciństwo - o różnych aspektach przemocy seksualnej wobec dzieci". Uczestnikami konferencji byli pracownicy socjalni, funkcjonariusze Policji, pracownicy oświaty, pracownicy służby zdrowia, kuratorzy sądowi, przedstawiciele Aresztu Śledczego, duchowni oraz członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy. W latach 2015-2019 w konferencjach uczestniczyły łącznie 662 osoby. W ramach konferencji poszerzano wiedzę i kwalifikacje przedstawicieli ww. grup zawodowych w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz rozpowszechniano ulotki i plakaty, wizytówki dotyczące form pomagania osobom w kryzysie na terenie miasta Mysłowice. Placówki oświatowe również prowadzą działania edukacyjne na terenie miejskich szkół w celu zmiany postaw wobec zjawiska przemocy, którymi objęte są dzieci i młodzież. W ramach działań profilaktycznych zrealizowano następującą liczbę programów dotyczących zjawiska przemocy: w 2015 r.-**23**, 2016 r.- **48**, 2017 r.- **32**, 2018 r.- **43**, 2019 r.-**70**, do VI 2020 r.- **37**.

Prognoza i rekomendacje

W świetle przedstawionych powyżej informacji oraz danych statystycznych zauważyć można, że zjawisko przemocy we współczesnym świecie jest zjawiskiem bardzo powszechnym. Zasięg, różnorodność form i konsekwencje przemocy, natury wychowawczej, psychologicznej, zdrowotnej i ekonomicznej powodują, iż należy traktować je jako zjawisko społeczne doniosłej rangi, zatem planując działania w ramach lokalnej polityki społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na następujące obszary:

1. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w taki sposób, aby zintegrować ofertę pomocy kierowaną przez różne służby do osób doświadczających przemocy w rodzinie, zwiększając ich bezpieczeństwo i minimalizując ponoszone szkody.
2. Realizowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc, poprzez zwiększenie ilości edycji programów korekcyjno-edukacyjnych w danym roku i systematyczne prowadzenie programu psychologiczno-terapeutycznego, celem pogłębienia wiedzy na temat przemocy oraz utrwalenia postaw i zachowań "bez przemocy".
3. Promowanie interdyscyplinarnej współpracy na rzecz profilaktyki zachowań przemocowych w rodzinie poprzez coroczne organizowanie konferencji i szkoleń dla przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie i wspieranie działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie specyfiki, przyczyn oraz skutków stosowania przemocy.
5. Kontynuowanie działań w zakresie doskonalenia zawodowego osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szczegóły działań samorządu ukierunkowane na profilaktykę i wsparcie osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie określone zostały w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie.

ANALIZA SWOT - ZAPOBIEGANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Mocne strony	Szansy
<ol style="list-style-type: none"> 1) Znajomość lokalnych potrzeb w zakresie zjawiska przemocy; 2) Współpraca instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy na terenie miasta; 3) Funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielającego bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą oraz pomocy w formie całodobowego schronienia kobietom i ich dzieciom doświadczającym przemocy; 4) Funkcjonowanie Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, realizowanie procedury "Niebieskiej Karty"; 5) Rozszerzenie i zróżnicowanie oferty pomocowej MOPS (krótko- i długoterminowej) dla rodzin w kryzysie poprzez zwiększenie liczby specjalistów; 6) Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli instytucji zajmujących się problematyką przemocy; 7) Dystrybucja ulotek, broszur, plakatów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Modernizowanie i ulepszanie procedur współpracy między instytucjami zajmującymi się problemem przemocy domowej; 2) Stworzenie programów profilaktycznych przyczyniających się do przeciwdziałania zjawisku przemocy; 3) Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli Prokuratury i Sądownictwa na temat funkcjonowania osób stosujących przemoc i możliwości zmiany ich zachowań poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne; 4) Umożliwienie korzystania większej liczbie osób z rozszerzonych form pomocy specjalistycznej; 5) Stworzenie programu profilaktycznego dla dzieci z rodzin zagrożonych przemocą; 6) Zróżnicowanie bazy schronienia dla osób w kryzysie, w tym doświadczających przemocy domowej; 7) Zwiększenie liczby specjalistów prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne 8) Podejmowanie i wspieranie działań edukacyjnych, w ramach współpracy pomiędzy instytucjami, mających na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Niepełna diagnoza potrzeb małoletnich dzieci dotkniętych przemocą domową; 2) Słaby dostęp do usług profilaktycznych skierowanych do dzieci z rodzin zagrożonych przemocą; 3) Niska dostępność pomocy psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży zagrożonych przemocą; 4) Niska liczba organizacji pozarządowych działających na terenie miasta w celu wspierania rodzin dotkniętych przemocą; 5) Utrzymujące się stereotypy i mity dotyczące przemocy w rodzinie funkcjonujące w społeczeństwie; 6) Wysoka tolerancja społeczeństwa do zachowań przemocowych; 7) Niska świadomość osób stosujących przemoc co do skutków ich zachowa i możliwości zmiany postaw i przekonań przemocowych; 8) Niska własna zgłaszalność do programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych osób 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Negatywne wzorce zachowań społecznych; 2) Utrwalanie stereotypów wizerunku rodzin uwikłanych w problem przemocy; 3) Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; 4) Dysfunkcyjność rodzin w różnych obszarach (uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie, zaburzenia psychiczne, niewydolność rodzicielska, wyuczona bezradność); 5) Niepełne zaangażowanie podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; 6) Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy; 7) Zwiększona liczba dzieci i młodzieży zagrożonych zaburzeniami psychicznymi i myślami subsydnymi w skutek doświadczania m.in. przemocy domowej.

<p>stosujących przemoc;</p> <p>9) Ograniczony odsetek nakładanych zobowiązań sądowych na sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych;</p> <p>10) Trudności w odseparowaniu sprawców przemocy od ich ofiar;</p> <p>11) Powiązanie zjawiska przemocy z innymi szkodliwymi zjawiskami np.: ubóstwo, uzależnienia, zaburzenia psychiczne.</p>	
--	--

IV.7. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest aktualnie jedną z ważniejszych kwestii społecznych. Jako społeczeństwo żyjemy coraz dłużej, natomiast dłuższe życie nierozzerwalnie wiąże się z ciągłym pogarszaniem naszej sprawności. Jednocześnie należy podkreślić, że problem niepełnosprawności nie dotyczy wyłącznie osób starszych. Wady wrodzone, choroby przewlekłe, wypadki a także różnego rodzaju urazy powodują, że problem niepełnosprawności dotyka osoby młode, a nierzadko małe dzieci.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych, według definicji stosowanych w statystkach GUS, można przedstawić w rozbiciu na trzy podstawowe grupy:

- **osoby niepełnosprawne prawnie i biologicznie**, tj. takie, które posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony i równocześnie mają (odczuwają) ograniczenie zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku,
- **osoby niepełnosprawne prawnie**, tj. takie, które posiadają odpowiednie aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- **osoby niepełnosprawne tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadają stosownego dokumentu, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych odpowiednich do swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa). Dla potrzeb dalszej analizy osoby niepełnosprawne biologicznie nie będą ujmowane w zestawieniach.

W myśl ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, **niepełnosprawność** to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Osoba niepełnosprawna, z punktu widzenia prawa, musi posiadać aktualne orzeczenie wydane przez odpowiedni organ orzekający:

- dla osób do 16 roku życia – orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności;
- dla osób w wieku 16 lat i więcej jest to:
 - orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności;
 - orzeczenie o niezdolności do pracy wydane przez lekarza orzecznika ZUS;
 - orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przez KRUS.

Zgodnie z powyżej przytoczoną ustawą, obowiązują trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ww. ustawą:

- **znaczny** – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- **umiarkowany** – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- **lekki** – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stopień niepełnosprawności orzeka się na stałe, jeżeli, według wiedzy medycznej, stan zdrowia nie rokuje poprawy lub na czas określony, jeżeli, według wiedzy medycznej, może nastąpić poprawa stanu zdrowia.

Kwestia problemu niepełnosprawności w Mieście Mysłowice poddana została diagnozie w związku z pracami nad niniejszą strategią i jednocześnie nad opracowaniem aktualnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Mieście Mysłowice na lata 2021 - 2030.

Z przeprowadzonych prób zdiagnozowania problematyki związanej z niepełnosprawnością wynika, że sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawności jest niezwykle trudne. Dynamika zmian oraz ilość i wielorakość instytucji orzekających o niepełnosprawności powoduje, że dane dotyczące niepełnosprawności prawnej są niepełne i wybiórcze. Często organy powołane do orzekania o niepełnosprawności powielają swoją pracę, a co za tym idzie brak jest możliwości, aby prowadzona była jednolita centralna baza danych w tym zakresie. W prowadzonych przez te organy statystykach, osoby niepełnosprawne ujmowane są wielokrotnie, lub w ogóle się w nich nie znajdują.

Ponadto trudności w określeniu aktualnej liczby niepełnosprawnych mieszkańców Mysłowic ograniczają faktyczne możliwości oszacowania skali i natężenia niepełnosprawności w aspekcie przestrzennym oraz demograficzno – społecznym, a co za tym idzie niepełna wiedza o strukturze populacji ogranicza możliwości oceny konsekwencji niepełnosprawności dla danej osoby, czy też funkcjonowania jej rodziny i konsekwencji dla środowiska zamieszkania oraz dla społeczności lokalnych.

Jednym ze źródeł informacji o zbiorowości osób niepełnosprawnych są spisy ludności. Spisy powszechne ludności są jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają na ustalenie między innymi liczby osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają charakterystykę tej grupy ludności.

Według danych uzyskanych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP) 2011 r. liczba niepełnosprawnych wyniosła 552,1 tys. i stanowiła 11,9% ogółu ludności

województwa śląskiego, w którym co ósmy mieszkaniec był osobą niepełnosprawną, podobnie jak w kraju.

Osoby niepełnosprawne prawnie w 2011 r. stanowiły 62,4% ogólnej zbiorowości niepełnosprawnych, natomiast niepełnosprawne biologicznie 37,6%. Wśród niepełnosprawnych prawnie przeważali mężczyźni (50,8%), natomiast wśród niepełnosprawnych biologicznie kobiety (60,6%).¹

Według wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego przez GUS od 1992 roku, w IV kwartale 2017 r. populacja osób niepełnosprawnych w województwie śląskim liczyła 302 tys. i w porównaniu z IV kwartałem 2016 r. zmniejszyła się o 11 tys. Mężczyźni stanowili 52,3%, a kobiety 47,7% osób niepełnosprawnych.

Liczebność osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie miasta Mysłówice wg NSP przedstawia się następująco:

Tabela 22. Liczebność osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie miasta Mysłówice

ROK	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	OGÓŁEM
2002	4062	4152	8214
2011	3866	4390	8256

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS

Powyższe dane w pewnym stopniu potwierdzają informacje wynikające z pisma Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (opracowanego na podstawie danych uzyskanych z GUS), które zastosowano do obliczeń wysokości środków Funduszu dla Mysłowic na rok 2020, z których wynika:

Tabela 23. Wybrane informacje dotyczące niepełnosprawności w Mysłowicach

Liczba dzieci w powiecie w wieku 0-14 lat – wg GUS	11 423
Wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0-14 lat w Polsce - wg GUS	2,23 %
Liczba osób w wieku 15 lat i więcej w powiecie - wg GUS	63 163
Wskaźnik częstości niepełnosprawności w powiecie orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat - wg GUS	7,97 %
Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, wyliczona jako średnia z września, października, listopada 2019 roku według stanu na koniec miesiąca na podstawie dostępnych danych GUS	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS

Z powyższych danych, bazując na ww. wskaźnikach i aktualnych danych z PUP i GUS (osoby 0-14 lat – 11 611; osoby pow. 15 lat – 71 364) można dokonać próby oszacowania liczby osób niepełnosprawnych na terenie naszego miasta.

¹ NSP 2011 – Ludność i gospodarstwa domowe w województwie śląskim. Stan i struktura społeczno-ekonomiczna, <https://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechnie/nsp-2011-ludnosc-i-gospodarstwa-domowe-w-województwie-slaskim-15,1.html>

Tabela 24. Liczba osób z niepełnosprawnością w Mysłowicach

CHARAKTERYSTYKA OSÓB	LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Dzieci w wieku 0 – 14 lat	259
Osoby w wieku 15 lat i więcej	5 688
<i>w tym: osoby bezrobotne i poszukujące pracy</i>	<i>135</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP w Mysłowicach

Statystycznie rzecz biorąc należy przyjąć, że w naszym mieście mieszka około 5 947 osób niepełnosprawnych.

Bardziej szczegółowa i obrazowa charakterystyka osób niepełnosprawnych naszego miasta wynika z danych uzyskanych z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (MZON):

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2020r.

STOPIEŃ \ ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LEKKI	194	227	183	207	190	116
UMIARKOWANY	579	439	425	432	521	232
ZNACZNY	409	315	285	317	402	171
ORZECZENIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	152	152	145	136	175	48
RAZEM:	1 334	1 133	1 038	1 092	1 288	567

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
(dane z lat 2015 – 2019 wg stanu na dzień 31.12, w roku 2020 wg stanu na dzień 30.06)

Biorąc pod uwagę dane z roku 2020 można założyć, że liczba wydanych orzeczeń będzie zbliżona do roku 2019, natomiast w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2, wiele osób, których orzeczenia utraciły ważność w okresie pandemii rezygnuje i nie składa wniosku o wydanie orzeczenia, ponieważ wydłużenie ich ważności następuje z mocy samego prawa, na podstawie przepisów ustawy.

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane z roku 2019 i pierwszego półrocza 2020 r. dotyczące wydanych przez MZON orzeczeń z podziałem na rodzaje schorzeń i orzeczony stopień niepełnosprawności:

Tabela 26. Liczba orzeczeń z podziałem na rodzaje schorzeń i orzeczony stopień niepełnosprawności w 2019 i do VI 2020

SYMBOLE I ICH ZNACZENIE		2019					2020				
		DOROŚLI				DZIECI	DOROŚLI				DZIECI
		STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI					STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
ZNACZNY	UMIARKOWANY	LEKKI	RAZEM		ZNACZNY	UMIARKOWANY	LEKKI	RAZEM			
01 - U	UPOŚLEDZENIE UMYSŁOWE	1	3	2	6	1	3	1	0	4	0
02 - P	CHOROBY PSYCHICZNE	15	53	17	85	5	16	32	5	53	1
03 - L	ZABURZENIA GŁOSU, MOWY I CHOROBY SŁUCHU	3	10	12	25	14	4	4	5	13	4
04 - O	CHOROBY NARZĄDU WZROKU	5	6	3	14	2	0	2	2	4	0
05 - R	UPOŚLEDZENIA NARZĄDU RUCHU	74	223	107	404	17	19	100	66	185	1
06 - E	EPILEPSJA	0	11	3	14	6	1	6	2	9	1
07 - S	CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO I KRAŻENIA	60	69	24	153	19	32	23	15	70	4
08 - T	CHOROBY UKŁADU POKARMOWEGO	33	21	2	56	0	10	12	2	24	0
09 - M	CHOROBY UKŁADU MOCZOWO-PLCIOWEGO	24	14	1	39	2	17	3	2	22	0
10 - N	CHOROBY NEUROLOGICZNE	128	62	12	202	37	42	29	11	82	12
11 - I	inne, w tym schorzenia: endokrynowe, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	58	48	6	112	25	26	18	6	50	10
12 - C	całościowe zaburzenia rozwojowe	1	1	1	3	47	1	2	0	3	15
RAZEM		402	521	190	1 113	175	171	232	116	519	48

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności; (dane z lat 2015 – 2019 wg stanu na dzień 31.12, w roku 2020 wg stanu na dzień 30.06)

Tabela 27. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2015 – 2020, osobom powyżej 16 r.ż. z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia.

KRYTERIUM	LATA					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LICZBA OGÓLEM	1 182	981	893	956	1 113	519
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI						
ZNACZNY	409	315	285	317	402	171
UMIARKOWANY	579	439	425	432	521	232
LEKKI	194	227	183	207	190	116
WIEK						
16 - 25 lat	72	70	52	41	65	27
26 – 40 lat	122	111	73	96	85	39
41 – 60 lat	460	416	402	334	342	176
60 i więcej	528	384	366	485	621	277
PLEĆ						
KOBIETA	591	523	459	523	614	276
MEŹCZYZNA	591	458	434	433	499	243
WYKSZTAŁCENIE						
MNIEJ NIŻ PODSTAWOWE	72	66	70	62	105	48
PODSTAWOWE	231	166	131	167	180	86
ZASADNICZE ZAWODOWE	430	363	334	351	380	161
ŚREDNIE	340	289	284	291	334	162
WYŻSZE	109	97	74	85	114	62
ZATRUDNIENIE						
TAK	201	220	179	180	190	85
NIE	981	761	714	776	923	434

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
(dane z lat 2015 – 2019 wg stanu na dzień 31.12, w roku 2020 wg stanu na dzień 30.06)

W ramach analizy problemów związanych z niepełnosprawności podkreślenia wymaga również szeroko rozumiane zdrowie psychiczne. W ostatnich latach na świecie można zaobserwować wybuch prawdziwej epidemii zaburzeń psychicznych, które pogarszają jakość życia osób nimi dotkniętych oraz ich rodzin i najbliższych, ponadto obecnie panująca sytuacja związana z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 może je znacznie pogorszyć.

Według badań CBOS, wśród czynników szczególnie szkodliwych dla zdrowia psychicznego, mogących zwiększać ryzyko zachorowania na choroby psychiczne, Polacy wymieniali najczęściej: bezrobocie, nadużywanie alkoholu i narkotyków, kryzys rodziny, ubóstwo, złe stosunki między ludźmi, niepewność jutra, nadmierny pośpiech oraz tempo życia.

Eksperti podkreślają, że w odniesieniu do zaburzeń psychicznych występuje różnego rodzaju stygmatyzacja, zarówno indywidualna w odniesieniu do osób borykających się z kłopotami zdrowia psychicznego, grupowa, bo często dotyczy rodzin tych osób, jak i społeczna oraz instytucjonalna. Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko, ponieważ taka stygmatyzacja powoduje, że osoby zdrowe, u których dopiero pojawia się problem ze zdrowiem psychicznym, z powodu wstydu odkładają zgłoszenie się po pomoc, co wydłuża okres nieleczonej choroby, a to z kolei pogarsza rokowania co do wyleczenia i powrotu do zdrowia.

Dla podkreślenia skali problemu na terenie miasta, z danych uzyskanych z Poradni Zdrowia Psychicznego w Mysłowicach wynika, że w roku 2019 udzielono 3368 porad psychologicznych (diagnostyczne i terapeutyczne), natomiast z porad lekarza psychiatry skorzystało 1567 osób.

Niepełnosprawni na rynku pracy.

Podjęcie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami jest możliwe zarówno na otwartym, jak i chronionym rynku pracy, w ogromnym stopniu zależy jednak od stopnia posiadanej niepełnosprawności, poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Zgodnie z art. 49 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. bezrobotne osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, dlatego też duży nacisk kładziony jest na kampanie społeczne promujące zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Na koniec grudnia 2019 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mysłowicach zarejestrowanych było ogółem 535 osób niepełnosprawnych, w tym 480 osób bezrobotnych (z tego 230 kobiet), oraz 55 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (z tego 18 kobiet).

Powiatowy Urząd Pracy w Mysłowicach w okresie od 01-01-2019 r. do 30-06-2020 r. dysponował 916 wolnymi miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych. Wśród ofert pracy dominowały oferty na stanowisko: pracownika ochrony, pracownika porządkowego/osoby sprzątajacej, sprzedawcy.

W ramach prowadzonych w latach 2010 – 2020 przez Powiatowy Urząd Pracy działań na rzecz osób niepełnosprawnych, udzielono następującej pomocy:

Tabela 28. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzone przez PUP w Mysłowicach w latach 2010-2020

RODZAJ UDZIELONEGO WSPARCIA	LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH OBJĘTYCH POMOCĄ:
SZKOLENIE ZAWODOWE	16
STAŻ	71
BON STAŻOWY	1
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE	5
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE W RAMACH PAI	1
PRACE INTERWENCYJNE	7
PORADNICTWO INDYWIDUALNE	115
SZKOLENIA Z ZAKRESU UMIEJĘTNOŚCI POSZUKIWANIA PRACY	29
ZAJĘCIA AKTYWIZACYJNE	30
ZATRUDNIENIE W RAMACH REFUNDACJI PRACODAWCY KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA MIEJSCA PRACY	4
DOFINANSOWANIE WYNAGRODZEŃ	2

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Powiatowego Urzędu pracy w Mysłowicach

Prognoza i rekomendacje:

Dysponowanie niepełnymi danymi dotyczącymi liczby osób z niepełnosprawnością i orzeczoną niezdolnością do pracy ma znaczący wpływ na trudności w tworzeniu pełnej mapy problematyki niepełnosprawności na terenie miasta, ponadto znacznie utrudnia rzetelne i trafne prognozowanie w zakresie potencjalnych kierunków ewolucji i dynamiki problemu.

Z prowadzonych diagnoz i analiz dotyczących problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz z danych statystycznych wynika, że przede wszystkim należy skupić się na zabezpieczeniu potrzeb związanych z zapewnieniem opieki w środowisku zamieszkania oraz na wsparciu w opiece rodziny i przygotowaniu infrastruktury wsparcia dla starszych osób.

Konieczne jest wprowadzenie na szerszą skalę nowych form wsparcia w postaci asystentów osób niepełnosprawnych, utworzenia Zakładów Aktywności Zawodowej ułatwiających odnalezienie się na rynku pracy osób z niepełnosprawnością, wspierania rodzin w kształceniu i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej zwłaszcza w kontekście autyzmu i zespołu Aspergera, wspieranie integracji organizacji pozarządowych działających w tym obszarze oraz wzmocnienia współpracy międzysektorowej.

Szczegóły działań samorządu ukierunkowane na wsparcie i pomoc osobom niepełnosprawnym określone zostały w miejskim Programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

ANALIZA SWOT- SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Istniejący system wsparcia społecznego, w tym instytucji pomocy społecznej (Dzienny Dom Senior +, Senior Wigor, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej); 2) Znajomość problemu przez jednostki zajmujące się aktywizacją społeczno-zawodową osób niepełnosprawnych; 3) Dobrze przygotowana kadra do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną; 4) Możliwość korzystania z kształcenia specjalnego i integracyjnego; 5) Społeczna akceptacja działań na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych; 6) Aktywna działalność i zaangażowanie Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Szkolenie profesjonalistów i wolontariuszy w zakresie wsparcia i opieki ad osobami niepełnosprawnymi; 2) Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w ocenie projektów i programów do nich adresowanych; 3) Opracowanie i realizacja lokalnych programów wsparcia osób niepełnosprawnych; 4) Rozwój sektora organizacji pozarządowych działających w sferze usług społecznych; 5) Możliwość tworzenia wolontariatu przy realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych; 6) Wzrost świadomości urzędników samorządowych, dotyczący problematyki osób niepełnosprawnych; 7) Możliwość korzystania ze środków funduszy strukturalnych; 8) Modernizowanie i przystosowywanie obiektów prowadzonych przez jednostki samorządowe do potrzeb osób niepełnosprawnych; 9) Podnoszenie poziomu wykształcenia i umiejętności praktycznych osób niepełnosprawnych.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Mało aktywny udział w tworzeniu i wdrażaniu oferty wsparcia nakierowanej na wspieranie osób niepełnosprawnych działających na terenie miasta organizacji pozarządowych (m.in. brak podmiotów realizujących asystenturę Osób Niepełnosprawnych); 2) Niski udział osób niepełnosprawnych na rynku pracy; 3) Fragmentaryczność ciągów komunikacyjnych ograniczających możliwości korzystania z przestrzeni publicznej przez osoby niepełnosprawne; 4) Brak kompleksowej informacji dotyczącej osób niepełnosprawnych (z uwzględnieniem różnych systemów orzekania); 5) Ograniczone możliwości pozyskiwania mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym mieszkań chronionych; 6) Niewystarczająca integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną; 7) Niewystarczająca diagnoza problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych w mieście. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Braki w infrastrukturze wsparcia (np. niewystarczająca liczba oznakowań, ograniczenia związane z transportem i ciągami komunikacyjnymi); 2) Istniejące bariery społeczne – negatywne stereotypy i uprzedzenia (np. wśród pracodawców); 3) Stygmatyzowanie osób i rodzin w środowisku zamieszkania; 4) Ograniczenie środków publicznych przeznaczonych na udzielenie wsparcia osobom niepełnosprawnym; 5) Nadmierna biurokracja w dystrybucji środków finansowych; 6) Poszerzanie się zjawiska wykluczenia społecznego; 7) Rosnąca ilość osób niepełnosprawnych; 8) Niedoskonałość i nadmiar przepisów prawnych.

IV.8. Bezdomność

Bezdomność jest problemem społecznym dotyczącym wielu ludzi, skrajnym przejawem wykluczenia społecznego. Pomoc państwa dla bezdomnych reguluje ustawa o pomocy społecznej (t.j.Dz.U. 2020.1876).

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, określa właściwość miejscową osoby bezdomnej. Właściwość miejscową do udzielenia pomocy społecznej ustala się wg miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. W przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. Ponadto, ustawa wymienia świadczenia adresowane wprost dla osób bezdomnych takie jak: przyznanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne, sprawienie pogrzebu oraz możliwość objęcia osoby bezdomnej indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności.

Pod koniec 2006 roku powstał pakiet rozwiązań o charakterze prawno-ekonomicznym, służący wsparciu samorządów gmin i organizacji pożytku publicznego, podejmujących się zadań w zakresie budownictwa socjalnego. Podstawą do wprowadzenia tych rozwiązań jest ustawa o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2020r. Poz. 508). Ustawa określa zasady udzielania finansowego wsparcia podmiotom realizującym przedsięwzięcia polegające na tworzeniu zasobu lokali socjalnych, komunalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych. Program skierowany jest do: gmin, powiatów, związków międzygminnych, organizacji pożytku publicznego.

Problemy osób bezdomnych uwzględnia też ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611).

Gmina udziela osobie bezdomnej schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest ona tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Przyznanie niezbędnego ubrania następuje przez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Bezdomnemu przysługuje też pomoc na bezpłatne leczenie. Może mieć ona charakter zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne, opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne lub przyjąć formę decyzji administracyjnej, potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Osoba bezdomna może także skorzystać z pomocy w formie usług opiekuńczych na zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych. Usługi te mogą być świadczone w miejscach noclegowych, a jeżeli bezdomny wymaga całodobowej opieki może zostać skierowany do domu pomocy społecznej.

Bardzo istotne jest też, iż osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, który polega na wspieraniu w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu

zatrudnienia. Program powinien uwzględniać sytuację osoby bezdomnej oraz zapewniać szczególne wspieranie osobie aktywnie uczestniczącej w wychodzeniu z bezdomności i stosownie do potrzeb uwzględniać wszelkie środki pomocy, jakimi dysponuje ośrodek pomocy społecznej realizujący program. Za osobę bezdomną objętą indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Mimo, iż wiele świadczeń w ustawie o pomocy społecznej nie jest bezpośrednio adresowanych dla bezdomnych nie ogranicza im to możliwości do korzystania z nich, przy równoczesnym spełnieniu kryterium dochodowego oraz przyczyn udzielenia pomocy. Należą do nich min.: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, zasiłek celowy w formie biletu kredytowego. Bezdomnemu przysługuje ponadto: praca socjalna, poradnictwo prawne i psychologiczne oraz pomoc w załatwieniu spraw urzędowych. Pomoc osobom bezdomnym w Polsce jest przede wszystkim finansowana ze środków publicznych. Jednakże zdecydowana większość zadań pomocy społecznej w tym zakresie realizowana jest przez podmioty „trzeciego sektora”.

Na podstawie sprawozdań z działalności MOPS i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Mysłowicach za lata 2015- 2019 dokonano analizy skali zjawiska bezdomności na terenie miasta.

Tabela 29. Udział osób bezdomnych w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015- 2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
% udział osób bezdomnych w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy	8,5	8	10,8	12,26	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS Mysłowice za lata 2015-2019

Dane zawarte w tabeli wskazują, że stosunek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności do ogółu osób korzystających, na przestrzeni ostatnich pięciu lat wykazuje wzrost z 8% do 12,26%. W roku 2019 nastąpił niewielki spadek do 11%.

Tabela 30. Liczba osób bezdomnych, którzy przebywali w placówkach w latach 2015-2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Osoby bezdomne przebywające w placówkach	125	133	128	136	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS Mysłowice za lata 2015-2019

Tabela 31. Liczba bezdomnych w latach 2015-2019, którzy przebywali w placówkach z podziałem na kobiety, dzieci i mężczyzn.

rok	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci
2015	87	24	12
2016	93	20	20
2017	85	22	21
2018	101	23	12
2019	84	18	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS Mysłowice za lata 2015-2019

Bezdomni to w przeważającej mierze mężczyźni, którzy przebywali w tymczasowym schronieniu. Poziom bezdomności mężczyzn jak i kobiet od kilku lat kształtuje się na podobnym poziomie. Utrzymuje się również zjawisko bezdomności wśród dzieci, jako konsekwencja bezdomności rodziców/opiekunów prawnych.

Następna tabela obrazuje poziom bezdomności kobiet oraz kobiet z dziećmi, mieszanek Ośrodków Wsparcia - Mieszkań Wspólnotowych w latach 2015- 2019.

Tabela 32. Struktura mieszkańców Ośrodków Wsparcia - mieszkań wspólnotowych

	2015	2016	2017	2018	2019
Rodziny	8	10	10	6	2
Kobiety samotne	16	10	12	17	16
Osoby bezdomne ogółem	38	40	43	35	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS Mysłowice za lata 2015- 2019

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej bezdomnych osób przebywało w placówkach w 2016 i 2017 roku. W tych latach też przebywało w mieszkaniach najwięcej matek z dziećmi (10 i 12 rodzin). Samotne kobiety dominowały w latach 2018 i 2019.

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych, przeprowadzane na początku każdego roku w nocy w miesiącu zimowym, jest niezbędnym działaniem zmierzającym do poznania skali bezdomności w Polsce. Również na terenie miasta Mysłowice co roku w akcję zaangażowane są wszelkie dostępne służby: Policja, Straż Miejska, Centrum Zarządzania Kryzysowego,

pracownicy MOPS, pracownicy organizacji pozarządowych zajmujący się pomocą dla osób bezdomnych oraz wolontariusze.

Tabela 33. Liczba osób bezdomnych na terenie Mysłowic podczas ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych w latach 2015-2019.

	Liczba osób bezdomnych ogółem	Liczba osób przebywających w placówkach ogółem (schronisko, ogrzewalnia, mieszkania wspólnotowe, areszt śledczy, szpital)	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	Liczba osób przebywających w miejscach niemieszkalnych (pustostany, klatki schodowe, dworce i inne)
2015	141	127	115	8	2	14 (12 mężczyzn i 2 kobiety)
2016	109	103	90	7	6	13 (11 mężczyzn i 2 kobiety)
2017	106	102	86	12	4	10 (9 mężczyzn i 1 kobieta)
2018	145	134	111	12	11	29 mężczyzn
2019	122	117	99	13	5	9 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań MOPS Mysłowice dla ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych w latach 2015- 2019.

Dane wykazane w tabeli pozwalają określić poziom problemu bezdomności na terenie miasta i brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań związanych z polityką mieszkaniową, czy też dotyczących zapotrzebowania liczby miejsc w placówkach udzielających schronienia osobom bezdomnym.

Z raportu z działalności Miejskiego Zarządu Gospodarki Komunalnej w Mysłowicach za okres 2019-2020 wynika, że do realizacji eksmisji z lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Mysłowice z prawem do lokalu socjalnego jest 369 wyroków z prawem do lokalu socjalnego i 41 wyroków eksmisji bez prawa do lokalu socjalnego. W 2020 roku przeprowadzono działania windykacyjne:

Eksmisje:

- wyroki z prawem do lokalu socjalnego 217,
- wyroki bez prawa do lokalu socjalnego 65.

Skierowano również do sądu 9 kolejnych wniosków o eksmisję.

Nie wszystkie osoby bądź rodziny, które są zmuszone opuścić zajmowany dotychczas lokal mieszkalny, będą zwracać się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Najczęściej, większość z nich, we własnym zakresie znajduje schronienie u rodziny lub wynajmuje inny lokal. Jednak należy brać pod uwagę, że wzrastająca stopa bezrobocia oraz pogarszanie się sytuacji gospodarczej będą powodować wzrost zagrożenia bezdomnością.

W ramach systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach podejmuje następujące działania:

1. Prowadzenie Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn wraz z Ogrzewalnią.

Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn w Mysłowicach przy ul. Strażackiej 9 jest lokalnym ośrodkiem wsparcia powołanym do udzielania wszechstronnej pomocy bezdomnym mężczyznom. Placówka od marca 2020 r. funkcjonuje jako Noclegownia, w związku z tym nie jest pobierana odpłatność za pobyt oraz nie jest wymagana decyzja administracyjna na pobyt. Wcześniej placówka funkcjonowała jako Tymczasowe Schronienie dla bezdomnych mężczyzn. Jest ona czynna całodobowo, siedem dni w tygodniu. Dla osób bezdomnych przeznaczone jest 60 miejsc noclegowych. W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania (sytuacje kryzysowe) istnieje możliwość utworzenia dodatkowo 15 miejsc noclegowych. Osoby bezdomne oraz inne osoby nie mające możliwości korzystania z sanitariatów w miejscu zamieszkania korzystają z łaźni oraz czystej odzieży zmiennej adekwatnej do danej pory roku oraz ciepłego posiłku. Noclegownia udziela stałego wsparcia osobom bezdomnym w kontaktach z urzędami i placówkami działającymi w obszarze pomocy społecznej.

W okresie jesienno – zimowym, od 1 października do 31 kwietnia, osoby bezdomne mogą korzystać z Ogrzewalni znajdującej się przy Noclegowni. Z tej formy pomocy korzystają osoby, które pomimo trudnych warunków pogodowych nie chcą przez okres zimy mieszkać w placówce. Powodem są najczęściej trudności w przestrzeganiu obowiązującego regulaminu pobytu, przede wszystkim spożywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Ogrzewalnia jest w stanie zapewnić schronienie dla 20 osób.

2. Udzielanie schronienia bezdomnym kobietom samotnym i matkom z dziećmi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach udziela schronienia bezdomnym kobietom samotnym oraz matkom z dziećmi w mieszkaniach stanowiących filie Hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Do lipca 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach udzielał schronienia kobietom bezdomnym i kobietom bezdomnym z dziećmi w formie pobytu w Ośrodkach Wsparcia – mieszkaniach wspólnotowych - przy ul. Żwirki i Wigury 2/2 oraz przy ul. Bytomskiej 6/1. Mieszkania te są w stanie przyjąć jednorazowo do 20 osób.

3. Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności, kontrakt socjalny, praca socjalna.

Działania te obejmują diagnozę bezdomności oraz oczekiwań i potrzeb klienta (sformułowanie diagnozy społecznej), poprawę sytuacji zdrowotnej, przywrócenie

sprawności psychofizycznej, poprawę sytuacji ekonomicznej, określenie uprawnień do świadczeń emerytalno - rentowych, ustalanie stopnia niepełnosprawności, zdobycie zawodu, podjęcie zatrudnienia oraz pomoc w usamodzielnieniu się z uwzględnieniem pracy w zakresie: pomocy w kompletowaniu dokumentów, celem uzyskania świadczeń z systemów zabezpieczenia społecznego i zdrowotnego, pomocy w wypełnianiu wniosków o przydział mieszkania, motywowanie klienta do zmiany stylu życia, budzenie potrzeby podjęcia zatrudnienia oraz uzyskania stałego źródła dochodu, kształtowanie prawidłowych kontaktów międzyludzkich i pozytywnych zachowań społecznych, pomocy w podniesieniu skuteczności w poszukiwaniu pracy jak i nabycia umiejętności poruszania się na rynku pracy, aktywizacji osób bezrobotnych, readaptacja do aktualnego rynku pracy, zapobieganie izolacji społecznej i dalszemu wykluczeniu społecznemu, kierowanie osób mających problem alkoholowy do specjalistycznych poradni, monitorowanie procesu leczenia odwykowego, udzielania wsparcia w tym zakresie.

Formy realizacji ww. zadań to w szczególności: współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej, mająca na celu wsparcie klienta w procesie wychodzenia z bezdomności, jak i poszczególnych jego etapów; stały kontakt z klientem, rozmowy indywidualne wzmacniające, motywujące go do działania porady wsparcia, konsultacje itp.; pomoc w sprawach administracyjno-urzędowych: redagowanie pism, podań itp.; przygotowanie klienta do pełnienia właściwych ról społeczno - zawodowych, poprzez określenie jasnych form współpracy z pracownikiem socjalnym; motywowanie klienta do funkcjonowania zgodnie z przyjętymi zasadami współżycia społecznego zarówno na terenie placówki jak i w środowisku lokalnym; aktywizacja zawodowa i społeczna; wspieranie w podnoszeniu kompetencji wychowawczych bezdomnych kobiet z dziećmi.

4. Mieszkania chronione dla osób opuszczających rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Mieszkania chronione mają ogromne znaczenie w zapobieganiu i przeciwdziałaniu bezdomności. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi mieszkania chronione dla młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze, która nie może liczyć na pomoc i wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych, a zgłasza chęć kontynuowania nauki. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma ułatwić osobom usamodzielniającym start w dorosłe życie, poprzez zdobywanie umiejętności i wiedzy niezbędnej do funkcjonowania w społeczeństwie.

Mieszkania chronione zapewniają :

- odpowiednie warunki lokalowe: miejsce do nauki, wypoczynku, kuchnię, łazienkę,
- warunki do kontynuowania nauki,
- pomoc w wyjściu z dysfunkcyjnego środowiska rodzinnego,
- pomoc i wsparcie ze strony pracowników MOPS,
- usamodzielnienie.

W mieszkaniu chronionym młodzież może przebywać do momentu pełnego usamodzielnienia się, przez co rozumiane jest otrzymanie własnego mieszkania, ukończenie nauki, posiadanie stałego dochodu oraz nabycie umiejętności niezbędnych do życia w społeczeństwie. Wychowankowie pozostają w stałym kontakcie z pracownikiem socjalnym, który pomaga im rozwiązywać codzienne problemy. Mogą także liczyć na wsparcie pedagogiczne, psychologiczne oraz prawne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach w ramach swojej działalności na rzecz bezdomnych współpracuje m.in. z :

- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Urzędem Miasta Mysłowice – Wydziałem Infrastruktury Miejskiej,
- placówkami służby zdrowia (Poradnią Zdrowia Psychicznego, szpitalami, poradniami rodzinnymi),
- Poradnią Leczenia Uzależnień,
- Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- służbami bezpieczeństwa w mieście (Policja, Straż Miejska),
- Aresztem Śledczym,
- organizacjami pozarządowymi wspierającymi m.in. osoby bezdomne.

Prognoza i rekomendacje

Pomimo podejmowanych działań, mających na celu przeciwdziałanie oraz wychodzenie z bezdomności, ilość osób i rodzin zagrożonych tym zjawiskiem stale rośnie. Przyczyną tego jest prawdopodobnie ubóstwo prowadzące do zadłużeń w opłatach czynszowych, a w efekcie do eksmisji. Miasto prowadzi politykę mieszkaniową, której założenia zawarte są w „Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Mysłowice na lata 2017 – 2021”, którego jednym z założeń jest zapewnienie lokali socjalnych i zamiennych oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw o niskich dochodach. Podniesienie skuteczności rozwiązywania problemu bezdomności w Mysłowicach wymaga kompleksowego systemu wsparcia, wdrożenia usług skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, wspierających ich aktywizację od noclegowni do lokalu socjalnego, a także określenia ścisłych zasad współpracy wszystkich instytucji i organizacji na terenie gminy. Niezbędna jest także praca socjalna i terapia. Ważna jest również profilaktyka tego zjawiska oraz przeciwdziałanie nietolerancji ze strony społeczeństwa wobec osób bezdomnych.

ANALIZA SWOT – SYTUACJA OSÓB BEZDOMNYCH

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Wyspecjalizowana i doświadczona kadra instytucji pomocy społecznej, wysokie kompetencje i umiejętności osób pracujących w zakresie bezdomności; 2) Funkcjonowanie Noclegowni dla mężczyzn, baza lokalowa pozwalająca na zwiększenie ilości miejsc w razie potrzeby; 3) Funkcjonowanie Ogrzewalni dla mężczyzn w okresie jesienno-zimowym; organizowanie pomocy doraźnej (łóżnia, odzież, posiłek); 4) Współpraca z instytucjami oraz służbami porządkowymi w zakresie realizacji zadań na rzecz osób bezdomnych; 5) Współpraca władz lokalnych z organizacjami na terenie miasta. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Opracowanie i wdrożenie gminnego programu wychodzenia z bezdomności; 2) Stałe podwyższanie profesjonalizmu kadr jednostek działających na rzecz osób bezdomnych; 3) Rozwój infrastruktury i usług placówek dostosowanej do zmieniających się potrzeb; 4) Zintensyfikowanie podejmowanych działań indywidualnych w stosunku do osób bezdomnych, realizowanych w ramach prowadzonej pracy socjalnej, z uwzględnieniem pomocy m.in. w nawiązywaniu kontaktów z rodziną, możliwością uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach mających na celu integrację społeczną i zawodową; 5) Wzmocnienie współpracy międzysektorowej ukierunkowanej na zapobieganie bezdomności, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkalnictwa, pomocy i integracji społecznej, rynku pracy, edukacji i zdrowia; 6) Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Brak gminnego programu wychodzenia z bezdomności; 2) Mała liczba miejsc dedykowanych dla bezdomnych kobiet - noclegowni dla bezdomnych kobiet, ogrzewalni. Brak placówki, mieszkań przeznaczonych na schronienie dla matek z dziećmi i rodzin; 3) Brak zabezpieczenia bytu osób bezdomnych chorych psychicznie i zaburzonych psychicznie oraz uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych; 4) Mała liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania osób bezdomnych; 5) Wzmocnienie i rozwój współpracy między instytucjami, deficyty na styku pomocy społecznej i mieszkalnictwa, rynku pracy, służby zdrowia, niedostateczny przepływ informacji między instytucjami, niedostatecznie określone zasady postępowania w zakresie pomocy osobom bezdomnym; 6) Niewystarczająca ilość lokali socjalnych w zasobach gminy, długi czas oczekiwania na realizację złożonych wniosków; 7) Niewykorzystywanie wszystkich możliwości przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej w postaci dodatku mieszkaniowego, świadczenia pieniężnego 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niewystarczająca infrastruktura wsparcia; 2) Pogarszanie się stanu zdrowia osób bezdomnych, również w zakresie chorób zakaźnych; 3) Niewielkie zainteresowanie osób bezdomnych szkoleniami i przekwalifikowaniami oraz nabywaniem umiejętności przydatnych na rynku pracy; 4) Brak adekwatnych ofert pracy uwzględniających ograniczenia i możliwości osób bezdomnych; 5) Utrzymująca się liczba osób poza systemem wsparcia osób bezdomnych, niezainteresowanych współpracą w rozwiązywaniu problemów; 6) Mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień; 7) Kryzys więzi rodzinnych.

<p>z pomocy społecznej, czy możliwości odpracowania zaległości czynszowych;</p> <p>8) Niedostateczna umiejętność w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych;</p> <p>9) Niski poziom chęci partycypacji osób doświadczających bezdomności.</p>	
--	--

IV.9. Społeczeństwo obywatelskie - współpraca z organizacjami

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi jest Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa ta określa zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej w celu wykonywania zadań publicznych, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego i sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego.

Zgodnie z obowiązującym prawem, jednostki samorządu terytorialnego realizują zadania publiczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom realizowanym przez samorząd. Sfera zadań publicznych obejmuje bardzo szeroki zakres działalności, w tym m.in.: pomoc społeczną, działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, działalność charytatywną, naukę, szkolnictwo wyższe, edukację, oświatę i wychowanie.

Kapitał społeczny jest wartością opartą na zaufaniu, współpracy i więzi społecznej. Ułatwia wspólne działania i prowadzi do obniżenia kosztów funkcjonowania. Stymuluje inicjatywy oddolne, których realizacja ma większe szanse powodzenia. Kapitał ten jest swoistym dobrem publicznym. Przyrost kapitału społecznego wpływa korzystnie na sprawność organizacyjną społeczeństwa. Wskaźnikami identyfikującymi poziom kapitału społecznego jest liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (tzw. NGO) na 10 tys. mieszkańców oraz frekwencja w wyborach różnego typu. Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych (NGO) w Mysłowicach w 2018 r. wyniosła 19 podmiotów na 10 tys. mieszkańców. W latach 2016 - 2018 odnotowano spadek liczby takich organizacji. Oznacza to wciąż stosunkowo słabą ilościowo pozycję tzw. trzeciego sektora, który stanowi ważny element struktury państwa i społeczeństwa. Podmioty z tej grupy nie są zorientowane na zysk, a ich zadaniem jest realizacja ważnych celów społecznych zdefiniowanych w statucie. NGO pełnią funkcję komplementarną względem działań administracji, realizując m.in. część zadań publicznych. Należy jednak pamiętać, że faktyczna siła tych podmiotów ujawnia się w rzeczywistości nie poprzez ich liczbę ale prężność działania, czego wyrazem jest aktywność lokalna w kwestiach ważnych społecznie.

Tabela 34. Liczba organizacji i stowarzyszeń na 10 tys. mieszkańców w Mysłowicach, województwie śląskim i Polsce w latach 2016 - 2018

	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców		
	2016	2017	2018
Polska	37	38	37
Woj. Śląskie	27	29	27
Mysłowice	21	21	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Raport o stanie miasta Mysłowice za 2019 rok”

Od 5 lat w Mysłowicach z powodzeniem funkcjonuje Mysłowicki Budżet Obywatelski, który polega na wydzieleniu przez samorząd części środków z miejskiego budżetu i przeznaczeniu ich na inwestycje zaproponowane do realizacji przez samych mieszkańców. Zadania do wykonania wybierane są spośród tych, które uzyskają największą liczbę głosów mieszkańców, a oddany przez mieszkańców głos i wynik głosowania jest wiążący dla samorządu, który zostaje zobligowany do realizacji przedsięwzięcia. Budżet obywatelski jest zatem mechanizmem partycypacji obywatelskiej – narzędziem, które umożliwia mieszkańcom realne współdecydowanie o wydatkowaniu części środków z miejskiego budżetu.

Kolejnym narzędziem współpracy samorządu z mieszkańcami jest inicjatywa lokalna, która umożliwia realizację działań zgłaszanych przez mieszkańców w ich bezpośrednim otoczeniu. Działania w ramach inicjatywy lokalnej uzupełniają już funkcjonujące instrumenty - zadania realizowane przez Rady Dzielnic oraz Budżet Obywatelski. W jej ramach mieszkańcy zgłaszają pomysły i deklarują udział w ich realizacji, który może mieć formę wkładu rzeczowego, finansowego lub pracy społecznej.

Współpraca samorządu miasta Mysłowice z organizacjami pozarządowymi z całą pewnością wymaga większej aktywności z obu stron. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach oraz współpracujące z nim organizacje pozarządowe są głównymi wykonawcami zadań z zakresu miejskiej polityki społecznej. W swoich corocznych sprawozdaniach dokumentuje niezmiennie programy służące aktywizacji społeczności lokalnych. Są to działania zdefiniowane na poziomie operacyjnym i powiązane ze statutowymi zadaniami ośrodka pomocy społecznej, finansowanymi zgodnie z ustawowymi regulacjami uprawniającymi mieszkańców do korzystania ze świadczeń i usług.

Prognoza i rekomendacje:

Cele polityki społecznej wykraczają poza operacyjne zadania rozwiązywania problemów społecznych przez instytucje pomocy i wsparcia społecznego. Potrzeby zwiększania współodpowiedzialności mieszkańców za jakość życia w przestrzeni lokalnej oraz formy aktywizacji młodzieży, seniorów i środowisk lokalnych wykraczają poza partycypację w akcjach pomocy społecznej. Organizacje pozarządowe będą coraz aktywniejszym partnerem instytucji samorządowych. Rośnie świadomość potrzeb społecznego

współdziałania i praw do inicjatyw obywatelskich. Dla rozwoju struktur społeczeństwa obywatelskiego niezbędne będzie pełniejsze wykorzystanie narzędzi polityki miejskiej na poziomie Rady Miasta oraz międzywydziałowej współpracy jednostek samorządowych w różnych aspektach życia publicznego.

Szczegóły działań samorządu ukierunkowane na rozszerzanie współpracy z podmiotami III-go sektora zaplanowane zostały w corocznym Programie współpracy miasta z organizacjami samorządowymi.

ANALIZA SWOT - STAN SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Mocne strony	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1) Rosnąca aktywność stowarzyszeń społecznych i organizacji na rzecz środowisk wymagających wsparcia; 2) Tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 3) Programy profilaktyczne prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w przy współpracy z organizacjami pozarządowymi; 4) Nowe formy aktywizacji mieszkańców, tj. Mysłowicki Budżet Obywatelski, Mysłowicka Rada Seniorów, Młodzieżowa rada Miasta, Karta Seniora, Karta Dużej Rodziny; 5) Działania podejmowane w oparciu o program współpracy; 6) Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców i świadomości praw obywatelskich. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Edukacja młodzieży przez aktywne formy udziału w pracach instytucji samorządowych oraz wolontariat w organizacjach pozarządowych; 2) Rosnąca aktywność społeczna środowisk lokalnych oraz profesjonalizacja pracy organizacji pozarządowych; 3) Zwiększanie współpracy i wdrażanie procedur koordynacji działań interwencyjnych pomiędzy jednostkami pomocy społecznej a innymi instytucjami miejskimi i organizacjami sektora społecznego; 4) Dalszy rozwój podmiotów ekonomii społecznej.
Słabe strony	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1) Deficyty współpracy na poziomie stowarzyszeń społecznych oraz partnerstwa pomiędzy jednostkami samorządu a organizacjami pozarządowymi; 2) Niskie wsparcie instytucji miejskich dla spontanicznych inicjatyw społecznych i nieformalnych grup aktywności lokalnej; 3) Słaba interakcja stron internetowych miasta poświęconych NGO z małą ilością aktualnych informacji o akcjach organizacji społecznych oraz wspólnych projektach samorządu i stowarzyszeń; 4) Niski poziom uczestnictwa mieszkańców miasta w aktywności wolontariackiej i w konsultacjach społecznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Niski poziom zaufania społecznego między organizacjami pozarządowymi, a pracownikami i kierownikami instytucji samorządowych; 2) Niski poziom współpracy administracji samorządowej i organizacji pozarządowych w procesie planowania i organizacji usług społecznych; 3) Rywalizacja między podmiotami trzeciego sektora o zlecane zadania i projekty miejskie, ograniczająca ich współpracę oraz partnerstwo.

V. Misja, cele strategiczne, kierunki działania oraz wskaźniki realizacji

Opracowana diagnoza problemów społecznych na terenie miasta Mysłowice jest podstawą do określenia celów strategicznych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wskazuje kierunki działań i działania umożliwiające włączenie społeczne grup najbardziej zagrożonych marginalizacją w mieście, z uwzględnieniem ram prawnych oraz możliwości, w tym finansowych jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających w obszarze pomocy/polityki społecznej. Cele, kierunki i działania zostały określone w ramach konsultacji i uzgodnień z przedstawicielami grup społecznych, na rzecz których działania są planowane oraz podmiotami, które będą zaangażowane w ich realizację.

MISJA STRATEGII

**POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZEZ
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI
SPOŁECZNEMU MIASTA I JEGO MIESZKAŃCÓW ORAZ
OGNIECZANIE OBSZARÓW MARGINALIZACJI
I WVKI UCZANIA SPOŁECZNEGO**

CELE STRATEGICZNE
WSPIERANIE RODZIN I RODZICIELSTWA ORAZ PODJĘCIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH OGNIECZYĆ NEGATYWNY WPŁYW ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH W MIEŚCIE
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI I ZABEZPIECZENIU POTRZEB OSÓB STARSZYCH
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ ZAGROŻONYCH UTRATĄ ZATRUDNIENIA
WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH OGNIECZENIU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE
WZMACNIANIE RÓWNYCH SZANS OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OCHRONA ZDROWIA PSYCHICZNEGO
OGNIECZENIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI
TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

**1. WSPIERANIE RODZIN I RODZICIELSTWA ORAZ PODJĘCIE DZIAŁAŃ
MAJĄCYCH OGRANICZYĆ NEGATYWNY WPŁYW ZMIAN
DEMOGRAFICZNYCH W MIEŚCIE**

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C1 K1	Wzmocnienie potencjału rodziny	Opracowanie oraz realizacja miejskich programów wsparcia rodziny	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
		Zapewnienie wszechstronnej pomocy, oraz świadczeń materialnych dla rodziny	Urząd Miasta - Wydział Edukacji
		Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego rodzinom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci	Urząd Miasta - Wydział Spraw Obywatelskich
		Rozwijanie zaplecza kulturalno-sportowego miasta dostosowanego do potrzeb rodzin z dziećmi	Komenda Miejska Policji
		Ułatwienie dostępu do specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego	Dom Dziecka im. Ojca Pio
		Organizacja pieczy zastępczej na terenie miasta	Placówka Opiekuńczo - wychowawcza „Promyk słońca”
		Poszerzenie oferty dostępnej w ramach Karty Dużej Rodziny	Placówka Opiekuńczo - wychowawcza „Pomocna dłoń”
		Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży , poprzez poszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
C1 K2	Promowanie zdrowego stylu życia oraz aktywności fizycznej mieszkańców poprzez wspieranie programów profilaktycznych oraz akcji prozdrowotnych	Realizacja miejskich programów profilaktyki i promocji zdrowia	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
		Promowanie badań profilaktycznych	Urząd Miasta – Wydział Edukacji
		Tworzenie warunków do	

		uprawiania sportu i rekreacji, pobudzanie aktywności fizycznej mieszkańców poprzez rozbudowę miejskiej infrastruktury rekreacji	Mysłowicki Ośrodek Kultury Młodzieżowy Dom Kultury Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
C1 K3	Monitorowanie przemian w strukturze demograficznej Mysłowic oraz podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków starzenia się społeczeństwa miasta.	Tworzenie warunków zwiększających atrakcyjność miasta dla młodych mieszkańców	Urząd Miasta
		Wspieranie inicjatyw sprzyjających odpowiedzialnemu rodzicielstwu i młodym rodzinom	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	WSKAŹNIKI REALIZACJI	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba akcji dotyczących profilaktyki zdrowia	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
2	Liczba osób korzystająca ze wsparcia pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
3	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
4	Liczba rodzin korzystająca ze świadczenia wychowawczego 500+	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
5	Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach świadczenia wychowawczego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
6	Liczba dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
7	Liczba rodzin zastępczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
8	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
9	Liczba dzieci przebywających	Dom Dziecka w Mysłowicach	dane roczne

	w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	im. Św. Ojca Pio Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 "Promyk Słońca" Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 "Pomocna Dłoń"	
10	Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej	Dom Dziecka w Mysłowicach im. Św. Ojca Pio Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 "Promyk Słońca" Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 "Pomocna Dłoń" Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
11	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego (ogółem)	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
12	Liczba rodzin zastępczych korzystających z poradnictwa psychologicznego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
13	Liczba dzieci z rodzin zastępczych biorąca udział w konsultacjach z pedagogiem i psychologiem	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
14	Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
15	Liczba programów edukacyjnych dla młodzieży szkolnej propagujące zdrowy styl życia oraz zasady zdrowego żywienia.	Urząd Miasta – Wydział Edukacji	dane roczne

16	Liczba programów profilaktyczno-wychowawczych realizowanych przez placówki oświatowe	Urząd Miasta – Wydział Edukacji	dane roczne
17	Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach „Akcji Lato” oraz „Akcji zima”	Mysłowicki Ośrodek Kultury Młodzieżowy Dom Kultury Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	dane roczne
18	Liczba wydarzeń i akcji sprzyjających integracji rodziny realizowana przez placówki kultury w mieście	Mysłowicki Ośrodek Kultury	dane roczne
19	Liczba uczestników wydarzenia miejskich organizowanych przez MOK	Mysłowicki Ośrodek Kultury	dane roczne
20	Liczba dzieci i dorosłych korzystających z indywidualnego wsparcia w nauce	Młodzieżowy Dom Kultury	dane roczne
21	Liczba osób uczestnicząca w zajęciach sportowych organizowanych przez MOSIR	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	dane roczne
22	Liczba dzieci uczestnicząca w zajęciach sportowych: siatkówka, sporty walki	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	dane roczne
23	Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach działań profilaktycznych programów realizowanych w szkołach i przedszkolach	Komenda Miejska Policji	dane roczne
24	Liczba ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w podziale na dzielnice miasta	Urząd Miasta - Wydział Spraw Obywatelskich	dane roczne
25	Liczba i odsetek ludności dzielnic miasta w wieku 60+, 70+, 80+	Urząd Miasta - Wydział Spraw Obywatelskich	dane roczne
26	Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku aktywności zawodowej dla	Urząd Miasta - Wydział Spraw Obywatelskich	dane roczne

dzielnice miasta		
------------------	--	--

2. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI I ZABEZPIECZENIU POTRZEB OSÓB STARSZYCH

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C2 K1	Wspieranie aktywności osób starszych i ich integracji międzypokoleniowej	Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem seniorów w życiu społecznym	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urząd Miasta - Kancelaria Prezydenta Miasta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Wspieranie działalności Mysłowickiej Rady Seniorów	
		Zwiększenie liczby instytucji realizujących projekt Karta Seniora	
C2 K2	Podnoszenie jakości i dostępności usług społecznych oraz profilaktyki i ochrony zdrowia	Promowanie i rozwój programów profilaktyki i ochrony zdrowia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dom Pomocy Społecznej w Mysłowicach Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej NGO
		Rozwój ośrodków wsparcia, klubów i innych form instytucyjnego i społecznego wsparcia seniorów	
		Rozwój infrastruktury całodobowych ośrodków opieki wsparcia dla seniorów	
C2 K3	Rozwijanie infrastruktury pomocowej dla osób wymagających wsparcia w codziennych czynnościach w ich środowisku zamieszkania	Rozwijanie i dostosowanie oferty usług opiekuńczych dla osób starszych	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej NGO
		Ograniczenie barier utrudniających osobom niesamodzielnym i starszym bezpieczne funkcjonowanie w środowisku zamieszkania	

C2 K4	Wspieranie akcji edukacyjnych oraz inicjatyw kulturalnych.	Organizacja wydarzeń kulturalnych, konferencji i imprez skierowanych do seniorów	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Jednostki miejskie
	WSKAŹNIKI REALIZACJI	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz osób starszych w ramach współpracy z samorządem	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
2	Liczba partnerów programu Śląska Karta Seniora	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
3	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
4	Liczba osób starszych korzystająca z programów profilaktycznych	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
5	Liczba osób korzystających z dziennego wsparcia w ramach działalności Dzienny Domów Senior +	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
6	Liczba osób skierowanych do DPS dla osób starszych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
7	Liczba miejsc pobytu w DPS w Mysłowicach oraz liczba osób korzystających	Dom Pomocy Społecznej w Mysłowicach	dane roczne
8	Liczba klubów seniora działających w Mysłowicach	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	dane roczne
9	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
10	Liczba osób w wieku senioralnym korzystających z usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
11	Liczba wypłaconych dofinansowań	Miejski Ośrodek	dane roczne

	związanych z likwidacją barier w zakresie mieszkalnictwa i transportu dotyczących osób w wieku 60+	Pomocy Społecznej	
12	Liczba wydarzeń, konferencji, imprez skierowanych do seniorów	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta	dane roczne

3. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH ORAZ ZAGROŻONYCH UTRATĄ ZATRUDNIENIA

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C3 K1	Rozwijanie oferty wsparcia osób bezrobotnych, sprzyjającej powrotowi na rynek pracy oraz tworzenie preferencyjnych zachęt dla pracodawców zatrudniających nowych pracowników	<p>Promowanie edukacji oraz mobilności na rynku pracy</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych</p> <p>Diagnozowanie zasobów, potrzeb i problemów związanych z bezrobociem w Mysłowicach</p> <p>Wspieranie przedsiębiorców oraz osób planujących założyć własną działalność gospodarczą</p>	Powiatowy Urząd Pracy
C3 K2	Pozyskiwanie środków unijnych w obszarze rynku pracy przeznaczonych na edukację i samorozwój osób bezrobotnych	Realizacja programów aktywizujących osoby bezrobotne finansowana z funduszy unijnych	<p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>

		Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy	
--	--	--	--

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych ogółem	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
3	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
4	Liczba ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
5	Liczba podjęć pracy	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
6	Liczba osób bezrobotnych skierowana do prac interwencyjnych	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
7	Liczba osób bezrobotnych skierowanych na roboty publiczne	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
8	Liczba wniosków złożonych/rozpatrzonych pozytywnie na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
9	Liczba wniosków złożonych/rozpatrzonych pozytywnie na dofinansowanie wynagrodzenia osoby bezrobotnej w wieku 50 lat i więcej	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
10	Liczba osób bezrobotnych realizujących zatrudnienie w formie prac społeczno-użytecznych	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
11	Liczba osób bezrobotnych przeszkolonych w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
12	Liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia w postaci staży i bonów stażowych	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne
13	Liczba osób bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy	dane roczne

	korzystających ze wsparcia w postaci szkoleń i bonów szkoleniowych	Pracy	
14	Liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych finansowanych ze środków Unijnych	Powiatowy Urząd Pracy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
15	Liczba osób objętych wsparciem w ramach programów finansowanych ze środków unijnych	Powiatowy Urząd Pracy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne

4. WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C4 K1	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom, ale także realizacja działań edukacyjno-profilaktycznych wobec osób zagrożonych uzależnieniem	Pomoc terapeutyczna i medyczna dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej MENSANA Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Mysłowicach
		Realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i resocjalizacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień od środków psychoaktywnych	Służba więzienna, Areszt Śledczy w Mysłowicach Straż Miejska w Mysłowicach
		Propagowanie aktywnego, zdrowego, wolnego od nałogów trybu życia	Komenda Miejska Policji w Mysłowicach Placówki Oświatowe Urząd Miasta – Wydział Edukacji
C4 K2	Podejmowanie działań profilaktycznych skierowany do dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka (w tym pochodzących z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia).	Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym dotyczącym problematyki uzależnień mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych	Komenda Miejska Policji w Mysłowicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

		metod wychowawczych wobec dzieci	
--	--	----------------------------------	--

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba porad diagnostycznych, psychoedukacyjnych, psychoterapeutycznych udzielonych osobom uzależnionym/współuzależnionym	MENSSANA Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Mysłowicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
2	Liczba osób uzależnionych korzystających z porad diagnostycznych, psychoedukacyjnych, psychoterapeutycznych	MENSSANA Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Mysłowicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
3	Liczba realizowanych programów dotyczących profilaktyki uzależnień	Służba więzienna, Areszt Śledczy w Mysłowicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki Oświatowe	dane roczne
4	Liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi, edukacyjnymi z zakresu uzależnień	Komenda Miejska Policji w Mysłowicach Placówki Oświatowe	dane roczne
5	Liczba zrealizowanych działań mających na	Straż Miejska	dane roczne

	celu propagowanie aktywnego, zdrowego, wolnego od nałogów trybu życia	w Mysłowicach Komenda Miejska Policji w Mysłowicach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki Oświatowe	
--	---	---	--

5. TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH OGRANICZENIU ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C5 K1	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i ich rodzinom, ale także realizacja działań edukacyjno-profilaktycznych wobec sprawców przemocy i ich rodzin	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
		Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy domowej	Komenda Miejska Policji w Mysłowicach
C5 K2	Zwiększanie kompetencji pracowników służb realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Organizowanie konferencji, specjalistycznych szkoleń dla osób realizujących zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba osób doświadczających przemocy korzystająca ze schronienia Ośrodka Interwencji kryzysowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
2	Liczba przeprowadzonych wydarzeń, konferencji, spotkań o skierowanych do służb realizujących zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
3	Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
4	Liczba założonych niebieskich kart	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne

5	Liczba udzielonych porad psychologicznych osobom dotkniętych przemocą	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
6	Liczba udzielonych porad pedagogicznych osobom dotkniętych przemocą	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne

**6. WZMACNIANIE RÓWNYCH SZANS OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OCHRONA ZDROWIA
PSYCHICZNEGO**

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C6 K1	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez niwelowanie i likwidację barier komunikacyjnych, społecznych i architektonicznych	Zwiększanie liczby lokali mieszkalnych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach
		Niwelowanie barier architektonicznych w budynkach administracji samorządowej	CARITAS
		Monitorowanie problemów i potrzeb związanych z niepełnosprawnością w mieście	Archidiecezji Katowickiej – Ośrodek Błogosławiona Karolina
		Dostosowywanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych	Stowarzyszenie Pomocy niepełnosprawnym „Skarbek”
		Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia
C6 K2	Rozwijanie współpracy samorządu z instytucjami i podmiotami III-go sektora w celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Tworzenie programów wspierających i aktywizujących osoby niepełnosprawne	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
		Edukacja społeczna i obywatelska oraz wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach Pełnomocnik ds. Osób

		rodzin	Niepełnosprawnych
C6 K3	Wzmacnianie potencjału rozwojowego osób niepełnosprawnych poprzez działania mające na celu zwiększenie samodzielności, a także przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania	Utrzymanie osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną w naturalnym środowisku społecznym i rodzinnym	PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach
		Realizacja programów skierowanych dla osób niepełnosprawnych mających na celu wzmocnienie ich potencjału rozwojowego	CARITAS Archidiecezji Katowickiej – Ośrodek Błogosławiona Karolina
		Organizacja zajęć w postaci spotkań, rehabilitacji ruchowej, intelektualnej, hipoterapii, dogoterapii usprawniających osoby niepełnosprawne	Stowarzyszenie Pomocy niepełnosprawnym „Skarbek” Polski Związek Niewidomych
C6 K4	Wspieranie osób przejawiających problemy natury psychicznej	Realizacja programów wsparcia zdrowotnego dla osób przejawiających trudności psychiczne	PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba osób którym przyznano dofinansowanie ze środków PFRON w danym roku	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
2	Liczba niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Mysłowice, którzy uzyskali pomoc w ramach programów celowych realizowanych ze środków PFRON	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne

3	Liczba uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy	CARITAS Archidiecezji Katowickiej – Ośrodek Błogosławiona Karolina	dane roczne
4	Liczba osób niepełnosprawnych – zaburzonych psychicznie korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
5	Procentowy udział osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
6	Liczba osób niepełnosprawnych, którym zlikwidowano bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania w ramach środków PFRON	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
7	Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
8	Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach likwidacji barier technicznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
9	Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
10	Liczba organizowanych imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych dofinansowanych ze środków PFRON do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
11	Liczba osób objętych programem Terapii Autyzmu i zespołu Aspergera	PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach	dane roczne

12	Liczba osób objętych programem rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi afektywnymi oraz nerwicowymi	PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach	dane roczne
13	Liczba osób które otrzymały wsparcie w ramach programu wsparcia środowiskowego dla osób z trudnościami psychicznymi	PZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Mysłowicach	dane roczne
14	Liczba osób uczestniczących w zajęciach prowadzonych w ramach świetlicy terapeutyczno-integracyjnej	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „Skarbek”	dane roczne
15	Liczba członków koła PZN Mysłowice	Polski Związek Niewidomych	dane roczne
16	Liczba przyznanych dofinansowań dla organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne

7. OGRANICZENIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C7 K1	Monitorowanie, diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z bezdomnością oraz jej następstwami	Monitorowanie zjawiska bezdomności w mieście oraz efektów prowadzonych działań nakierowanych na rzecz osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Straż Miejska Komenda Miejska Policji
C7 K2	Doskonalenie systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	Modernizacja bazy lokalowej noclegowni dla bezdomnych mężczyzn	Urząd Miasta – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych
		Rozwijanie różnorodnych form wsparcia osób z problemem bezdomności, tj. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, szkolenia zawodowe	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe
		Realizacja programów aktywizujących i wspierających osoby bezdomne w procesie wychodzenia z bezdomności	
C7 K3	Tworzenie godnych warunków zamieszkania	Rozwijanie bazy lokalowej mieszkań socjalnych ze szczególnym uwzględnieniem lokali przeznaczonych dla osób wychodzących z bezdomności	Urząd Miasta – Wydział Infrastruktury Miejskiej

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
2	Liczba osób objętych pomocą ośrodków wsparcia dla osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
3	Liczba programów realizowanych na rzecz osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
4	Liczba zawartych kontraktów socjalnych / programów wychodzenia z bezdomności	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
4	Liczba osób wychodzących z bezdomności	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	dane roczne
5	Liczba osób bezdomnych, które otrzymały lokal mieszkalny z zasobów gminy	Urząd Miasta – Wydział Infrastruktury Miejskiej	dane roczne
6	Liczba osób oczekujących na otrzymanie lokalu socjalnego	Urząd Miasta – Wydział Infrastruktury Miejskiej	dane roczne
7	Liczba lokali socjalnych w Mysłowicach	Urząd Miasta – Wydział Infrastruktury Miejskiej	dane roczne
8	Średni czas oczekiwania na otrzymanie lokalu socjalnego	Urząd Miasta – Wydział Infrastruktury Miejskiej	dane roczne

8. TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

	KIERUNKI DZIAŁAŃ	DZIAŁANIA	REALIZATORZY
C8 K1	Tworzenie warunków dla funkcjonowania sprawnego i zintegrowanego sektora organizacji pozarządowych	Organizowanie spotkań informacyjnych nakierowanych na pobudzenie aktywności obywatelskiej	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta Organizacje pozarządowe
		Ulepszanie kanałów komunikacji z sektorem organizacji pozarządowych, dla skuteczniejszego dotarcia informacji o aktywności obywatelskiej, konkursach ofert i programach	
C8 K2	Aktywizacja sektora organizacji pozarządowych w realizacji zadań przy współpracy z samorządem	Partycypacja organizacji pozarządowych w realizacji zadań samorządowych	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

	WSKAŹNIKI REALIZACJI/REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	OKRES ZBIERANIA DANYCH
1	Liczba organizacji dofinansowanych przez Urząd Miasta	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta	dane roczne
2	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta	dane roczne
3	Liczba wniosków o inicjatywę lokalną	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta	dane roczne
4	Liczba wniosków złożonych w ramach realizacji Mysłowickiego	Urząd Miasta –	dane roczne

	Budżetu Obywatelskiego (MBO)	Kancelaria Prezydenta	
5	Liczba mieszkańców miasta biorąca udział w głosowaniu MBO	Urząd Miasta – Kancelaria Prezydenta	dane roczne

VI. Ramy finansowe realizacji Strategii

Realizacja celów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach na lata 2021-2030” finansowana będzie z:

- budżetu gminy,
- budżetu Województwa Śląskiego,
- budżetu państwa,
- środków zewnętrznych, w tym funduszy Unii Europejskiej.

Określenie szczegółowych źródeł finansowania i podziału środków na realizację celów i działań zawartych w Strategii na lata 2021-2030 nastąpi na etapie tworzenia miejskich programów i projektów realizujących założone cele i zostanie każdorazowo wpisane w budżet roczny bądź wieloletnią prognozę finansową.

VII. Monitoring Strategii

Monitoring odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji/rezultatu określonych w Strategii dla każdego z działań. Sprawozdanie z realizacji Strategii opracowywane będzie corocznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach po zebraniu danych z instytucji miejskich i innych podmiotów zaangażowanych w jej realizację. Dokument będzie przekazywany Radzie Miasta wraz ze sprawozdaniem rocznym z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności miasta Mysłowice w latach 2010-2019

Tabela 2. Prognoza liczby mieszkańców Mysłowic

Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

Tabela 4. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Tabela 5. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Tabela 6. Struktura demograficzna miasta Mysłowice wg kategorii płci i wieku

Tabela 7. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Tabela 8. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym dla poszczególnych dzielnic

Tabela 9. Liczba osób przebywających w DPS-ach w latach 2016-2020

Tabela 10. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Tabela 11. Prognoza ludności kraju

Tabela 12. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2020

Tabela 13. Osoby bezrobotne w PUP wg. kryterium wieku (dane na 30.06.2020 r.)

Tabela 14. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2020 ze względu na szczególną sytuację na rynku pracy

Tabela 15. Liczba osób wyłączonych z ewidencji osób bezrobotnych ze względu na przyczyny wyłączenia

Tabela 16. Liczba zawieranych małżeństw i rozwodów w latach 2015-2019

Tabela 17. Udział osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta Mysłowice w latach 2016-2019

Tabela 18. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2015-2019

Tabela 19. Liczba rodzin ze względu na przyczyny przyznawania pomocy społecznej w latach 2015 -2019

Tabela 20. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2015-2019

Tabela 21. Statystyczne ujęcie działań podjętych przez instytucje w latach styczeń 2015 – czerwiec 2020

Tabela 22. Liczebność osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie miasta Mysłowice

Tabela 23. Wybrane informacje dotyczące niepełnosprawności w Mysłowicach

Tabela 24. Liczba osób z niepełnosprawnością w Mysłowicach

Tabela 25. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2020 r.

Tabela 26. Liczba orzeczeń z podziałem na rodzaje schorzeń i orzeczony stopień niepełnosprawności w 2019 i do VI 2020

Tabela 27. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2015 – 2020, osobom powyżej 16 r.ż. z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia

Tabela 28. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzone przez PUP w Mysłowicach w latach 2010-2020

Tabela 29. Udział osób bezdomnych w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015- 2019

Tabela 30. Liczba osób bezdomnych, którzy przebywali w placówkach w latach 2015-2019

Tabela 31. Liczba bezdomnych w latach 2015-2019, którzy przebywali w placówkach z podziałem na kobiety, dzieci i mężczyzn

Tabela 32. Struktura mieszkańców Ośrodków Wsparcia - mieszkań wspólnotowych

Tabela 33. Liczba osób bezdomnych na terenie Mysłowic podczas ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych w latach 2015-2019

Tabela 34. Liczba organizacji i stowarzyszeń na 10 tys. mieszkańców w Mysłowicach, województwie śląskim i Polsce w latach 2016 – 2018

spis wykresów

Wykres 1. Liczba urodzeń na 1000 mieszkańców w latach 2011-2019

Wykres 2. Liczba zgonów na 1000 mieszkańców w latach 2011-2019

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych i stopa bezrobocia w Mysłowicach

Wykres 4. Porównanie stopy bezrobocia w Mysłowicach, województwie śląskim oraz Polsce

Wykres 5. Bezrobotni zarejestrowani w PUP wg kryterium wykształcenia na dzień 30.06.2020r

Wykres 6. Bezrobotni zarejestrowani wg kryterium czasu pozostawania bez pracy (stan na 30.06.2020r)

Wykres 7. Liczba punktów sprzedających napoje alkoholowe w Mysłowicach

Wykres 8. Działania Straży Miejskiej w Mysłowicach wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych

Wykres 9. Osoby leczone w zakładach lecznictwa ambulatoryjnego z miasta Mysłowice z powodu następstw spożycia alkoholu

Wykres 10. Mieszkańcy Mysłowic trafiający do placówek leczenia ambulatoryjnego po raz pierwszy

Wykres 11. Działania Miejskiej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wykres 12. Kontakt z alkoholem wśród uczniów szkół w Mysłowicach

Wykres 13. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2019

Wykres 14. Liczba ustanowionych przez sąd rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Mysłowic w latach 2015-2019

Wykres 15. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2015-2019

Wykres 16. Osoby korzystające ze schronienia OIK w latach 2015-2020

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt uchwały w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Mysłowicach na lata 2021-2030” został opracowany na podstawie art.17 ust.1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dokument jest oparty na danych statystycznych, analizach i opracowaniach własnych. Systematyzuje potrzeby w zakresie pomocy społecznej w mieście, w oparciu o diagnozę problemów społecznych określa cele, priorytety i przedstawia założenia lokalnej polityki społecznej do 2030 roku.

I ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA MYŚŁOWICE

(-) Wojciech CHMIEL